

www.arabimahya.com

از دریای احمر و اقیانوس هند
خلیج فارس و خلیج عمان
از رأس خلیج عقبه تا خرافات (شبه جزیره العرب)

عمده زبان عربی

بادها در شرق در ناحیه شمالی جزیره
بادها لطیف و خنک

بادها در صبا

باد جنوبی که در وقت محبت از سال من وزد
در زمستان باران را
در تابستان سوزان
باد محوم دارا بر باد گوگرد است

باد محوم

حضرت (سرزمین یا زرقانان)
و دریا بوردال
سهر خیرال (مشهور استرین شهر)
سقلها (سفر با رجه بازرگانی بردو سینه)
عطر و بخور و عطرها

یمن

جزیره العرب

حجاز در شمال یمن
در غرب شبه جزیره

از شهر مکه (ام القریه) مدینه
تمامه در شمال یمن و جنوب حجاز
نجد از شمال به شام
از شرق به عراق

از غرب به حجاز (مشهور به اسب راهبر و فرام خوشی)
تمامه در جنوب نجد
بحرین (سرزمین حرما و مروارید)

صحرای شمال (شعره - دمناد - ربع الخالی)

سرسرا از رنگ سیاه و سفید

دارای تنوع های رنگی

بارانها سرخ است در آن من بارید

بورگنرین ناحیه جزیره العرب

بومر
شتر (سینه صحرای) (موهبت خدا)

نخل

ذلول (همان) = (سوار شده)

انواع شتر

طعام اصلی بومر
شیر

اعراب از نظر سانس هستند

باندۀ (عاد - موذ - طهمر - جدیس) آثارشان از زمین برشته
و زبانهاشان با عرب مقلی فوق داسه

بقیه
قحطانیان = عاربة (عرب اصیل)

(یوسف بن قحطال در ریس از اعراب جنوبی)

مذنیان - مسقریه (ترار - معدیان) حجاز

نبط - تدمر

علت مهاجرت اعراب جنوبی به شمال
سنگستن سرد ما رب و به راه افتادن کبیل عرب
بینی ثعلبه (اوس و خزرج) مهاجرت
خزاعه

تفرقوا (ایدر السبا)
یعنی قبایل بین هر کدام به سوی مهاجرت کردند

حضرت یونس

شهر نیشابور

تجارت و زراعت - صنعت

جبر موقوف - برد - شمشیر من ساختند

دباغ بخور - عطر صادر می کردند

قصر عمادال - حمیر یونس - دکن خواص

ذو نواس آخرین پادشاه حمیر از سلسله بتایعه

منذریال لیس (حمیر)

نحال پادشاه حمیر یانی خورشق و مدیر

عسائیال (حقیقه جدا می یابند عسائیال خلق

عسائیال دست نشانده روم

امروز در روز بزم حلیه (از حمیر انتقام گرفت

کنده و نجد امرو و القیس از شاهزادگان کنده

بدوایال در شمال شبه جزیره

توسفتد و بنو سبته هر روز می مردادند

حکومت قبیلگی

عصبیت (احساسی همبستر بدور به قبیله امر که

اورا حمایت می کرد)

سه خدا دانستند

مناه (الله تمیق و کامیابی)

اللات (الرببه) هر روز در طائف

عزمن مظهر ناهید در میان قریش مکه

انصاب اعصاب امر که از اعراب

از شد من تراستند

ذوالقرنین بزرگترین معبد بنطیال

الله دست نیافتنی و دور از خود می دانستند

اخلاق بدویان مولود هوا و حالت بدویت است

علت تمایل اعراب به مهاجرت از کرم ← علاقه عرب به نیتنام

و تحصیل حمد و ثناء بود

فوج عرب

زبان عربی و تطور آن

از زبان سامی است

زبان جوی یا حیر

اصل پد اینی زبان عربی

زبان شمالی یا مصر

در عربستان دور زبان بود

زبان قحطانی پس با عدنانی حجاز فرق داشت

ابوالعلا المبرور هرگفت

نه زبان حیر زبان ما بود

نه عربستان عربیت ما

الف - اختلاط حیر با عدنانی

زبان مصر (عدنانی) بر زبان حیر مسلط شد

زبان رسم زبان انجمنها را دی و سفر و خطابه بود

بازارها سوق عکاظ در نزدیکی مدینه

از اول ذوالقعدة تا بیستم آل و زبان

قریشی بر سایر لهجه ها مسلط شد

قریشی چون مهمترین بازارها در مکه بود

و قریشی توانگر و ثروتمند بود زبان خود

را عارض از تکلف و ساده ساختند

تصدیق هم جوار اگر زبان عربی در عراق

نقص هم داشت به علت تجارت با تمدنهای

هم جوار این نقص آن از بین میرفت

علل پد اینی زبان رسم

۱- خطاهای مصر (میر و کلیه غیر الحقیقی)

۲- خطاهای فنی

خطا و کتابت عربی
الغبار عربی به اصل دارد

بم - م - مند

ادب - تأدیبه - دعوت به طعام مهمانی

ادب در زمان جاهلیت به خلق کریم و حسن معاشرت دلالت می کرد

در قرن نهم - همه علوم بر کوشش از ادب بود

در قرن دوازدهم - به شعر و نثر و نحو و لغت و عروض استعمال شد

هنر نویسندگی

آثار هر که ادب در آن تحلیل می کند

ادب در عصر حاضر - مجموعه آثار که عکس انسان در آن تحلیل می کند

به انسانی یا هنر نویسندگی

ادب خالص - دال بر رفتار ادیب

ادب انشایی (ایجادگر) = سفر و نثر

اقسام ادب - ادب وصفی (موضوعی) = تحلیل ادبی و تاریخ ادبیات

علم تاریخ

تاریخ ادبیات شامل - تحلیل هنر

اروپا در عصر رنسانس آن را سفاقتند

تاریخ ادب - ایتالیا پس لغات پیشقدم در هنر تاریخ ادب

فنون ادبی شومر شامل سفر قصه - حماسی - غنایی

تشیلی - تعلیمی

فنون ادبی

فنون ادبی مدرن تاریخ - خطابه - قصه - تعلیم - مسائل

در ادبیات عرب - سفر حماسی و تشبیه نیست

داستان طولانی نیست

کتاب تاریخ ادبیات

- بلقیث السفراء محمد بن سلام الجعفی
- السفر والسفراء ابو قتیبه
- قلائد العقیال و مطمح الانفس فتح بن خمال
- (ندلس)
- معجم السفراء مرتبائی
- یتیمۃ الدرر فی سفراء العصر ابو منصور
- القحالی

مهم

دمیه القصر ابو الحسن الباقری
 سلافه العصر مجابسی السفراء صدر الدین مدینی
 ریحانه الالباب شهاب الدین الخفاجی
 الذخیره من محاسن اهل الجزیره ابن سلام اندلسی

مرسل
 شرعوب
 سجع

دوره ها را ادب عربی

- سفر بیشتر از شکر بروز یافت و از سجع شروع شد و به ارجوزه رسید
- جامل از اواخر قرن ۱۰ تا ظهور اسلام
- اموی (نهفت نخستین) خلفای راشدین و امور
- عباسی و نهفت جدید (نهفت دوم)
- دوره ترقی دوره (انحطاط)

دوره نهفت ← از اواخر قرن ۱۸ تا امروز

۱- شعرا جاهلی

توسیع شعرا عرب بر حسب زمان

- ۱- شعرا جاهلی
- ۲- شعرا قبل از اسلام
- ۳- شعرا در اسلام
- ۴- شعرا بعد از اسلام
- ۵- شعرا در عصر اسلام بودند
- ۶- شعرا در عصر اسلام بودند
- ۷- شعرا در عصر اسلام بودند
- ۸- شعرا در عصر اسلام بودند

هنر گفتار ← مهمترین شیوه بیان تحریر و اقناع عرب جاهل بود
 هر چه از ادبیات جاهل با قرآن مانده در
 حدود یک قرن و نیم قبل از ظهور اسلام است
 ابوالمعالی: آنچه از اعراب به جامانده پس آنند

قدیمی ترین سوره ← قطعاتی در حرب بسوس

روایان (راویان) ← سوره شکر جاهل را نقل کرده اند
 مخزومه بن نوفل
 حو یطرب بن عبد القدر

راویان سوره انس قبل از اسلام

حماد الروایه

خلف الامر

ابو عمر

ابو اسحاق میزمار السیبانی

اصمعی

ابو سعید حسن السکر

الانباری

راویان بعد از اسلام

قدیمی ترین کتبینه لغت عرب ← سوره

از اوایل قرن ۲ هجری جمع آورنده

الهیات السبع حماد الروایه (گرد آورنده)

المفضلیات مفضل العینی (گرد آورنده)

دیوان الحماسة ابونماو، الحماسة بحر

کتاب الاغانی ابو الفرج اصفهانی

السفر والسنن ابن خلیف

مختارات ابن السکر

جمعه اسفار العرب ابو زید قرطبی

جمع آورنده ادب قدیم

ادب قدیم

سفر جاهلی

۲

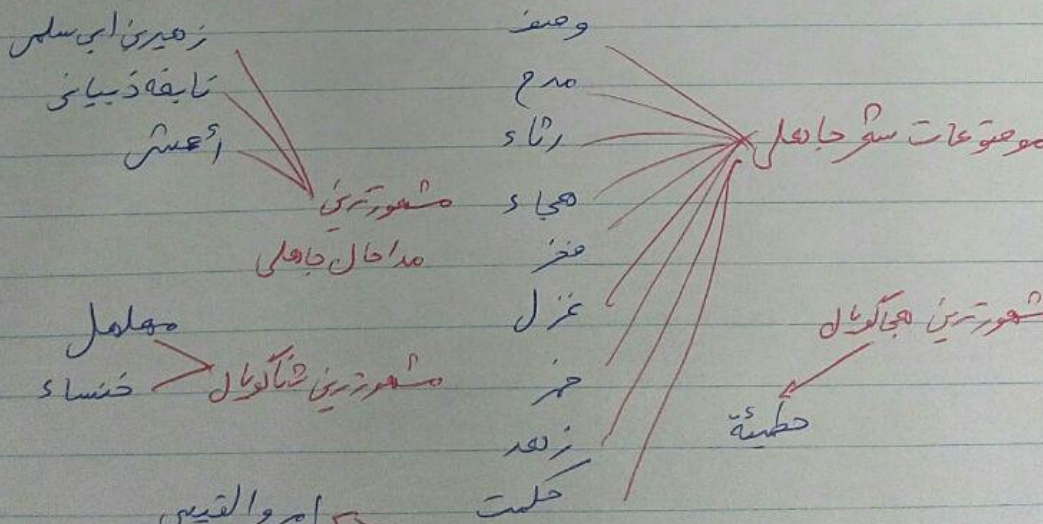
در نجد
حجاز
شمال شبه جزیره العرب
حکومت حیره و عساکر به شاعران پیام دادند

مقام شعر برتر از خطیب ← به قول تولد (شاعر پیامبر قبیلہ و پیغمبر)
صلح و جنگ بود و سود در ذہن بیشتر از
شر و باقی مرمانند

امرو القیس راوم ← ابو دواد الایادس بود

زہیر راوم ← اوس بن حجر - اعمش

اعمش راوم ← مسیب بن عمیس
شاعران بعد دوره راوم شعر دیگر بودند و اسفار او را حکمت مرادند

مهورترین و صافان عرب جاهلی
رثاء ← ستایش مردگان
هجاء ← باب متعلق در شعر عرب بود
امرو القیس
زہیر بن سلمی
نابغه ذبیانی
مهاجر
عنتره القیس

شعر جاهلی

۲۰

عشیره

شهرتین منزه یال
سماوات
حارث بن حلزہ
عمر بن کلتوم
اعسی

منافرات ← شعری که دوش از سروران مخالف هم با گفتن ردائل و فضائل هم دشمنی کردند
شهرتین منزه یال ← عزله در بیوم ← عشیره

شهرتین غزل در اسر حضرت ← امر و القیس
شهرتین با عرابی که از شراب سخن گفتند ← اعسی
طرف

شهرتین شاعران زهد و پند ← زهد این ابی سلمه
عبد بن زید
امیه بن ابی العاص

غزل جاهلی ← بیوم منحصر در یک زن و از اندوه و درد
حزین ساکنان شهر مثل توانگر ال سروده اند
مادر و اباجی است

شاعران غزل را مقدمه قصائد خود قرار میدادند
شراب ← چون از سوریه و فلسطین مر آمدن بسیار زیاد بود
فقه در دست توانگر ال بود
شعر جاهلی ← خالی از الهام و ابتکار

شعری که نوعی تألیف و وحدت
بجز این که شاعر بقیه خالی از منطق
و ترتیب عقل است
زهد
نایفه
حارث بن حلزہ

شاعر جاهلی برای منی شاعر جاهلی مطلع مهم است که ترتیب معانی

سفر جاهلی

ص ۵

استطراد

تفریع ← یعنی چیز را با چیز دیگر تشبیه کند
بسی مشبه را هم کرده و وصف مشبه
به آن کرده مگر بود (تشبیه قصصی)

تشبیحات جاهلی

نابغه ذبیانی

لمید بن ربیع

مشهوران تشبیه قصصی

دسته رطوبت کار بردارد

دسته رطوبت کار بردارد

سفر متعل الشکر : اوائل خضع دارد

سفر جاهلی

ملاقات

مذمبات

السبع الطوال

السبوط

ملاقات لاقصیده

دارد که اعجاب عرب را

بیر انگیزه

امر و القیس

حرفه بن عبد

زهیر بن ابی سلمه

لمید بن ربیع

عمرو بن کلثوم

عنتره العیس

حارث بن حلزه

نابغه ذبیانی

نابغه جهمر

اعست

عمید ابن امیر

ملاقات تعلق به

دوره طلوع و استوار، (جند سبوس)

شاعران این دوره - ربیع (مهلل) ثابت بن الاویس الازهر

(سفر) که از صفایک عرب برد

دوره مهر سفر جاهلی

سفر جاهلی

دوره طلوع شعر فارسی نهضت سفر جاهلی

دوره فارسی سفر جاهلی

سأعال معلقات عسری . امر و القیس - مراغه بن عبد
الابرص - حارث بن حلزة - عمر بن کلثوم - تابقه ذبیانی
زهد ابن ابی سلمی - القیس - اعشى - لید بن ربیعہ

دکتر سأل (خنساء) (عطیة)

شاعر عاطفه رقیق

عس بن ربیعہ الثعلبی دای امر و القیس
به علت عایانه و ساده بودن سفرش مهمل نام گرفت

مفاسرت بازنال (شاعر الزبیر)

برادرش کلید در جند کیوس کشته شد

مهمل به خواهی برادرش برخاست

جنگ بین ثعلب و بکر در رفت ۶ سال طول کشید

مهمل در این جند در اسارت شد

آهنگی بیشتر اشعارش در زمان برادرش کلید

حوادث جند همچو بسوی

در سفرش نظم - خسوف - عترتانی

اسلوب - طبیعت

عبادت بن اوس از در سر طلق به شغورس

ابتدا در قوم خود بود بعد قومش را ترک کرد

شاعر تیز با و جالاک عرب

مقبول غارت و چپاول بود

باعث ترس و وحشت مردم گردید

سودگنده خورد ، اخذ از بنی سلامه را یکسده ۹۹ تا راست

و نیز صد عمر را با وجهه اش گشت

دختر و حاسه سوگنده

مهور ترسی اشقی لامیه العرب

نخستین لامیه العرب را شرح کرده

موسوم به العجب العجب فی لامیه العرب

لامیه العرب به زبانهای مختلف ترجمه شده

مهمل

شغورس

سأل

مهملک

سفر جاهلی

علت سرودن لامیه الیه - به علت اظهار کدبه او سینه
 سر به بادیه گذاشت و با حیوانات اش را گرفت
 و قوس را بر زمین کرد
 به تنهایی خود را مخزن فروخت
 نمونه کامل سرودر عصر بدوی
 دوران شهر ششمین و نو سخرار
 شاعر با احساسات بدوی
 روحی سرکش - شاعر **طبیعت** است در عین
 قساوت و سخر

شاعر
صالح

لامیه الیه

سلوک قاصی نهضت جاهلی

پدری حاکم حیره بود بعد از زور کار آمدن اوشیروال
 عزل شد و کشته شد
 امر و القیس با قریحه شاعر بیرون بر رانایان
 پدری او را از شاعر منع کرد
 سرودر حدس ازاد قال نبود
 پدر را از کرد کرد
 وقتی جز مرگ پدر را نماند گفت مراد کرد
 فرو گذاشت و در بزرگی خوشی را به من واکه گفت
 امروز باده کسار فردا و ما نروای
 لهو و لعب را کنار گذاشت و به خوخواهی پدر برخاست
 مبتلا به بیماری آبله شد و او را **ذوالقرح** نامیدند
 مطلق حلقه اش
 قفا شیب من ذکر صیب و ته ل - بسقه الکوس بین الدخول
 مطلق حلقه لامیه الیه
 الایم صبا حاکم ارباب الطل البالی - و هل معین من قال فی العصر الخالی
 مطلق یا حقه الیه

امر و القیس

سه قصیده مهم
امر و القیس

خلیل مرابی علی ام جدب - لتعقبن نبات العواد الفود

روزه دار جلجل بود که با عنیزه دختر عمویش عاشق بود

توقفش بر اطلال و آثار خانه محبوب

وصف ماجرای رعد دارة الجلجل

وصف آوارگی وی خانانین

انگیزه امر و القیس
از سر و دل بهلته اش

مبتکر سبک بیان رو حیات زمان ← امر و القیس

شاعر طبیف نابغه امر که پدید می آید

را می گرد و به آثار روح مرده

تفاسط بسیار خراب و عشق رود در هر فنا

از در صیغه متباینی بدو بیت و حضرت نشأت گرفته

تسبیح در آثار او زیاد

تسبیح او با تلمیح در هم آمیخته

تسبیح زل به تخم مرغ - رفتار او به جاب و اسب

با میخوب کننده حیوانات

جادوسر هنر او موسیقی است

به مقام عم در بحر طویل سفر کرده

با مقام سوار بر الفاظ مقطع بجا می برد

احساس و عاطفه انسانی

زعم سفر عرب به طور کلی و شعر طبیف به طور اخصاً

نخستین کسی که ایستاد بر اطلال را و اوج داد

قبل از امر و القیس این خدام بود ولی امر و القیس

به او ریاض داد

پایه گذار تسبیح - استعاره - صنایع ادبی در شعر بود

عمر بن ابی ربیع -

ابونواس و ابی ریحی

از هر طرف - بحر

ارزش تاریخی و جغرافیایی و بسیار سفر امر و القیس

با سفر او منضم علم به هوای به سرزمینش وارد گشته

چون اهل آن زمان هنوز بر عیب نقل منوشتند

که شاعر

علل استعاره امر و القیس

غایب نامه احمد کرمی

باغزال کلنو پاترا

در وصف سفینه های

جنگل یا تقلید از

امر و القیس بود

در بحر خلیج فارس متولد شد

عمو و پدرو دای او شاعر بودند

بعد از مرگ پدر عموها یمن حقوقی او و مادرش را از او جدا کردند

عمو سن او را طرد کرد

بعد از آن او را کت دو باره برگشت

سفر چال برادرش سدر سترها گم شدند و

برادرش او را سرزنش کرد

برای نجاتش سفر کرد و با بیت سفر پول گرفت

و پول سترها را داد

تزد دای او در دربار حیره رفت

حاماد سال راهجو کرد

حاماد سال تزد پادشاه حیره بیدگویی او را کرد و او را

در کعبه ساکن گشتند

او و دای او متلمس را پادشاه حیره به باد و نامه تزد

عامل بحرین فرستاد دای نامه را باز کرد و حکم قتلش را دید

ولی طرعه باز نکرد و تزد حاکم بحرین رفت حاکم گفت

ترا چگونه بکشیم - گفت در حالت مستی مرا بکش

قصیده **ترانه** علت ورودن معلفه

به علت ایذاء و سختی بیرون از قومی حید

از بخل و بی عدالتی و بی مهری نوشت

چند بخش دارد **غنائی** (ایستادن بر اطلال)

بوصفی (ترصیف نامه)

خطابی

وصییت

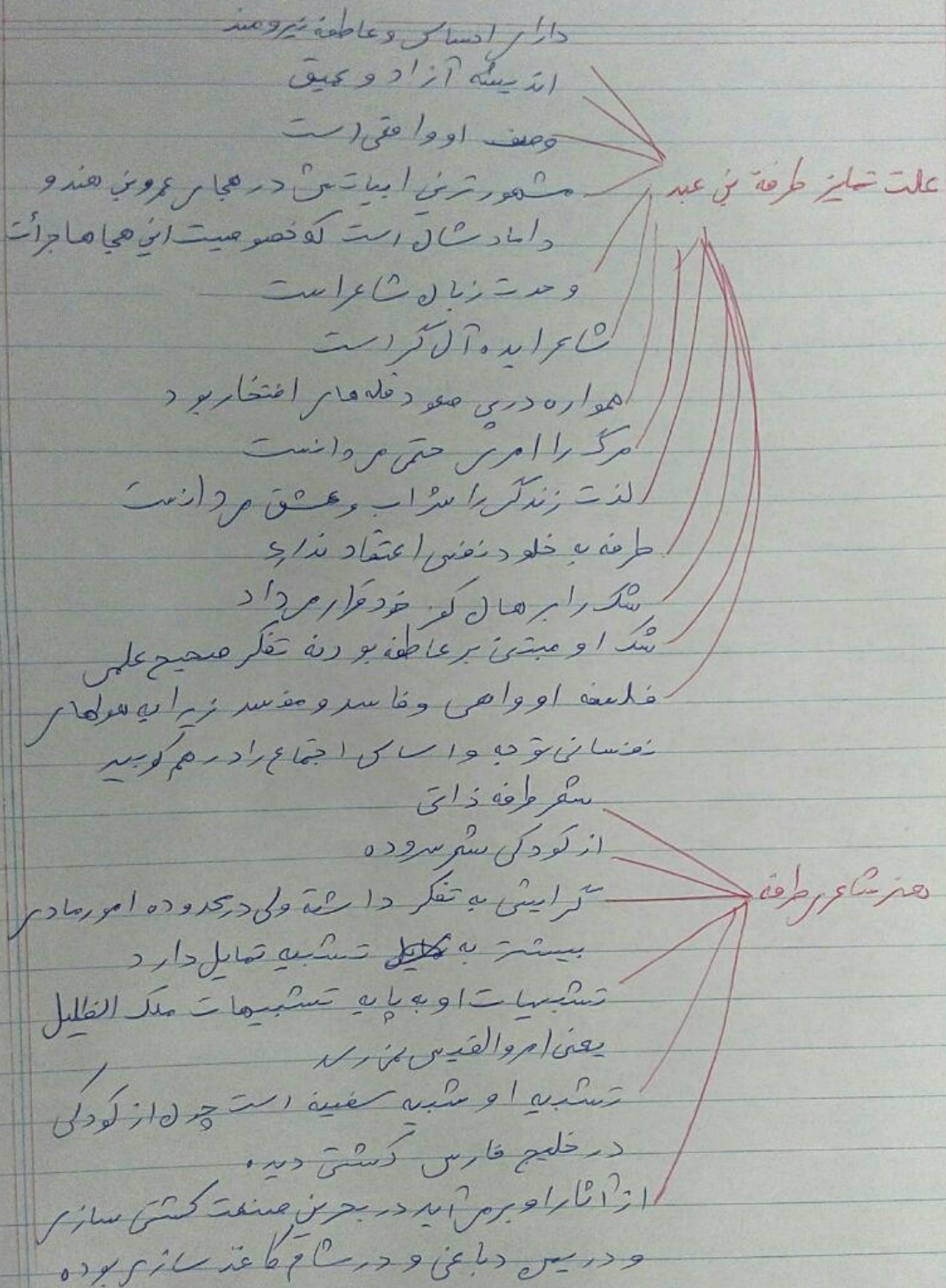
داده اند

بسیار از ادبای معلفه طرفه را بر همه سفر جاهلی برترش

زیرا در بر دارند همه عواطف انسانی است

طرفین عبد

از طرفین عبد

اهل مصر

پدر امر و القیس را مدح گفت و ندیم او بوده
توسطا مندرین قضا کشفه شد
مناظر مشهورترین باقیه است در بحر بیسیا

آغاز معلقه اش

حدود (۴۵۵ تا ۴۵۴ م)

عمید بن البرص

اقمر من اهل مصر القیبطات ما لذتوب

ایستادن بر اطلال و خرابه ها رخا نه مستوح

حکیم و موعظه و ذکر توحید

وصف نایه

معارف عمید بن البرص

وصف اسب و تشبیه به عقاب

احساس لطیف ولی مهربان داشت

مردی بی بیجا بود

در ابتدا اشعارش جنبه وصف داشت ولی در

تکلیف به فقر و حاشه سفر سرد

از قبیل بکر بن وائل

در جنگ بصری بسوس زبانه گویند حارث بن

حارثه و زبانه گویند بعلب عمرو بن کلثوم بود

که زیادتر داشت

معلقه اش در بحر حقیف

حارث بن حارثه
وفات او فرستاد

ایستادن بر اطلال

دفاع و اقامه تغلیب

سعی از تغلیب

فخر بکریال

معلقه حارث بن حارثه

قصیده اش سخن خطایی و حاسر دارد

در جنگ بکر و حقلب یا گفتن معلقه اش نظر عمر بن هند حاکم حیره را نسبت

به بکر بایل عوضی مر کند و از عیوب تغلیب بکر گوید

معلقه اش سخن عقل و تاریخ و سفر و خطابه را جمع دارد

از قبیلہ تغلب

مادرش دختر مہملہ بود
 در بارہ بنی تغلب آمدہ است؛ الر اسلام درند مر کرد
 بنی تغلب مردم را خوردہ بودند
 بہ سرح مدح و وصف عوام پرداخت
 رعایت حال پادشاہ را نکرد
 حارسین منزہ شاعرین با سیاست وزیر کہ بود در
 صنم سخی بہ ستائش عمرو بن ہند پرداخت و همین
 امر باعث شد پادشاہ بہ نفع بکر حکم کند و عمرو بن کلثوم
 عمرو بن ہند را کشت و دلیلش این بود کہ پادشاہ
 بہ ندیمہ اش گفت کسی را مرگنا سید کہ مادرش از حق سگوار
 من ابا داداشہ با سگوار آنتاقتند عمرو بن کلثوم و او را
 با مادرش آوردند و از مادرش خواستند طبق انکار بیاورد
 مادرش ابا برد و عمر شمشیر برکشید و پادشاہ را کشت
 و بعد با قبیلہ خود بہ جزیرۃ العرب گریختند

عمرو بن کلثوم
(وفات ۶ میلاد)

معلکہ در بحر و اخ و با قاضیہ (ہ) آمدہ

شامل: داووس بکر و تغلب نزد عمرو بن ہند
 کسبہ سگوار عمرو بن ہند بہ دست شاعر
 معلکہ اسنی بہ منزلمر جاسہ قدم بنی تغلب بود
 ہمہ معلکہ اسنی را از بر بود
 معلکہ اسنی از حیث جاس و فوائد تاریخی غنی تر
 سفر جاهلی است

اشعار عمرو بن کلثوم

بنی ہیرہ و غسال ... اسال چند بود با نام نیرد حلیمہ
و چند عینی ابانغ

ہیرہ نیر نفوذ ساسانیان
 غسال نیر نفوذ رومیان

از سنی عظام بود
 در سر ز میشت خلسالی بود
 اهل امسا که بودند
 زندگیشان دانه در جند و تجاوز و انتقام بود
 علت جند بنی قبایل عیس و ذبیان که هم بیان بودند
 به علت شرط بند در سابقه اسب و این که اسب
 قبیله عیس و اصی نام داشت و ذبیان غبراء
 در این سابقه غبراء با کلک برنده شد و رئیس
 قبیله و اصی بر او ایستاد که صد ناعه بودند او
 جنگ در گرفت **حرب السباق یا حرب الداحس والغبراء**
 بن جند بمسال طول کشید

تابعه الذبیانی

لیکن از پهلوانان اینی جند عنصره الفوارکی بود
 تابعه قاه در باغسال بود قاه در بار حیره
 مکتب مفرس: گروهی از شکران معز که در
 عینی دل بستگی به بادیه از تمدن بگیرد
 ایرانیا را برده هر گرفتند علت بهره
 گری از تمدن بگیر همسایگی با آنها
 و علت بهره گیری از شهر نشینی از تمدن
 ایرانیا و تجارت با آنها بود

موقعیت ادبی تابعه الذبیانی

علت فراوان شو و تیغ معروف به تابعه شد
 عاشق دخترش به نام ماویه شد که
 با حاتم طائی ازدواج کرد
 مدح عمر بن حبیله هند پادشاه حیره را کرد
 قصیده او در شخصیت جلوس او به پادشاهی
 قصیده دالیه در وصف منجره حیره و شمال بن منذر
 منجل الیسگر سخی جوینی او را تر پادشاه کرد
 شاه خواست او را بکشد اما کریخت و به دیباچه های
 قصیده **بارتبه** را در وصف عمر بن العاص پادشاه
 غسانیا را در وصف **راشه** هم دارد

زندگرتابعه ذبیانی

اوس بن حجر شاعر بود که مدح عمرو بن لهند را گفت
 سفرش تحت تأثیر بادیه است
 گرایش او را در سفر به امر و حسر معاصر است
 وصف در سفر او حسر است
 مقلد امر و القیس بوده
 خصوصیت مکتب اوس واقع گرایش است
 یادقت و بردباری سفرش سراید
 در تشبیه تمام دو م را بعد از امر و القیس برداشته
 تشبیه او را در تشبیه به خود گرفت
 بهترین شاعران مکتب معاصر بعد اوس نایفه ذبیانی
 و زهیر بن ابی سلمه و حطیبه است
 قصید اصلین در مقله اعتدال است
 یا دارمیه یا العلیا یا السند
 اُموت و طلال علیها سالف الابد
 شعر او سرشار از تغزل و وصف و هجاست
 شاعر در باره و سیاسی است
 شاعر و صف و قصه
 نایفه نخستین شاعر عرب است که در باره او
 خیانت کرد و او را در قصص طلالی خود ننگه داشت
 نایفه نخستین شاعر عرب است که سفر او در خدمت
 قبیل و سرودن احقاد و محافظ آن قرار ندارد
 نایفه سفر او سبب رسیدن به شوکت و ثروت مردانست
 تنایف در شامان را وصف کرد
 کنایه غیر از یادش که مدح کرد نهال بن العلاح
 سردار سپاه حارث بن ابی سفیر بوده که دختر نایفه را بکرده
 و بعد همه امیران را بخاطر نایفه آزاد کرد
 نایفه بخاطر جوانمردی نهال سفر سرود

نایفه لذار مکتب معاصر

مقله نایفه ذبیانی

سفر نایفه

نایفه قبیلہ اسٹی راہ ارشاد و اتحاد دعوت مرگند و شفاعت مرگند

مدح خالص و بی لطمہ موضوع دیگر مثل مدح غسانیاں

مدح خاور کیاس مدح ابن حلاج
مدح خاور اعذار مدح نھال بن منذر

قصائد اعذار میں بہ خاطر سخن چینی سابعیان در تردد نھال بن منذر
سرود و بعد از بار کشتت عذر خواہی کرد
قصاید اعذار اس استدلال غیر عمد و زیر کردار

شہوت نایفه وصف شہاس خوف
شہاس و حسرتناک (اللہ نایفہ)

اشعار سیاسی نایفہ اشعار مربوطہ امور قبیلہ امر (قصیدہ نایفہ و مہمہ)
اشعار کہ در رابطہ با ملوک حیرہ و ملوک غسانی
قصہ در سونایفہ زیاد است

قصہ در سونایفہ داستانای بر گرفته از حوادث
نایفہ قصہ از عناصر سوجرد قرار داده
در قصہ هایس از زبال حیرانات سخن مرگند
تازہ در عصر عباس در کتاب کلیہ و دمنہ آورده اند
شاعران مکتب او مس سفر را از زور کمال دقت مر سرودند تسبیہ ارفال
اساس شعر نایفہ است

ولا عیب قدیم غزال سیمون
سفر نایفہ ملاحی تسبیہ بہ ذمہ دارد
سفر نایفہ تأخیر زیاد در داخل شاعر بنی امیہ داست

نایفہ نخستین کسی است کہ باب تکب را در سفر باز کرد و سوزان بول
ساخت . قبل از نایفہ شاعران مدیحه سرای من کردند
و سوزا جنبہ اسرافیت بعضی

زهیر از دای خود بشماره شعر آموخت
 شاعر دمو و مادرش (اوس بن حجر) زهیر مکتب معنریه
 و سبک او را زنت
 صاحب دو پسر سعد و بحیر
 و کعب (صاحب قصیده باشت شاهی)
 معلقه زهیر در وصف هر مرزبان بزرگ موتمن طغانان
 و مدح حارث بن عوف که سبک صلح میان عیسی و
 ذبیحان در جنگ السباق
 زهیر سرور توانگر و بردبار و معروف به پرهیزگاری بود
 متاد در صلح و دوستی و دوستاندار حقیقت بود
 برخی به سبب تر استعاض او به استخیر و حساب و کتاب
 ماکویند او شعرائی بوده
 معلقه اش عمیمه است در بر طول
 مدح سرودن معلقه و وصف کسانی که در جنگ السباق
 صلح ایجا کردند
 همواره جانب عمل و انصاف و عفت و تعذیب اخلاق را مکرر
 وک امر و القیس و طرفه جانب لذت جوی و ملاح را مکرر
 زهیر را شاعر خردمند مینامند
 قصاید حولیات را به او نسبت داده اند یعنی قصایدش که
 یک سال در نظر آنها کوسیده است
 بر اسلوب خطابی اقتناع مکنی است
 در شوش ایجاز و مناسبت وجود دارد
 زهیر به اصطلاح جاهله قبیلگی مشتاق است
 اصلاح
 غزل او از موجدانات عاطفی خالی است چون مولود ععل است
 نه احساسات
 زهیر را قاعنی السواء مینامند زیرا حق را سه
 چیز مروتانه حکمیت و کسوف

زهیر ابی سلمی

شعر زهیر ابی سلمی

مقاله او مطلع

شرح اعلم السنن بر دیوان زهیر کده

بجوهانه الراج فالمتسلم
اُس اَم او من دمنه لهر تکلم

زهیر زندگن، انا خوشی مرداند

مقاله زندگن را به خاطر نایابیدار بیست ناخوش مرداند

زهیر فقط از زندگن آه و افسوس می گوید

طرحه من قواعد بر مرگ هجوم برود

طرفه اقل ملاحی را تصویر می کند

زهیر کسانی که به حیات اخروی اعتقاد دارند را

تعمیر می کند

صلح در نظر زهیر تراشیده ترین اعمال است

حکمت او از حکمت طرفه بر سینه وی از حیث تحرک و تأثیر کمتر است

نظام عمل

نظام عقوبات

مواضع بدوی

زهیر بیشتر از هر شاعر من به وصف مرد اخلاقی

دقت نخستین نقطه نظر زهیر است

پدری استرافزاده و مادرش کنیز بود

پدری را اسیر کرده بودند

در زمان جاهلیت فرزندان کنیزان نیز حکم برده را

داشته اند تا زمانی که کار بزرگ انجام دهند تا فرزندان

پدر شوند

چوپانی می کرد در یک جنگ به ره او قول داد اگر

بر دشمن بتازد او را آزاد می کند و همین کار را

کرد

بعد فرمانده سپاه شد

همیشه زره بر تن داشت و کوار بر اسب بود

تا آواز دلیریش می شنید

عاشق علی بود ختر عمومی بود و چون سپاه چیده

بود دختر از او فرار می کرد

عشیره بنی السداد

داستان دلاوریها و عشق عشره در کتاب چند
 جلدی جمع کرده که محققان عرب آن را **المیلیاد عرب** می نامند
 بر روی پشت اسبش (اشتر) تیر می خورد و دم میزد
 دیوانش در بیروت چاپ شده
 اشعارش در فتوحنامه و ذکر وقایع و غزل است
مطلع و معلقه اش
 هل غادر السوا من مدم أم هل عرفت الدار بعد نوم
 شبیه عشره کربل و صفتش است دارا بر معانی است
 که این سلام **نادیره** نامیده
 معلقه عشره در جنگ حرب السابق سروده شده
 معلقه اش شامل غزل و قطعه است
 سفر او یک اعتراضنامه ساده است که هر کسند سیاسی
 پرستی را پنهان کند
 فصلت عفت را داشته به دیدار زنی من رفته
 مگر که شوهرش حضور داشته باره

ضیاد

خواجسته‌های درباره عشره می گوید
 صاحب اعنای درباره عشره می گوید
 عرب هفتی گفت که من زمانی به جسد من روم که زمان جمله است
 وقتی بر من کردم که احتیاطم فرمال دهد

عنائی - غزل

سفر عشره بن السداد ← حماس

در جاملیته هر کس را اعش و صف کرد باعث رفعتش
 و هر کس را هجو کرد باعث ذلتش شد
 بیشتر دیوانش مدح است
 می باشد تا به با سفر کتب مرگ
 نخستین کس است که با سفر که ای مرگ
 در بحر بسیط (آلمانی - فرانسوی - فارسی)

اعش الاکبر

سفر جامعی

و صف در سفر او و سبب بر مدعاست
 و صف شراب به خاطر خود شراب نه بغیر از سفر او
 هم از فرهنگ ایرانی که بهره گرفت هم از فرهنگ اعراب
 هنر او بر پایه موسیقی سفر است
 او را **صنایع العرب** خوانند یعنی چند عربی
 در سفرش لغات فارس و جو دارد
اعلیٰ الاکبر
 مطلع معلقه اعلیٰ الاکبر
 و در هر مرتبه الی الکریم مرتحل و بعد تطبیق و دعا ایما الی الجبل

سفره اش همواره گسترده بود
 دیوانش به زبان لهستانی چاپ شده
 معلقه اش در سیر کامل با این مطلع
لبید بن ربیعہ
 عفت الدیا رحلتها فبقامها — یعنی و تأید غولها فبقامها
 هنگام صلح مرد لاهو ولدت و کرم و بیخشن
 هنگام جنگ مرد سخنگوئی و دلیر بود
 در وصف دقیق مر از ذکر حال گریزان
 استاد **وصف ناقه** است
 سقوی ساده و با صلایت است
 زندگی ساده و بی پرده است
 معزز - سفر او بر شا از عاطفه است
 دو برادرش معاویه و صف در چند کشته شدند
 بر اثر آنان گریه کرد تا تابینا شد
 اسلام را در یافت
 فرزندان اش در جنگ قادسیه کشته شدند
 در مرثیه برادر اش دیوانی سرود که به فرانسوی چاپ شده

خنساء
شاعر سوگوار
 الالب لویس سیدخر البسوعی دیران اورا کتاب
 در رس تحت عنوان انیس الجلساء من شرح دیوان
 الخنساء چاپ کرد
 مرثیه سرود که بدون توجه به سار موضوعات
 از صیغه مبالغه در ستفاره و تحایه و غلو در وصف برادر استفاد کرده که در بعضی
 اعجاب و تحیت نام دارد

سفر جاهلی

نسیبش آشفته است

از برادران بدپریشی خواست او را برادر بخوانند
 ولی نپذیرفتند بنا بر این هجو شان کرد
 اگر مالی من دانند مدح من کرد و اگر من دانند هجو من لا
 سقوس در خدمت دشنام و هجو بود تا اینکه همه
 از او متنفر و ترسان شدند
 بازل و فرزندان سنی خود
 در او اذیت کردند تا که بر مسلمانان شد ولی ست ایمان بود
 و زمان مرگ گفت او را بر چاده خورشوار کنند تا بپسند
 و در رختخواب نمید
 عمرش خطاب سه هزار درهم به او داد که کسی را هجو نکند

طیبه
شاعر مدح و هجاء

برابر کسب سال مثل هجو ز برتال

برابر از تمام جویی و ارفقاه نفس مثل هجو خویشتان
 در هجو بد زبانی و غصه میزند
 از ریشخند و طعنه کجک من گرفت ولی حیثیت
 مردم را نمیگوید
 پیر و مکتب اوست است
 به شوخ و داسه که او را پاک کند و استیجاب دهد
 با اینکه سقوس و کبیله امرار عباسی بود از
 هزشت عمر غافل نبود
 پیر در هجرتن ابی سلمس بود

هجو طیبه

نثر جاهلی

اعراب - از شترم و یک دال بودند
 اعراب بیجا نامه ها را سیاسی را **مبارق** می نوشتند
 آنها در نهایت سادگی و به دور از هنر لفظ و معنی
 می نوشتند

نثر جاهلی کلام زنده است چون زبان مردم است
 اندک آهنگین است
 مثل عبارت ازید حادیه اتفاق افتاده و زنده بود
 خطاب

بمعنی ما اینک به معنی اسرع
 اتصال عاد

کسانی که به نثر مثل مشهورند
 اکیم بن صیفی در زمان عباس
 مفضل العقبی
 ابو عدال عسکری جسرۃ الامثال در کتاب
 جمیع الامثال مثلها را جمع کردند
 مثلها چون زبان عامه می مردم است اغلب
 خالی از فصاحت و بلاغت و از نظر قواعد
 صرفی و نحوی نادرست هستند

خطابه در عصر جاهلی
 به علت اینکه همواره علت وجود آن موجود بود
 رواج داشت
 هر کس بران دفاع از خود یا قومش خطاب به سر
 مراد

مشهورترین خطیبان جاهلی
 قیس بن سعدۃ الایادر
 عمر بن سعدس کرب
 عمر بن کلثوم النخعی

خطبه در قبایل
 در میان قبایل قبیله تمیم معروف بود
 از خطیبان آنها اکهم بن صیفی
 عمر بن الالهتم

خطبه در مقابل
 در اعیان دو مجامع پرست مرتب خود خطبه
 مرتکبتند یا بر زمین مرتفع

از امتیازات خطابه جاهلی
 کوتاه بودن عبارت
 کثرت حکم و امثال
 آوردن سجع در فواصل آن

و صیغه
 از ملحقات خطابه است
 یعنی تصدیق که صاحب مقام ایراد مرگدنا
 مخاطب به چیزها را خوب شنو و از
 بدیاز دارد
 مثل سخن در مقام احتیاج براس غرضندانش

گاهها که معروف جاهلی
 سطح الذنبی
 شوق بنی مصعب الاغابر
 غزیر سلمه

قصه
 در مورد جندها بود
 داحس و غیره
 جند ذوقار بین بنی سبیال و ایرانیان که
 پیروز بنی اعراب بود

قدس بن ساعده
 استغف تجرال
 در بازار عکا تا سخن مرتکبت و از بیت پرستی باز
 مرد است

اکثم بن صیفی
 یکی از خطبه ها را او ایها الناس السعوا
 و اذا اوعیت فانفضوا
 از شهر بنی حکیم و خطیب عرب است یا رسا
 و شنید بود
 عرب به حکیم او پایبند

اکثم خطبه را در برابر اوس شیر و آل خوانند
 ال افضل الاستیاء و اعمالیها و اعلی الرجال ملوکهم

دوره در خلفاء راشدین و اموی

نقل پیامبر ۵۷۰ میلاد مس در مکه

هم بر عهد علی (ع) هم معاویه به خارج شدند
خوارج
امویان ابتدا در شام سپس در اندلس خلافت کردند
حکومت را موروثی کردند

موالی - مسلمانان غیر عرب

سوره هاسر مکی ۹۲ سوره

سوره هاسر مدنی ۲۲ سوره

قرآن به اجزای ماضی تقسیم کرده به نام جزئی و هر جزئی به حزب و هر حزب به ربیع

اصول دین (ایمان به خدا و خلق نبی کریم)

تأشیه رسالت پیامبر

دعوت به توحید

اشیاء مستطایفه

اصول احکام چاره عبادات و معاملات

سوره هاسر مدنی

در زمان خلافت ابوبکر قطعه هاسر مکتوب بقرآن جمع آورده شد و آنچه

در حافظه هاسر دیا داشتند

در عهد عثمان همه را در مصاحف نوشتند

نه سقر است و نه شرف

آخر آیات را قواعد اصل می گویند سجع و قافیه

آیات کوتاه و سجع هاسی در پی و گویند در آیات

ولی طولانی و آرام

عامل رواج لغت قریش بود

سخنانه پیامبر و اهل بیت (ع)

در نزد مسلمانان حدیث در مورد امور متعلق به

دینی است و بعد از قرآن اهمیت دارد

حدیث آیات قرآن را توضیح می دهد

احادیث از قرآن دوم بهجرت (هشم میلاد مس) مدون شد

دوره خلفای راشدین و اموی

در عصر اموی ادبیات سخت تر و قوی تر بود
و جهود و تقلید بود و بار دیگر ادب به
شیوه س جاهلی باز گشت

اختلاف با ممالک دیگر

سیره س جاهلی بازارهای چوکناسه (کوفه)
مربد (بصره) به وجود آمد
ادب اموی در خدمت مصالح حزبی و فردی
درآمده بود در فشار آزاد هنر زال میزد

ملکه مهد دعوت اسلام
مدینه موطن انصار و مرکز خلفای راشدین
سام پایتخت امویان
در عراق مریدو
در بصره و کوفه

چند مرکز مهم و نفیسیه جزیره

سفر زمان جاهلی در خدمت قبیله بود

سفر زمان ~~قبیله~~ اموی در عهد اسلام سفر در خدمت دعوت اسلام
قرآن گرفت

در عهد اموی وسیله امر شد بر این سفر محامد
و تأیید احزاب سیاسی و تفرقات قبیله
سفر سلاهی برابر فرو کوفتن مخالفان
خلفای محالی سفر خراسان ترتیب دادند
سفر علاوه بر سوزول قبیله و طبعه سیاسی
در دفاع از دستگاه خلافت داشتند
قرن استقلال یافت و به عنوان قطب رعاشقانه
رواج یافت نه مثل قبل برار سبب در قماند
سیر و غنا در موسیقی سفر اثر گذار است
سفر ای دوره ما از اجاره انقلاب دین آگاه می کند

عمر خلفا بر اسدین و امور

انواع سفردر عمر خلفا بر اسدین و امویان

۱- **سومبارزه** در تائید دعوت پیامبر و دفاع از او و هجو اصحابش یا در سب و فتوحات

مشهورترین شاعران **سومبارزه** کعب بن زهیر
حسان بن ثابت - ابو ذؤبیب الهذلی
نابغه خدیجه

۲- **سفره (سوغنای)** اسفار عاشقانه (غزل)

شاعران این اسفار: جمیل بن صحر
لیل الاخطیبه

عمر بن ابی ربیع

۳- **سوسایس** سفر سیاست و خلیفه و قریله

شاعران این اسفار: اخطل - جریر - خزرج

کمیت بن زید اسد - طرماح بن حکیم

عمید الله بن قریس الرقیات

۴- **فنون خاصه** شعر سب و اسفار که

در موضوعات و اسالیب خاصه می پردازد

شاعران این اسفار: عجاج و سمرق رویه

ذوالرقه و فنون خاصه شامل اراجیزه و

راعویات است

کعب از جمله شاعرانی که پیامبر و اصحابش را

بعد از بعثت هجو کردند

عبد الله بن زبیر

عمر و عاص

ابو سفیان بن حرب

حسان بن ثابت

کعب بن مالک

عبد الله بن رواحه

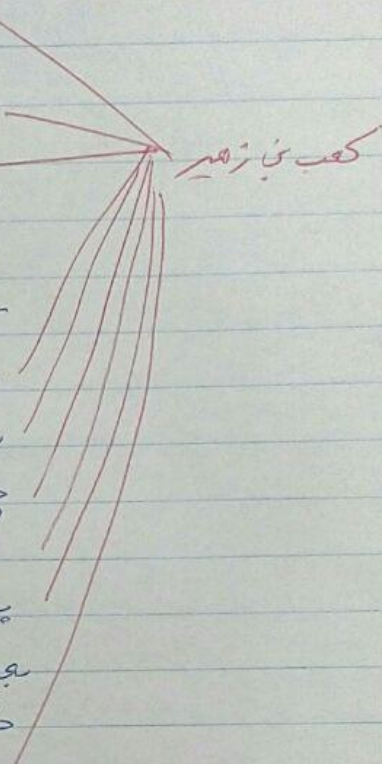
کعب بن زهیر

سفر در خدمت مبارزه سر

دینی

عده خلق را شناسی و امور

نخست پیامبر را همچو کرد سپس پشیمان شد
 به ستایش او پرداخت
 در عطفان بدینا آمد
 از نسل پدر بزرگش اشاعره وجود آمد
 کعب از کودکی سفری گفت ولی پدرش اجازه
 نداد تا سفری را آشکار کند و گفت سفری خوال
 تا سفری به نظام در آید
 برادرش سلمان شد و او برادر را همچو کرد
 بعد پیامبر را همچو کرد پیامبر او را مهدی و الهی مضاف
 چون پناهی نیافت اسلام آورد
 ابتدا قصیده **بانت سعاد** را سرود
 پیامبر او را بخشید و بزد خود را بر او انداخت
 بعدها آن بزد را معاویه خرید و بعد هم بدست
 خلقا در عثمان افتاد
بانت سعاد همان قصیده بزرده است

کعب بن زهیر

قصیده بزرده ← در زمره الشهوایات است
 الشهوایات ← قصاید سرکه آمیخته بکفر است
 در بحر بیضا است

به زبان تبار لاتین - فرانسه - آلمانی و
 انگلیس و ایالتی ترجمه کرده
 نقل
 وصف ناعه

الشهوایات شامل بعضی

اعتزاز و مدح پیامبر و صحابا

سفر **کعب** : ان الرسول سیف یستفاد به - مهدی میوز اللی مسلول

کعب در مدح ← به سبک نابغه نزدیک است

شاعر کعب اوس است چون فرزند زهیر بن ابی سلمه است

شورشی خیال حسن است

سخنش را به اطباء مآراید و به بلاغت تمایل دارد

مبدع آفرینشی مضامین را کشاده و دلپسند است

از قبیلہ خزرج
 شاعر اوس قیس بن العظیم و شاعر خزرج حسان بن ثابت بود
 در دربار حیره جانشین نابغه شد
 وقتی مسلمانان شد با دو سلاح مدح و هجو از پیامبر
 دفاع کرد
 در ۶ سالگی مسلمان شد
 پیامبر کبریا خوام نزل خود ما ربه قطبی را به او داد
 اوفقه ابا سو دفاع می کرد و ترسو بود و با شمشیر
 از پیامبر دفاع نکرد و هرگز به جنگ نرفت
 بعد از پیامبر جانب انصار را گرفت و طرفدار عثمان شد
 علی را به قتل عثمان متمم ساخت
 بعدها به معاویه پیوست
 اکثر در اشعار کنی هاست

حسان بن ثابت

اشعار حسان بن ثابت
 و بقیه در اختیارات انصار و مدح پیامبر
 حسان شاعر قبیلہ به علت جنگ میان اوس و خزرج
 شاعر تکسب هم در دربار عثمان هم حیره
 شاعر اسلام
 شاعر لهو و وصف شراب قبل از اسلام
 حسان شاعر سرمدی تاثیر با عاطفه امر بیرون میزد
 تأنی و در تند ز میز را انداخت
 پیر و طبع و فطرت است تا تصنیف
 شرفش از وصف و تمثیل خالی است

اشعار حسان بن ثابت

اسلوب حسان

حسان مؤسس شعر دینی اسلام است
 شعر حسان مصدر تاریخ اسلام است
 در شعرش نام جنگها و حتی صحابه پیامبر آمده
 حسان شاعر است مورخ و شاعر و آغاز شعر سیاسی است
 که در عهد اموی به اوج و شکوفایی خود رسید

دوران خلفاء راشدین و اموی

هم جاهلیت را درک نکردم اسلام
 در فتح آفریقا با سپاه عبداللہ بن ابی بکر بود
 با عبداللہ بن زبیر به مہربان گشت
 مشہورترین شعرش قصیدہ عینہ
 در ۵۵ سالگی در مہربان گشت
 ابو ذؤیب انسال رنج دیدہ و در کشتیہ امیر گشت
 سخنش دوران ز کلف و تہمت است

ابو ذؤیب الہذلی

شعر مشہور ابو ذؤیب

و اذا المنیۃ انشب اظفارها
 القیت کل تسمیۃ لا تنفع
 چون مرگ چنگا لیس خود را فروم برد من بیسی کہ هیچ تقویٰ نیز سود ندارد

والہ ہولیس بمتعب من یجرع
 اهل المنول و مریبہ توجع

بم اسلام ہم جاهلیت بود
 چون شو عیش در اسلام ظہور کرد تا بقیہ معروف
 شد
 با حضرت علی در جنگ حسنین بود
 در اصفہان درگذشت
 مشہور بہ وصف اسب بود
 مشہورترین قصیدہ اش رائیہ در وصف پیامبر
 امتیاز او موسیقی دلپذیر سفری است
 خلیس عوجاً ساعة و تعجراً
 و نو حاعلی ما احدث الدر او ذراً

تایفہ الجہدلی

کمرتہ پیر استن اشعارش توجہ دارد

سفر غنای

غزل بد در، غزل حصر

غزل
 عمر امور عمر طغیان غزل
 منظور غزل مستقل به غزلی که مقدمه قصائد و
 مدایح بود
 در شام و عراق غزل همچنان به سبب قدیم بود
 غزل جدید در حجاز بود

غزل بد و س
 غزل ساعز ال عذر است
 در سفر خود عشق افلاطونی عقیقانه را تعقیب کردند
 منسوب به قبیلہ عذره بودند
 مہر بنی آماجیل بن حمیر عاشق شیبہ
 لیلی الاذیلہ عاشق توبہ بن حمیر
 مجنون العامری عاشق لیلی
 حمیس بن ذریح عاشق متینا

- غزل حصر
- ۱) غزل جاہلی مقدمہ قصائد بود و پیشی در آمد
 غایت و مقصود ساعر اما غزل این دوره
 مستقل بود و کوتاه
 - ۲) غزل این دوره از اندوهی که عشق بر جان گذارد
 غافل من کوفه دو جنبه بر معنای آن از غزل
 جاہلی بیشتر است
 - ۳) غزل این دوره آهنگ و واکال دارد و زینتی
 از غزل جاہلی لطیف تر است و به زبان توده
 مردم تر وید تر است - بیشتر در جرحاں
 آسان (دوازده ضمیمه در میل - متقارب - و هزج)
 سفر سروده مردم بر عکس غزل جاہلی
 - ۴) غزل این دوره غنای بود در مراسم حج و انتقال
 از مدینه و مکه به سایر شهرها خوانده می شد

جلیل بن عمر ← عاشق بیینه بود و او را جلیل بیینه می گفتند
و دختر را به او ندادند

لعلی الاخلیه
زنی زیبا و آشنایه سفر و انساب عرب
(عرب رسم داشت اگر کسی عاشق دختر مرگد
دختر را به دیگر می دادند
عاشق توبه بود و او را به توبه ندادند و به
سقفی دیگر دادند
روزی از کنار قبر توبه گذشت و سلام داد
گفت توبه توجه دروغلو برد سلامش داد و می جواب نداد
چون در یکی از اسفارش گفت اگر لیلی از قبرم رد شود و
سلام بگوید یا خودم پاسخ دهم یا از قبرم صدایی بر من خیزد
که ناگهان جعفر از کنار قبر من برخاست و ستر سرم
ترد و لیلی کشته شد و کنار توبه مدفن گشت
سفرش زنانه محض است و بعد از خنسا دیر کتبی شاعره عرب

مروضه بن سحر که لیلی بر او توبه گفته بود

قالیت لا اشقک ابکیه مادامت
علی غن و رقاد و طار طائر
سوگند خورده ام که پیوسته برایت بگویم تا کعبه ترال چاهی بر ساقه هام خوانند و
پرندگان پرواز مرگند

(غزل حفتر)

عمر بن ابی ربیع

احوص

ولید بن زید

غزل حفتر

از قریش بود (سین مخروم)

در ناز و محبت بود

اصل لهو و لعب بود

در مر اسب حج لیاس فخر پو سید و به

عمر بن ابی ربیع (شاعر زمانه)

دیدار زنگنه من رفته است

او شاعر زنگنه مخصوصاً السزاف زیادگان بود

همه عمرش صرف غزل شد

رنگ او تصویر کامل زنگنه عسکری و بی بند و بار بود

صفت قصصی پیوسته قافیه بیت قبل در کل امر اول

بیت بعد از خصوصیات او بود

لغات را خارج از قواعد عربی بکار می برد

امتنظراً در یک بیت ضمیر مود را به جمع یا مخاطب

را به غایب بر می گردانند

نخستین کسی است که سفرش در خدمت غزل نهاد

داستان پردازش و میاورد، اینها نهاد

بر امر و التماس بر ترس یافت

در او اثر ساده سفر نوشت

سفرش بسیار ملایم طبع بود

در سفرش مسائل سیاسی وجود ندارد

بسیار مکتب غزل است

عربی و احوصی است زنگنه او بودند

قبل از عمر بن ربیع در میان عربی شاعران که اهل

ادب به کمال شاعرینی اقرار کنند نبود

تک از اتصال در مورد او لغتاً هیچ چیز چهل

سفر عمر بن ابی ربیع مردم را به معرفت خدا

دیداخته است

اهل مدینه

لا ابالی و هجو گویش

زندگیش هم لهو و بی آبروی بود

سفر او راه را بر این بسیار و شگوار

عمر اموی باز کرد

عمر بن ابی ربیع (شاعر زنگنه)

اسلوب

سفر عمر بن ابی ربیع

احوص

دوره خلفان استوین و امور

ولید بن یزید

- در دمشق متولد شد
- کاخین مرکز تجمع معتزلیان در سال ۷۴۰ و او را یار او
- اعلی هوس و هوس بود
- در سال ۷۴۴ با خلافت او بیعت کردند
- او خلیفه لا ابا لیا ل بن یزید و یار بود
- از پیروان او ابو نواس که سبک او را در
- عقاس و الفاظ پیرو تر کرد
- ولید بن یزید به خاطر بی بند و بارسی عهد
- امور را به عباس پیوسته داد

سفر سیاسی

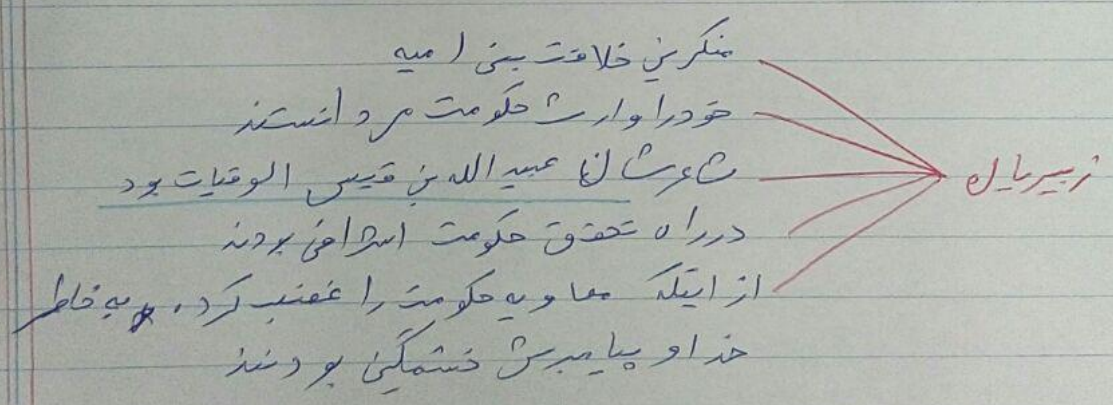
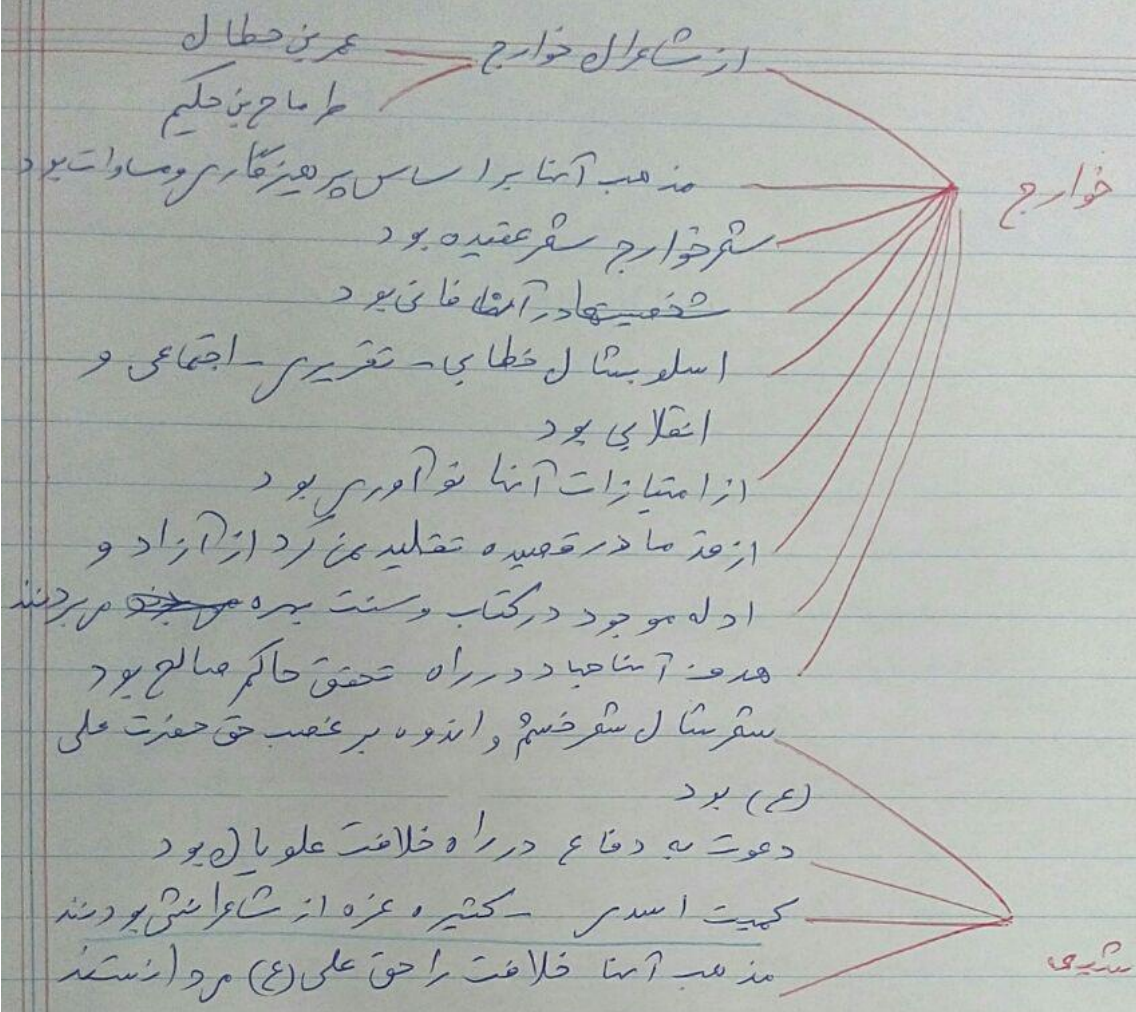
- سفر سیاسی حماس پر توالت است
- عصیت امارت متاثر از عصیت قبیلگی بود
- سفر سیاسی در عصر پیاد بر رونق یافت
- در عصر ابوبکر چون مبارزات حوس و گروم نبود
- خاموس شد تا عهد عثمانی رونق یافت
- در عهد بنی امیه چون موالی را سرگوسه می کردند
- رونق گرفت
- اخراب سیاسی روبرو کار آمد

اخراب سیاسی

- خوارج
- شیعه
- زبیر یال
- موالی
- امویان

خوارج

- معتقد بودند خلافت حق صله در بین مسلمانان است
- آنها با اهل اجمیت نژاد من مخالف بودند
- به مساوات اسلام (عند الله عند الله اتقواکم) معتقد بودند

دوره خلفاء راشدین و اموی

مورد حکم اموی بودند

اموی

- اموی ابتدا ریاست تراز خدمت داشتند
- معالی اوضاع و احوال عرب را نکوهش کردند
- چون اموی بد ذات را در حق آنها رعایت نمی کردند کینه های بسیار آشکار شد
- شاعران اموی: اسماعیل بن بسیر - یزید بن ^{جنبه} عنبه
- از خصوصیات شعر آنها - حسن تکسین و استفاده و رقت اسلوب
- استفاده از اوزان کوتاه
- مخفاستند بین امیه را بخاطر فاصله گرفتن از دموکراسی اسلام تشبیه کنند

امویان:

- احزاب دیگر بر اساس اعتقاد دین استوار بودند
- آنها سیاستمداران بودند طالب دنیا
- برای رسیدن به مقصود از زیر و مهر شمشیر و مال بهره می گرفتند
- شاعران آنها - ابوالعباس الاعن - اعن
- ربیعیه - نایفه الشیبانی - عدس بن الرقاع

اخطل و ترزدق و جریر

اخطل

- از قبیله شلب
- نصرانی بود چون صلیب داشت او را ذوالصلیب می گویند
- بعد از مرگ مادرش زن پدر او را به چوپانی فرستاد
- کم کم هجرت زن پدر را کرد
- بعد هجو کعب بن لخطه جمیل شاعر شلب
- حال من نهایت عاشق دقت معاویه شد
- اخطل انصار را هجو کرد

اخطل

جنت سقر بنی اشعار و اخطل در کوفت
 اخطل عداس بنی اشعار بنی امیه شد
 بعد هم بیاله سقر بنی امیه شد
 اخطل تا زید بنی امیه بود مدح او را می گفت
 چون مرد برایشی رثاء گفت
 عبدالملک مروان اخطل را اشاعر بنی امیه و شاعر
 امیرالمؤمنین لقب داد
 اخطل شاعر بود و در کوفت در حمایت خلیفه می نشست
 دیران اخطل به نام شکر می چاپ شده
 مدح - هجاء - وصف - خمریات

موضوعات سقر اخطل

مقصود اصلی او در شعر سیاست بود و در خدمت
 سیاست
 در مدح خود مرثیه تا قانونی بودن حکومت
 بنی امیه را به تصویر بکشد
 نخستین مسئله که اخطل با آن روبرو بود
 انتقال خلافت به صورت قانونی به امویان بود
 دومی مسئله اینی که بنی امیه را از مردم به خلافت
 سزاوارتر مردانست

مدایح اخطل در شعر دعوت بنی امیه و بیان مقابله
 او بود
 هجاء او جنبه تداومی دارد نه تهاجر
 منزه به نظر او امیضه با مدح است و هجو
 پیرو مکتب او بس و شیوه مدح خاص تابعه ذبیانی
 است از آن جهت که او هم شاعر در برابر اکثر
 شاعران اموی است

اسلوب اخطل

در وصف تابعه ذبیانی
 یعنی وصف ابا و ایت و قصه در هر سر امیزد
 توصیف حیوانات و صحن
 توصیف فرات و کشتیها
 خمریات بیشتر از شعر و صنی اخطل است

در ادب به مکتب زهیر و پسرش کعب و خطبه ثواب دارد
 از جفتی که گردن بیانی است
 از شاعران هم عمر خود بهتر همه قاصد و صلح را
 ترصیف تر کند

اسلوب شعر
 اخطل

در معرصه لکن
 در خاندان مرثیه از سجد و آوازه رسد یا عت

تر بیت بی بد و در بود
 عیما از اخلاق انکراف فاصله رفت و پی عشق و شجور رفت

فرزدق

پی در پی زک گرفت و طلاق مر داد
 علا و ه بر بد زبانی هر دم رنگ مر گرفت
 بین اموی نه به درستی امش مطمن بودند به دشمنی
 عبد الله بن زبیر را مدح گفت و خلیفه خواند
 چون عبد الله مغلوب شد او را هم هجو کرد
 حاجج بن یوسف را هجو کرد بعد از ترس اعتماد نمود
 بعد از مرگش مرثیه خواند و در گور هجو می کرد
 در عهد ولید برابر امام زین العابدین (ع) قصیده ایراد کرد
 سلیمان بن عبد الملك را مدح خواند و امامت عرض می کرد
 چند میال او جریب ۵ سال ادامه داشت
 جریب از زبان خاندان عباسی به بد سر یا ذکرده بود
 دلی فرزدق با او مقابل کرد
 مردم دو دگانه بودند جریب فرزدق

تساوی آن که به هم ناختند فرزدق

فرزدق ← مشهورتر و فاجع و بد زبانه بود

دوره خلفای راشدین و امور

دیوان عقابن جبر و غزوق مرد و جلوه در لندن چاپ شده

سیاس و ادبی
مراثی او اندک

زندگی غزوق

مدایح خود خلفای امور را می نمود
همچرا با با فخر می نمود (غزوق چه هو گوید اعلا بحسب)
در غزیه فارس خود می قویس را بیش از پیش مر کشاید
و ارث امر و القیس مملعل و برفه و اعس بود
داستان جابر عسقی او به تقلید از امر و القیس و عمر بن ابیبه

اسلوبش بد و ر
طبع غزوق را به صخره امر تشبیه کرده اند که خود
آن را امر را اسند
سفر او غر اغب لغات جاهلی را دارد
ابو عبیده در باره او گفته : اگر سو غزوق نبود
قلت لغت عرب از بیی رفته بود
در قول ضعیف بود

بدول مقدمه به موضوع می بردارد
قوانینش جوهر را نادیده می گیرد
تعمیر در سوس زیاد است
بیان مواد تاریخی سو غزوق کتابی بزرگ است

اعل ما مه از منی تمیم است
زندگی عقیر آن و سخنی را می فرود کرد
با سخنی توانست به دربار حجاج راه پیدا کند
و نیز امفیر بود

جبر

مندیال با آن زبیر بودند
بعد از مرگ حجاج همیشه بیال خود را از دست داد
به دربار عمر بن القزیزه توانست راه یابد چون
که و ال از خود می راند و ضو را مکتب مردار
چهار روز بعد از وفات غزوق مرد

دوره خلفاء راشدین و اموی

DATE : / /

SUB :

شاعر سیاسی مدح و ستایید
 از توجه به مردگان هم بجا ابا عنان زد
 از کسانی بود که مساوات بین اعراب اعتقاد داشت
 موالی را هم ردیف اعراب می دانست
 مدایح او پر از کلماتی نظیر قرآن
 خلافت احکام - امانت - ورع - هدایت و برکت است
 در سؤجریه خلفاء را حتی ابرگرزیه است
 هشام بن عبد الملک (صدر) است

فخر (هجیا)
 او توانست همه کسانی که او را هجاء کردند
 مجاب کند غیر از فرزندان و اخطل
 جریر در هجاء قدر تصد بود
 به کاوسی فرزندش خصمانه می برد و دو پرده از
 عیب آنتا بر می دارد

جریر فرزندق را به ابن القین یعنی آمنکر زاده هجاء می کند و اعراب استقلال
 به صناعت را عیب می دانند و او را به بزرگترین تشبیه می کند
 جریر اخطل را به مسیحی بودنش تشبیه می کند و نام او را مسیحی
 می کند اخطل و به لقب دو بل یعنی کره خمر نامند
 به زنانه تمت ز نام داد

هشام بن هجاء او قصیده دامغه است
 راعی الابل و قوم بین شیره را هجاء می کند
 مقام هجو و فخر به خدمت می کند
 فخر او هجو است
 با فرزندق هم قبیله بود به قبیله اسختر فرزندق
 به قبیله ماد یعنی سخن فرزندق
 در هجاء اخطل و الکلام و شعر بود در خدمت یازده

دوره خلفاء راشدین و امور

DATE: / /

SUB: _____

سفر حج جریب

موت در عظامت به یاس فرزدق بن ربه
 در ثاء و غزل یفر فرزدق بر ترس دارد
 در سقا و عاطفه منب هر چیز است
 او فرجه امر عیان داشت نه مانند اذطل همراه
 بن عیقل زد و تنقیح کلام خویش است نه
 مثل فرزدق در فکر انتخاب و ترسین کلمات
 سفر جریب در جزالت و عفت یا سینه تراز سفر
 فرزدق و اذطل است ولی از سوان دور رواج
 بیشتر تر دارد

عبید الله بن قیس الرقیات

الرقیات: یعنی به سه زله هر سه
 رقیه بودند عسوا و مرزیه
 فرماز و امر عاطفه
 مدارج او در حق زبیر یا ل و شیه و
 امویا ل و طاعه
 رثاء و فضیلت در مورد خویش و بنی امیه

طراح بن حکیم

از قبیل طر (خوارج) در دمشق بود
 تبلیغ مذنب خوارج را مآرد
 و شقاق مرثادت بود
 و از عمار غریب به کار می برد ولی بد موقع
 از مصر بود متولای کوفه

کمیت بن زبیر الاسلمی

هم بدوی بود هم حنفی
 در مسجد کوفه مکتب داری و تعلیم اطفال را
 پیشه ساخت
 شاعر سلیحه بود
 قصاید هاشمیت در مدح بنی هاشم
 بارها تا حد مرگ بر امر دفاع از سلیحه رفت

دوره خلفاء راشدین و اموی

DATE: / /

SUB: _____

شاعران دانشمند

هیچ شاعر دیگری در فرهنگ به پای او نرسید
 او دو خصالت داشت که هیچ شاعر نداشت
 فطیبت بنی اسد و عصه شیعه و حافظه قرآن
 خوش ذکا و عالم به علم انساب
 در جبل عقوبت
 اولین کسی که از تشیع خود آشکارا سخن گفت
 تیر انداز بنی اسد چون او نبود
 اسلوبش تقریر بود

کمیت بن زید الاسدی

ار جوزه ها
 راعورات (اسفار چوپانی)

فنون خاصه سفر

سفری که در بحر رجز سروده شد، یا سده
 یعنی شش بار متفعلی

یعنی یک قافیه در همه مصرعها تکرار شود
 نخستین قصاید از جاهل و امر و القیس بود
 و جز آن هفت سروده مردم است

ار جوزه

شاعران که بر رجزها سر دو یا سه بیت ابیات
 دیگر را افزودند و آن را به قصیده در آوردند
 ۱- وجود الفاظ غریب مخصوصاً رجز عمراموس و تکرار
 در همه مصرعها

علاج نحوی

۲- غزایت در معنی هم بود

۳- کلماتی وزن و عبارات و به تشعیر بر سر آوردند
 یعنی یک عبارت را در دو بیت تمام می کنند
 ۴- بر این آوردند وزن متفعلی که سینه و سینه
 ضرورتاً می شود

خصوصیات رجز

۵- پیرو نظام قصیده است شامل وصف و مخرم بر آن

DATE: / /

SUB: _____

عجاج و صدر بن ربه
ابو مرقال الزمخالی
ابو خلیفه الهامی
طالعی

شهرتین رجب کویال

سؤیر که در باره جو یال و کله اسکی و وصف
صحنه بیابان و جو یال و کله

راحویات

کلمت به مدح و غزل پر دافنه اند
از شهرتین اشعار اینها من را می بود و را معانی است
عبید بن حصین بن یونس النخعی
ملقب به را می الابل (شتر چال)

را می

از قبیل معز اهل بصره
فوزدق را بر جریر ترجیح مر داد
تساویست شتر را امر کرد
در وصف او گفته شده در شومیج شاعر شکرسته
بصورتی که شتر چرانان پر دافنه است

ذوالرحمة

از معنی
از معنی ق عرب است به معنی منقور عشق و ورزید
اول بدر جزر و سر آور در پیش به وصف یادیه
دلفت و در شوق بدور سر آمد بود
اعجاب علماء را بر انگیزت
شوق حبیبیت را از نو زنده کرد

شرف ایجاز در عهد خلفار اشعری و امور

شرف غنی

افکار من منظم را در لباس زیبا و جذاب یا سبکی نو
عصنه دارد
شرف غنی اندک قبل از ظهور اسلام پیدا آمد سپس در
اسلام شگوفت یافت

عبد الحمید طالقانی و ابن مقفع آن را استقرار بخشیدند

دوره خلفاء راشدین و امور

DATE: / /

SUB:

ص ۲

همان شیوه سابقان است
 نظم و قاعده امرند است
 بافتوحات اسلام نشر شد یافت
 هدف آن ترویج یک فکر با ساده ترین عبارات
 عترت دیگرین راه بود
 قاعده حاکم در بلاغت و ایرجاز بود

شیوه قدیم شرعی

خطابه

باز ایرجاز در عهد اموی
 تزیینات
 رسائل

مهمترین محیطی که در آن خطابه رشد یافت حجاز بود
 شام جزیر از عبدالعزیز و مدینه نبود

خطابه

خطابه دینی

خطابه حزبی: در آن رأی و رأی وید اصل دفاع بود
 خطابه سیاسی: خطوه اندک سیاست را تشریح
 می کرد و مردم را به مبارزه می خواند

مقتضیات مکان و زمان

خطابه فار دین را بی تردید گویم که به خاطر دلنشین کلامشال سجع و واج یافت
 از حساسیت و استعاره کلمه مرکز فتنه ولی بار از ایرجاز خوانند
 زیاد بن ابیه - حجاج بن یوسف در حزب اموی
 مختار شقیق حزب شیعه
 قتل بن النجاده حزب خوارج

مشهورترین خطبا در این عصر در خطابه فار سیاسی

مشهورترین خطبا در
 خطبه فار مجلس
 احنف بن قیس - هبیر تمیم در بصره

علی (ع)

تیم الدار

حسن البصر

اصل بن عطاء

فضل بن عیسی

عیلان - او زاری در شام

مشهورترین خطبا و دینی

دوره خلفاء راشدین و امور

ص ۲

DATE :

/ /

SUB :

عبارت کوتاهی که خلیفه یا والی یا مالِ امانت در تشریح
شکایت نامه و مظالم یا درخواستها عرض کند به امانت
نوشته مرگند و از هم مرگند
در بر دارند و امر و نظر دستور بودند
تقارن توفیقات در صدر اسلام پیدا شد
در عصر امور مخلوق شد (توفیق نوشته زیر نامه ها
که دستور انجام آنها را میدهند)
ربما كان عقوق الولد من سوء تاديب الوالد
نقص الزمان من رفقاه ارتفع وس من رفقاه اتفق

توفیقات

نمونه
توفیقات

کتابت بعد از ظهور اسلام کم رواج یافت
به علت کثرتش دانسته رکسورها اسلام ضایع استند
که عقایدشان را استر دهند
در ایامه ایجا ف در امانت رعایت مرگند ولی به کتب
پیچیده بدل مصالح دولت و اجتماع بر تفصیل برخی
عناصرا فزوده شد
ارباب خطابه همان ارباب مسائل بودند
مسائل خطبه ها را مکتوب بودند حاوی مسائل اخلاق

مسائل

وامور دینی

علی بن ابی طالب

زید بن اسبه

حجاج بن یوسف

سال ۶۰ در مکه متولد شد

در سه نخواست جزیره که حضور داشت

او را سید الاسلام لقب دادند

چند بصره به جنت جبل نام گرفت و اسیر علی بن ابی طالب شد

مشهور خطباء

علی بن ابی طالب

دوره خلفاء راشدین و اموی

DATE: / /

SUB: _____

آثار علیت در حکم و مواظبت به خود دارد که مشهور است

آنها هیچ البلاغه است

نهیج البلاغه را امیر ایمن یعنی زکریا در کرد و سرچ این

ای العزیز و محمد بن عبید بر آن نوشته کرده و به

و باستان عربی - هندس - فارسی - نوشته کرده

لا عن كالفعل ولا عن كالفعل ولا اميرات كالادب

(حسن تابع حمل و تسبیحات دارد در ریشه نبوغ علی (ع))

عمل گفت آور است

اهل طائفت

در زمان ابوبکر صلوات الله

دیر ابو موسی الشقری در بصره بود

در زمان حضرت علی (ع) والی فارس بود

حاکم هند و بحرین و عمان در زمان معاویه بود

او در بر ابر خوارج ایستادگی کرد

زیاد لا شوقی و داناترین شخص است که در عهد

بین امیه به خلافت رسید و از نظر سختگیران در عهد خود

حکام آن خاندان بودند

اصول مغرب

۱- در اهلین چهار نفرند - معاویه به خاطر عمل و اندیشه

۲- معاویه به خاطر سرعت انتقال

۳- مغربین عقبه را بر سه گسایر

۴- زیاد و بن ابیه به خاطر همه اینها

در سیاست و کشور دارم خطبه دارد

مشهورترین آنها خطبه امیر المراء است

چون هنگام خطبه صلاح خدا را نگفت

به هنگام خلافت بصره در زمان معاویه این

خطبه را گفت و مردم سخت فرساده شدند

خطبه المراء بیک فرمان حکومت نظامی است - به خاطر

حسن تألیف شدت عاطفه ارزشی ادبی دارد

آثار علی (ع)

زیاد بن امیه

دوره خلفاء راشدین و اموی

۲۳

DATE: / /

SUB:

تقسیم شدن خطبه به چند قسمت
 هر قسمت را او حدی دست در عین ایجاز و عبار
 از مخرج و تکلف بر زبان گوییده جابر است
 در قالب تحذیر شدید وعده و وعید المقام
 و قسم و تعجب است
 به قول شهابی زمان ده روز بیشتر سخن می گفت
 سخنش نیکوتر می شد
 در طایفه متولد شد
 پدرش مکتب دار بود
 و او به پیشه پدرش ابرازید
 سپس به لشکر مروان بن حکم رفت و بعد فرمان
 را در لشکر عبد الملک مروان شد
 مکه را محاصره کرد و کعبه را تیر باران زد
 ۲۰ سال حکومت عراق را در دست داشت
 او داکتر متبیه و خود کاتب بود
 شهرت ادبی او به خاطر خطبه هایش است
 مخصوصاً در خطبه نفاث عراقی از جمله خطبه است
 که بعد از واضع دیر انجام از او روایت شده است
 تراکم و پر دو غزلیت بود
 بر این ایله کارهای بزرگ، اولیاد جلوه ده
 از اشعار غریب و الفاظ نادر است
 استفاده می کرد

مراد از حسن تألیف

حجاج بن یوسف

خصوصیات خطبه هاج
حجاج بن یوسف

شرح تفصیلی

در زمان یزید امیه دیوانها به وجود آمد مخصوصاً در زمان
 دیوان خراج بود هر چول روم مقصد آن بود
 دیوان خاتم بر این قسمت نامه هاج خلافت و عهد
 نهادن بر این بنا تا کسی جز گیرنده آن به مقنونی
 آگاه نشود

دیوان

دواوی

- دیوالم رسائل متعددیتی اوس القسائی بود
- در مصر زبان دیوالمنا قطبی بود
- در زمان حکومت حجاج بن یوسف به دست صالح بن عبدالرحمن
- دواوی عراق و ایران به عربی نقل شد
- در عهد عبدالملک مروان به دست سلیمان بن سعید
- دواوی شام
- در عهد ولید دواوی مصر به عربی برگردانده شد
- اعراب در اداره دواوی قیس بن سیرین میانه ممال بودند
- چون آنها از نظر فنی از اعراب پیشرفته تر بودند

ابوالعلاء مسلم

- نخستین کسی که در صناعت کتابت تفصیلی برتر است
- اشکار شد
- از ممالی هاشم بن عبدالملک بود
- عربی و یونانی را نیکو می دانست
- شاکرد او عبدالحمید بن یحیی که او کتب فارسی
- نویسندگرا ایران را به شرعی منتقل کرد
- خود را پیوسته از این صناعت گردانید
- به لقب **القاتب** ملقب شد

عبدالحمید

- در باره اسن گفته اند بدت الکتابه عبدالحمید
- زعیم همه دبیران بود
- نخستین کسی بود که بر امر کتابت اصول و قواعد
- وضع کرد

نخستین کتاب فارسی وضع توین که نویسندگرا دستخوش ایرانی ها شدند
 در آن کردن سعی و آوردن تعبیرات گوناگون بود

اموی

- نویسندگان دوره ~~عباسی~~ **عباسی**
- ارسال رسائل سیاسی که از دیوان رسائل
- صادر می کرد و شامل توقیعات بود
- رسائل اخوایی در مقام و کوفت
- سنگ و ~~توقیعات~~ توقیعات
- تصنیف

دوره خلفاء راشدین و امور

۲۵

DATE: / /

SUB: / /

رساله در عصر امور ← به مباحث طولانی در موضوعات مختلف
اطلاق می‌شود که آن را برای کهن نویسنده
و به او تقدیم می‌کنند
تخصیصی کسی که در مطالب عرب کتابی تصنیف کرده
عبارت العبد در امثال کتابی نوشت
عمید بن برزنجی در احوال ملوک و حوادث
اطال بن عثمان کتابی در تاریخ پیامبر اسلام
و فتروا است او تألیف کردند

زیاد بن ابیه

عبد الحمید بن مهبی ایرانی الاصل بود
از مردم ساسان بود

عبد الحمید الکاتب
در ابتدا به تعلیم اطفال می‌پرداخت
صنعت ادبی را نزد شوهر خواهرش سالم که
از موالی ساسان و کاتب او بود فرا گرفت
نوشته ابو مسلم خراسانی کشته شد
مهمترین رساله او اثر زبانه موالی بن محمد بن مهران
و و کتب بعد از عبد الله نوشته
رساله امر در مزارع سطر پنج هم نوشته

تطویل

تفصیل

اطناب

تنسیق

عبد الله بن مقفع

که طه حبیبی

می‌گوید:

این دو نویسنده

ماتر بزرگ را

پس سواد بال شرفی نزدانیم

از شاگردان مشهور او

ویژه گویا برساند عبد الحمید

عبد الحمید است همه اهل ترسل و به نوع

خاص استاد جاحقا است.

دوره خلفان ساسانی و اموی

DATE: / /

SUB: _____

ص ۲۴

علوم و فنون در عهد خلفان ساسانی

- اسکندریه: موطن فرهنگ و اندیشه یونانیان بود
- مدرسه نصیبین در ساحل فرات که مرکز مکتب‌های فلسفه نوافلاطونیان بود
- مدرسه رهاکه توسط اسرپاگمال اداره می‌شد و محل اختراع خردیونانی و خرد کلدانی بود
- مدرسه کهنتر چندین شاخه را هوار که اوشیروان آل راتاسیس کرد و مرکز تحقیقات فلسفی وطنی بود و اساس تدبیر آن از هندوستان بردند

در آن فرهنگ هندی یونانی تدریس می‌کرد

استتارکننده علم طب بود

از طریق زنده

از راه بر خورد

پروکن‌ها را انتقال فرهنگ به اعراب

ترجمه (در عهد اموی کم بود)

امویان بیشتر به طب و کیمیا و تاریخ توجه داشتند

علوم دینی: شامل تفسیر و فقه

علوم تاریخی: تاریخ پیامبر و صحابه و مشوختات

آنها تدوین شد

علوم زبانی و ادبی: نحو و علما آن را در حیرت

روایت و فقه

به منظور ضمیمه آفر کلمات و صنوبر

علم نحو و افعی علم نحو ابوالاسود الدؤلی قرآن را اعراب

گذارد و علامت نصب را نقطه امر یا لام

حرف و علامت جر را زیر حرف و رفع را نقطه آورد

برای حرف قرار داد ولی برای سکون نداشتن

علامت سکون فرض کرد و مردم بعد از سنی را اوضاع کردند

دوره خلفان راشدین و اموی

۲۷

DATE: / /

SUB: _____

اول مدینه **حسیدیه**
اهل بصره **سکون** را افزودند به سینه اعراب که از سر ابو الاسود الدؤلی
در زمان بنی امیه و عباسی و در اندلس تا او آخر قرن دهم ادامه یافت

خلیل بن احمد ← حرکات و اعراب رایج صورت امروزه در **دین** از
و همزه فطوح و وصل را با **ع** مشخص کرد
در عهد اموی به علت نیاز کثرت و رواج عصبیت
صوم با زکشت روایت بود
جماد الروایه - ابو عمر بن العلاء و کلف
احمر معروفترین راویان بودند

تحقیقات فلسفی پیوسته به تحقیقات علمی است
علم توسط **میدانیان** رایج شد
از مشهورترین کسانی که تفکر یونانی و
میدانی رایج اسلام وارد کرد **قدیس**
یوحنا **مستعنی** فرزندی سرجبول عهد دار
امور مالی خلافت دمشق بود
این اشغال نصرانی طیب معاویه
پزشکان **مصور بن امیه** **طیب** **عنه** سر جریه میبود در زمان
عمر بن عبدالعزیز غیر عرب بودند

کیمیا و نجوم ← در عهد اموی رواج چندانی نداشت نخستین
کسی که به آن پرداخت خالد بن یزید معاویه بود
کیمیا در مدرسه اسکندریه رایج بود
هنر اعراب ایرانی و سینه نظر بود

هنرها ← در مقامش مهارت و تصاویر حیوانات با خطوط هندسی ترسیم
شده و این هنر با نام هنر عربی **هیسجه** ویریه خود آموخته بود
موسیقی در میان آنها رایج بود
در عهد اموی کثرت **مغنیان** بود از میان **مغنیان**
طیبوس - ابن سریج - معبد
آلات **طنبور** و **عنی** را از ایرانیا **آموزشند** - قانون از یونانیان

بعد از امویان خلافت به فرزندان عباسی

عموم عباسی (میراث) در کعبه

مؤسس سلسله عباسیان ابراهیم بن سفاح بود

و سمرقند را پایتخت ساخت

برادرش منصور که بغداد را پایتخت کرد

پایه کار دولت عباسی بر ساقه های ابراهیمیان

ذخیره حاشیهای بود

از قدرت امویان کاسته شد

ایرانیان سیاست حکومت مطلقه را بر جامعه عرب وارد کردند

عهد عباسی چهره عرب به فرهنگ ایرانی بر آورد

جامعه نو پدید آمد

بغداد بندر گاه مهم تجارت هند شد

وارث محبه و عظمت مدائن و بابل و نینوا و پایتختهای

قدیم مشرق زمین

انقلاب و تأثیر آل در زندگی و فرهنگ

وضع اقتصاد

ابونواسی براس پسران زبیر و س که لباسی دختران

هر یک کشیدند شوخی سرود

وضع اجتماعی

یکی از مشخصه های این عصر آزاد افکار و عقیده بود

هانویان (زندگی یعنی کسانی که نام از حد دین بیرون نرفتند

و شامل هانویان و مزدکیان هم می شود) در عراق تأثیر

زیادتر داشت

عبداللہ بن مقفع - بشیر بن برد - صالح بن عبدالعزیز

به جرم زنی بودن کشته شدند

سید

در خلافت عباسی علاقه شدیدی به فرا گرفتن علم پیدا

فرهنگ های در این ایام رواج گرفت

۱- فرهنگ خالص قرآنی

۲- فرهنگ سنی

۳- فرهنگ یونانی

وضع فرهنگی

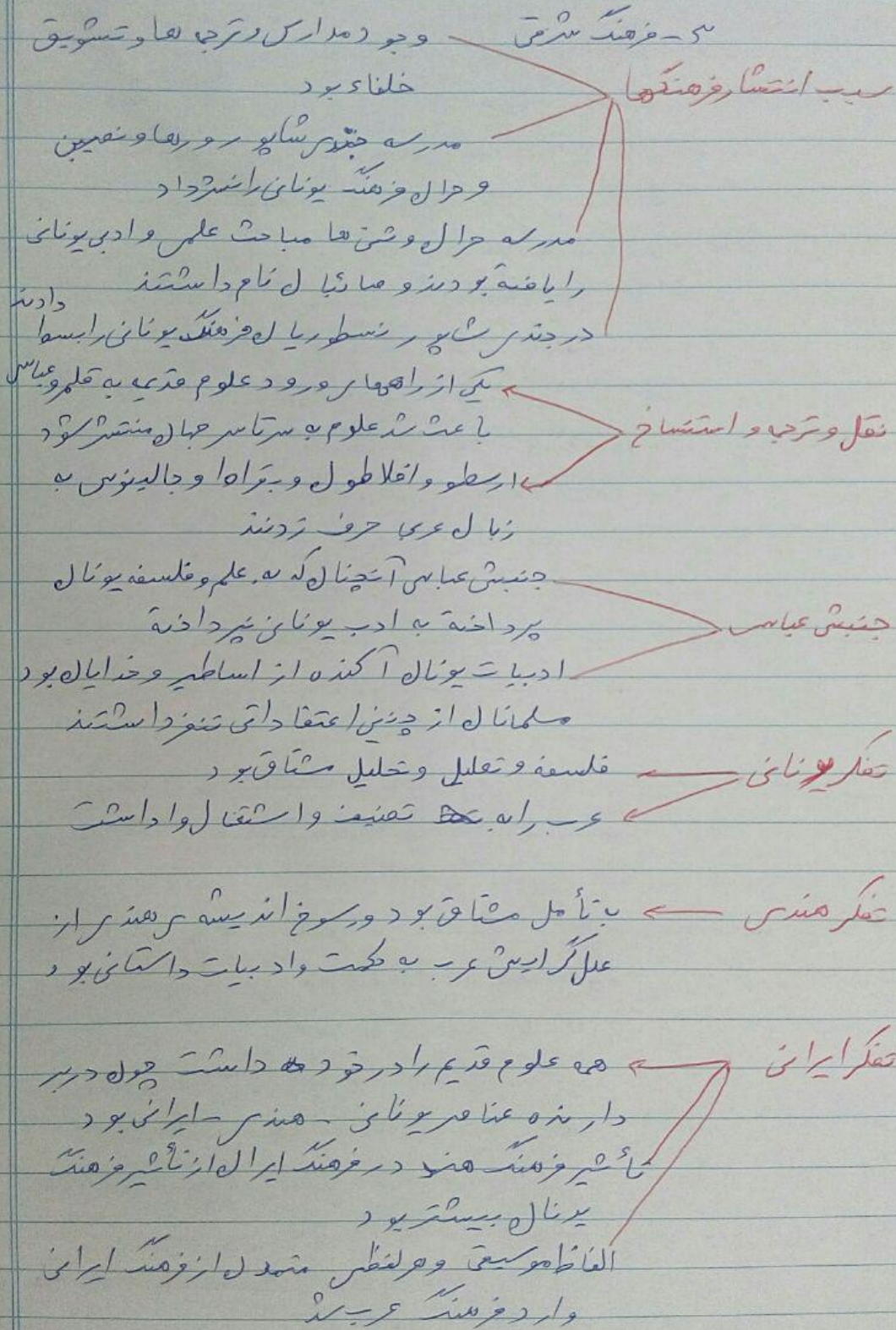
دوره عباسی اول

DATE :

1 / 1

SUB :

ص ۲

ادبیات دوره عباسی ← دوره ترجمه
 ← دوره قرابت و مزج

علم کلام ← پیس از انجمن فلسفه و علوم یونان منتشر شد
 در عصر عباسی کتابخانه فارسی و مدارس علمی رونق یافت
 و تحقیقات علمی منظم شد

خلافت در عصر خلفای راشدین ← دین و دنیوی بود و جنبه دینی آن بیشتر بود
 خلافت اموی ← یک سلطنت عظیم الشان دنیوی بود و بعد در قرطبه
 به رهبری نائوال دینی تبدیل شد

ادبیات عهد عباسی ← دوره شکوفایی و ارتقاء (قرن هشتم و نهم میلادی)
 ← دوره انحلال عباسی

مهمترین مرکز ادب در عصر عباسی بغداد که ابتدا مرکز خلافت عباسیان بود
 آل بویه بود در عصر آل بویه مهمترین مرکز علم و تمدن بود
 بصره و کوفه

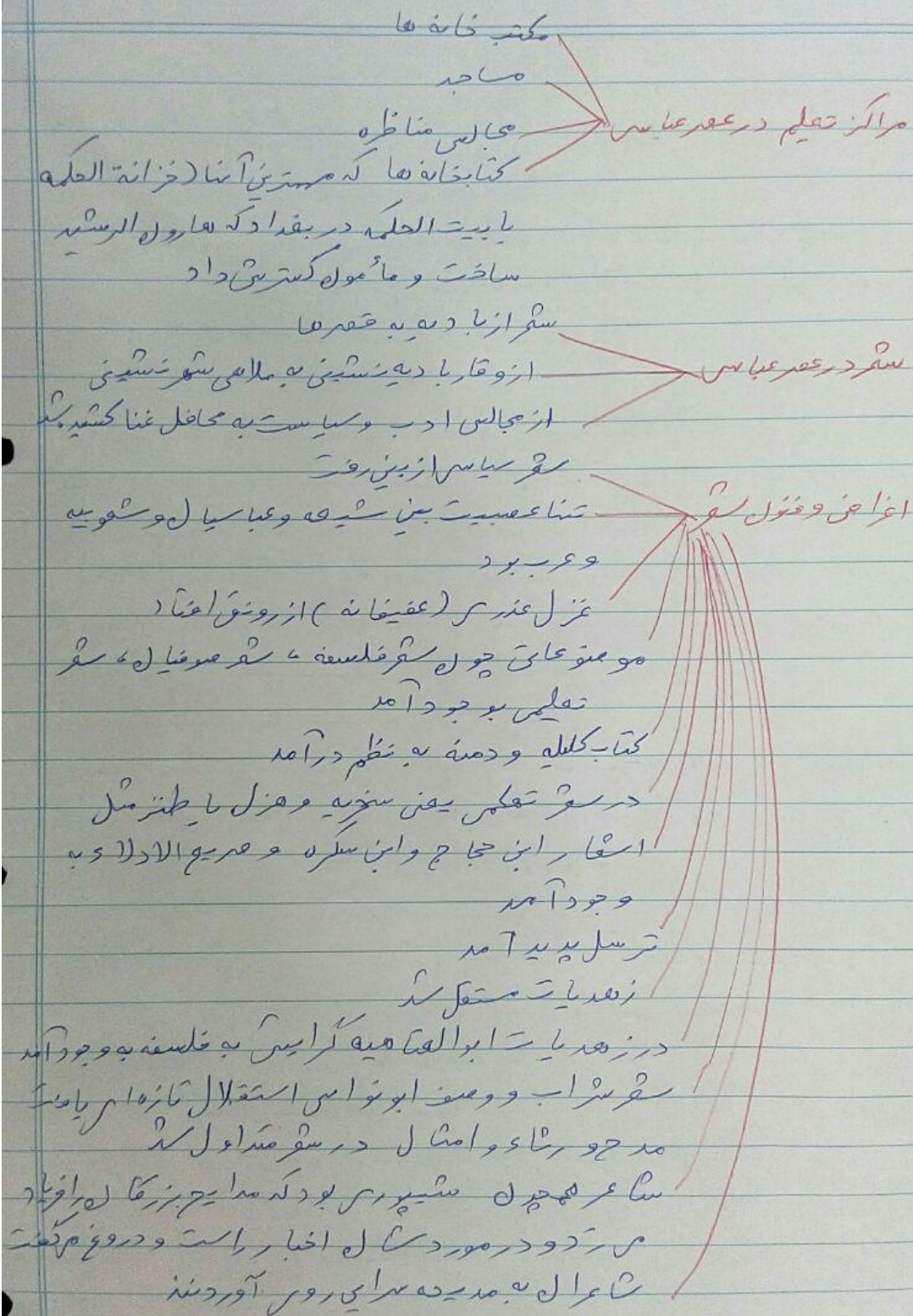
مراکز علم و تمدن ← بازار مریدان تأثیر زیاد در علم لغت داشت
 و اعراب به آل بویه مرادند براسم هجرت
 براسم آموختن مکه سفر
 مدینه مراکزها

مراکز علوم دینی ← مدینه
 قسطنطنیه و مصر مراکز علوم دینی و فلسفی
 بخارا پایتخت سامانیان و
 خراسان و ترکستان و قاهره پایتخت فاطمیان

دوره عباسی اول

DATE: / /

SUB: ص ۳

دوره عباسی اول

DATE :

SUB :

ص ۵

و جمله تکسب بود
 مجازاً بر بزم مکارم و بی آبروی و تزلزل آن افزودند
 به محسوس بی بند و بارش و طرز تکسب
 تفسیر به پسران یعنی عشق پسران به عنوان تزلزل مذکور
 عادت شد
 وصف استخوان خواره و شهم و انواع طعامها را می خورد
 شعر عباسی به واقعیت نظر داشت بدون فراموشی
 کردن میراث کهن
 مسائل و مسافت
 مثل التزام بر هر واحد و وزن واحد در سراسر قصیده
 آغاز کردن آن با یک تفریل
 به بحر خفیف توجه داشتند
 وزنهای دیگر چون مستطیل و صند که عکس طولی
 و جدید هستند وارد گشتند
 شاعر به آوردن ترکیبهای غریب تمایل نداشتند
 صنعت بر سوز غلبه داشت تا اینکه شعر فقط به
 رفتن و لغای رسید
 سفر عراق و فتح قلبس جمال عرب گشته و در همه
 اقطار اسلام مورد تقلید واقع گشتند
 شعر ریشه در اواخر عصر اموی دارد
 انراغنی
 شعر دوره عباسی
 خطاب به روه بنصف نهاد چون تیارش به آل
 احساس نمائند
 خطیبان تشریف داشتند که بودند

علت اصلی بیان خطابه
 روح عصیبت و تحسب سخر بود
 در آغاز دوره عباسی به دلیل انقلابات بزرگ و دعوت
 تند مذهبی و کورسها را اجتماعی به خطابه نیاز مبرم دیدند
 بار و کار آمدن یعنی عباسی بازار خطابه بباروشن گشت
 مردم به علم و کتابت روه آوردند و قلم جاسسین زبان گشت

دوره عباسی اول

DATE: / /

SUB: مع

مع

علاوه بر دو واژه در وصف نظام عدل و نقد کتب
 ادبی - - - بکار رفت
 فنون کتابت از جمله رسائل اخوان در شعر و
 عتاب و تسلیت و - - -
 تصانیف علمی و ادبی از جمله مقالات و مناظرات
 و عهد - - - رونق یافت

نویسندگان

نویسندگان تحت تأثیر نعل و ترحی به تألیف

و تصنیف می‌آوردند

تفصیل و الطیب رونق گرفت

ایجاز در توقیعات رونق گرفت

در اندک اندک به آرایش عام لفظی رسید

دوره انقلاب و تجدد: (از آغاز عصر عباس تا اوایل

قرن ۳ هجری) در عهد و غزل (بشار)

در شراب (ابونواس) در زهد (ابوالقاسم)

در شراعتی موقوف و شکر دال او چه به احمد بن

یوسف و عماره بن حمزه و سهل بن هارون

و حسن بن سهل و عمر بن صعده که از اسکویه

عبد الحمید می‌روم کردند

دوره بازگشت از اوایل قرن سوم هجری تا اوایل

قرن چهارم: دوره بازگشت به قدیم و کهن

عری در عهد تأثیر پذیرش از چین و تجدد و نوخواهی

رهبران کوفی (ابومعاش - یحیی - ابن روح)

در نثر (حاجط) در اطناب و دقت و صفت و کثرت

استطراد و کثرت استفسار در اطناب

دوره اتقوا و حرکت تدریجی به سوی تصنیف تا

سرحد افراق تا پایان عصر عباسی بغداد سال ۲۱۸

سده اول هجرتین متنبی و ابونواس، ابوالعلا العسری، ابن

در نثر: ابن الحمید - قاضی القاضی به خاطر توجه به سجع و کثرت

صنایع بدیع و اقتباس

انساب و ساخت نثر عباسی

دوره های ادب عباسی

دوره عباس اول

DATE: / /

SUB: _____

✓

دوره انقلاب ادبی

بشار در میان دو دوره متمایز زندگی می‌گذرد
 دوره‌ای که این به عربیت و حفظ عادات و سنت‌ها و عربی
 دوره‌ای که این به کسوریت و ایرانشناسی
 بشار مراد است ادب فرزندان محبها است و او باید فرزندان
 زمانه‌اش باشد بشار فقط ارتباط این دو دوره است
 در سخنورس اسلوی نوینی پدید آورد
 بشار جمله لفظها در عصره پدید آمد
 پدرش بشار ایران بود - نابینا بود
 در ده سالگی شعر گفت شروع و بدخو - همچو گو و آبروم
 هیچ کس را رعایت نمی‌کرد
 در هیچ چیز شوق گفت و دل جری به او توجه نمی‌کرد
 به زنا دقت و الحاد و هم آورد
 منصور در دواغی او را تازیانه زد تا فرود
 مردم که خبر مکتب را شنیدند شاد شدند جز مادرش کس جنازه انگ
 را نشنید و نکرد

بشار بن برد

سر صایب او ابا بکر است

در زمان خود به کثرت آثار معروف بود

۱۲۰۰ هزار قصیده داشت

مجموعه المختار من بشار که ابوبکر خالدر و عثمان خالدر

خان زمان کتابخانه صیقل الدوله گرد آورده‌اند

نبوغش را در اختیار مال نهاد

هم بشیوه سنن شعر گفت هم بشیوه نوین

چون بین دو دوره عباس و اموی بود

آثارش هم به زبان فارسی داشته

در مدح سنت است

مدارحش به شیوه قدیم است

آقاها نه از ساع ال صبح قدیم نقلیه مکنند چون ساع ال

دیگر کو کورانه

سفریست

مدح و تقلید
بشار

دوره عباس اول

DATE: / /

SUB:

ص

او سوره را وصف تصویر زندگی اش کرده است

بشار و سبک های نوین

با تغییر و تحول انقلاب پیش می رود

نخستین بانی از سوره پیشی روح او قرار گرفت

برای ارضاء روح ماجراجوی او

همچو بود

همچو اولی نوع برای تکسب

برای دفاع از خود

همچو شاعر قبل از او با فراغت از اعمال طبیعی گسی در پی نگفته است

شاعران قبل از او در هجوم به معانی اجتماعی توجه نکرده بشار به ذم فرد و طعنه و سخره سخف او بی هیچ ملاحظه امر عرض و آبروی طرف را می برد در تسلیم به آن مبالغه می ورزند

به ایرانی بودن خود غرض می فرود کند و حقیر عرب می برد

غزل او صادق ترین اباجگر و تجمل پرست دوره بشار است

برای عشق معنی درستی نمی شناسد

در غزل نمونه های یکتا آفرید

غزل او در به حساد کشید و در دختران زحمانی

نقش داشت چون بیاتر خواسته های شیطان مردم

آن زمان بود

بشار از عمر بنی امی ریشه در غزل تقلید کرد

بشار سحر غری را از زند و روز امر اظیست

و غزل را با پیش آورد

او در سوره به مومنا عاصه پیش با افشاده من زندگن

روز عمره هم توجه دارد

بشار نخستین کسی است که با زندگن عصر خود آمیخته

است

شاعران قبل از او سوره را در خود و اصحاب قدرت

منحصراً به تقلید می کردند بشار جنبه نوآوری را رعایت می کند

مجا و فخر بشار

غزل بشار

سحر بشار

زوره عباس اول

DATE: / /

SUB:

۹

بشار در مدایح از حیث اسلوب و مضمون تقلید حاکم است
 در غزل او توان آورس غلبه دارد
 به قول **طه حین:** بشار در میان عواطف خود صادق نیست، شو او یک بارچه
 دروغ و تصنیف است

در بشار تخیل فعال نیست
 اما تخیل لطیفی که بر آینه از احساس است باعث واقعگرایی آن
 شده شو آورسده است
 واقعیت بیسترتین صفتی است که شو بشار به آن
 تصنیف شده است

در اسالیب شو بشار
 بشار ریسی شو امریک انقلاب ادبی است
 او نخستین کس است که از دلایره تقلید
 گوهر کورانه قدم بیرون نهاده و میان ادب
 و زندگی رابطه ای جا کرده است
 ابو توانی از او پیرو بر گرفته است
 در اهور از متولد شد

پدرش هانی از مردم دمشق بود
 مادرش ایرانی بود
 در سن سالگی با خانواده اش به بصره رفت
 بعد از آن که در دکان عطاری مشغول شد
 بعد به نزد ابو عبیده و خلف الامر پیوسته امر
 اهل لغت رفت و علم آموخت
 این خلقال مرگوبید هیچ کس را ندیدیم که دامنه
 علمش از ابو توانی گسترده تر باشد
 با آن که کتاب ده اندک در دسترس داشت
 بر قوردها شاعری به نام البیه بن حباب باعث شد
 تا ابو توانی به مجالس عشرت روضه آورد

دوره عباسی اول

DATE: / /

SUB: _____

صت

به دربار امین عباسی روس آورد و بعد از گشته شدن
 امین زندگیش به سر اسبیبی افتاد تو به کرد و
 راه زهد در پیش گرفت
 روحی لطیف و احساس قوی داشت
 دارا من نفوس سرشار بود
 از لغت و سفر و فلسفه نقد و یونانی و
 نجوم و طبیعیات آشنایی داشت
 زیبا روح بود همین امر باعث شده به اصحاب
 ذوق و هنر همدم باشد
 دین و آیین او شرا ب بود به همین دلیل مرکز منصبی
 بالانداشت

ابونواس

سفر ابونواس

تفاظنی ذنبی فلها قرینه
 گناه هم در نظر بزرگ آمد
 عفو تو از آن بزرگتر بود
 بعفودت بر من عهد کمال عفو است اعظما
 اما من هر دو دگرم چون با عفو تو آن را مستحیدم

باده کسار از آسنگا رترین مظاهر زندگی
 آمیخته به ملاح در عصر عباسی بود
 ملاحظه - عنتره - عدس بن زید اعین به
 وصف من پرداختند
 در عهد جابهل اخطل
 در عصر اموی به خاطر مقام و قدرتی که نزد
 خلیفه داشت به عجا هر در مصیق آزاد بود
 به وصف من پرداخت
 ولید بن زید که به ستواس شاعران بی بند و بار
 و هر زنگر و سخن خریات و عجا هر به کوه
 زندگانه بود

خریات

در دوره عباسی دوره آزادان ها ولادت حیها
 و رواج بی بند و بار در سبکده ها و عسکر گده ها
 بود

دوره عباس اول

ص ۱۱

DATE: / /

SUB: _____

سفر ابونواسی همانند جبار آینه تمام خاں
زندگی او بود

فوق بشارت و ابونواسی؛ بشارت خواست
سفر خود را با بشارت ایستادگان زمانه هماهنگ
سازد بی آن که بخواند آقاخانه بنامگذار
سید نوینی در شعر باشد اما ابونواسی آقاخانه
گام نهاد و در همه جا از آن به دفاع برخاست
در تاجیه تقلید هم بشارت هم ابونواسی از
پیشینیان تقلید کردند

ابونواسی، تقلید و نوآوری

ابونواسی همانند بشارت به چند عامل خارجی و
نفسانی به نوآوری گرایش داشت

۱- در دوره عباس با توجه به شکست قبیله
پدید آمدن آزادها ابونواسی که عاشق
تفسیر بود نوآوری کرد

ابونواسی شاعر نوآوری

۲- در اجتماع جدیدی بیند و با هم رایج بود و
ابونواسی عاشق قایم بیند و با هم

۳- در چند بین ایرانی ها و اعراب ابونواسی
که عرق ایرانی داشت جانب کسی را نمی گرفت
ابونواسی در محیط مزبست که با خواستها و گرایشیها
مادر و معنوس او موافق افتاد بود
ابونواسی شاعران قدیم را مورد انتقاد قرار داد و بر
عکس بشارت و شیوهها زندگی اعراب را به استهزا
میزگرفت

۴- جابن عباس ابونواسی جنبه سرخوشی حزبی دفاعی
داشت

مظاهر نوآوری در شعر
ابونواسی

بیشتر اعراب را مورد طعن قرار داد و گاه
تزار یا ل
جبار انتقام (موجه کسانی است که قدر و منزلت

دوره عباسی اول

DATE: / /

SUB: _____

ص ۱۲

اورانز شناخته می‌شدند و یادگار است بخشند و ندادند

هجاء مزاج آمیز (سرب سردوستان باید می‌آید خود
کذا اسنة است یا به کنایه چیز مر به رقیبال خود
گفته است

او در هجره و شیوه‌های جری بود
ویرگمایر هجاس او تا خصل اشعار را به اعراب است
و فراخوال مردم به تنه بر آفتل

مظاهر توانایی
در شعر ابونواسی

اشعار در وصف صحنه‌های سنگار

سفر نخستین بار در نزد ابونواسی به صورت من

متعل در آن صحنه در قالب جز

قصاید سر که ابونواسی در آن فرخنده سروده است

زهدیات دیگر شاعران آن‌کنده از یک سلسله

مواعظ خشک و خشن است

اما زهدیات ابونواسی شوغنائی خالص است

زهدیات او از زیباترین و لطیف‌ترین و

صدا ممتزین اشعار ابونواسی است

حتی زیباترین اشعار غنائی قدیم عرب

ابونواسی هرگز در ترجمه‌های عساق در نیامد

آن‌غزل سروده متعسف و ساختن است

اما چیزی که مهم است نوع جدیدی از غزل است

که در ادب عربی نوظهور است و آن تقصی به

پسران دفت‌گونه و یا دختران پسرگونه است

ابونواسی از پایه گذاران غزل مذکر در ادبیات

عرب و از مشهورترین اعلام آن است

اشعار ابونواسی در این باب به قول احمد حسن الزبیر

جنایتی است بر ادب و کلمه‌های شکر است در تاریخ عرب

طرازیات ابونواسی

زهدیات ابونواسی

غزل ابونواسی

DATE: / /

SUB: _____

ابونواس در این باب از سفر هیچ همتایی ندارد
 شراب عروس سفر اوست و او ز عیب یاد کسار است
 ز عیب خیره سیرایال

خریات ابونواس

اعین العتبال - مراد حباب است
 مضامین سواعش و اخطال را در خریات او میتوان یافت
 هوش سرشار

سرعت اشغال و طبع عتیق بدیهه پرداز
 سرمایه سرشار فرنگل او

خیر در شاعر (ابونواس)

به وصف جمال طبعیت کمتر پرداخته
 بهمنّا که اشاره کرده است اشاره امر کرده را بوده

آگاهش از زبان عرب در حد و مقدار
 در مدایح به و زنا سر طویل
 در طریایات او زوال اراجیز
 در زهدیات او زوال محکم و کوناه

در خریات از هر قول زیبا و خوش آهنگی بهره گرفته
 ابونواس نخستین شاعر است که سستی را که در
 شعر عرب وجود داشت که هر قصیده از سترتاس
 یکسال و یکروز ساختن سرود و در هر بیت به دو

پاره متساوی تقسیم کرد و برابر هم زد
 و شعر را به صورت یک سروده مومبایی رزده بیرون آورد

در عهد عباس بیست و اسم پارسایی ابوالقاسم بود
 در قرن هار جاهل قس بن سعاده و امیه بن الصلت
 در عین التمر انبار بدینیا آمد

ابوالقاسم

پدرش حجامت هر کرد
 او از موالی عتوه بود

بسیار عباسی وی بند و بار بود به دربار محمد سر راه یافت
 عاشق کثیر او بنام عتبه شد وی عتبه از او نفرت داشت
 نفرت عتبه باعث شد که ابوالقاسم به عباسی و لغو لقب

دوره عباس اول

۱۴

DATE: / /

SUB: _____

پشت کند و به تحصیل علم رو می آورد
 ارفهارش را وقف زهدیات و ذکر مرگ و هول و
 فراس آن ساخت
 بعد دست از شاعر برداشت و هارون از او خواست
 شعر بسراید و او سرسراید و او را به زندان انداختند
 و بعد از آزادی تصمیم گرفت دوباره سفر بکند
 ولی سر راه آن که نه تحمل با سگ نه هجا

ابوالقاسمیه

در عزل و وقف عتبه است
 علی از مرگ فریبی عفتی بدور است
 در مدح خلیفه بنا قصاید فراوانی سروده است
 بهترین اشعارش را برای مدح هارون الرشید سرود
 به خاطر دست یابی به ثروت هرگز مذمت علی (ع) را ننفت

عزل ابوالقاسمیه

مدح ابوالقاسمیه

میان مدح و بر تاء فرقی نمی گذارد
 تاء در عرصه س تعظیم اخلاق قرار می دهد
 بیشتر زهدیات ابوالقاسمیه تأملات مردم
 است که زندگی را اختصار می کند
 زهدیات ابوالقاسمیه عقلی است
 زهدیات ابو نواس عاطفی است
 مشهورترین آثار او در این باب از حوزة ها
 معروفترین آنها ذات الامثال است
 پشاور و ابو نواس

تاء ابوالقاسمیه

زهدیات ابوالقاسمیه

پیشوایان توانا درسی
 ابوالقاسمیه هم در خواهر سر را این فرد میزبان متر دارد
 در سفر ابو امیر را کشود که جز قس بن ساعده و امیه بی
 ابی الصلت کس آگاهی ندارد
 او در فکر به پای به سر متفرکال من بکده نه از حسد خیال و عاطفه

دوره عباس اول

شهر عباس

DATE :

SUB :

۱۵ ص

و زنی که ایدایم کرد (دوق الناقوس) نام گرفت
و پسر آن که شرفش موسیقی دانوازی و اسسته یاسد
به شرار الفاظ پرداخت
پیشوایان توانا در

انقلاب ادبی (شرف)

ابو محمد عبدالله روزبه پسر داوود معروف به ابن مقفع

در رومتاس کور فارس به دنیا آمد (غیر از آباد کنونی)

زاد تاشتی بود

در دولت بنی امیر دبیر بود

در عهد عباس به دست عیسی بن علی عموی سفاک که حاکم

اهواز بود کشته شد تا که بدست سفیدان بن معاویه

والی بصره کشته شد

اعقاس او را بریدند و در آتش افکندند

حافظان علویا له بود

اسلامی مصلحت و برابر توب به بنی عباس بود

در زیر پرده س تقیه بسیار از آداب و رسوم

ایرانیا ل را در جامعه عربی رساند

در سن ۴۰ سالگی کشته شد

با اینکه سنی نداشت ولی آثار مهمی بر جا گذاشت

او در آثار خود احیای تاریخ و سیاست و آداب

ایرانیا ل و اصلاح جامعه و سیاست عباس را دنبال کرد

خدا اینامه در سر ملوک ایران (این کتاب به ما آمد

فرز دوس در سرودن شاهنامه بود)

آیین نامه عادات و آداب ایرانیا ل

التاج در سیرت انوشیروان

الدرة البیضاء و القیوم اخبار بزرگان سلوکا

مزدک را از زبان بلوی به عربی ترجمه کرد

عبدالله بن مقفع

آثار و افکار ابن مقفع

دوره عباس اول

DATE: / /

SUB: / /

۱۶
صد

به کتاب با از ارسطو از بنام بنیاد پیوست

از پیوست به مری

کتاب - قاطع فی شرح یا مقولات خمس

باب در ارسطو یا الفیاضة

آلوطیق یا تحلیل قیاس اریستوچی (مدح)

قرع بیوس صورتی هم به او منسوب است

رسائل

الادب الصغیر

الادب الکبیر

کلیه و دمنه

رسالة العیاب: که برابر ابو یوسف منصور نوشت

برخی او را رساله الماشیه هم خوانده اند که این

طیغور در کتاب المنظوم والمسنون آن را آورده است

رسالة الصیاب: بیانی است در نقد نظام حکومتی

و وجه اصلاح آن بر مبنای تشکیلات حکومت ایرانی

که محور کلام او سیاه خراسان است

به آساعتش هار و صنع صفائی می بردارد

در تزیینش می به خلیفه هار آراسن و اسرافیت

(ارستو کراسن) را دارد

و شرط صحابه بودن را ماصب رأس

و امین و عادل را دارا حسب و نسب می داند

حاور کلام حکمت آمیز در اخلاق و حسن معاشرت

الادب الصغیر را با اول شیخ طاهر جزایری در مجله

المقتبس چاپ کرد و به زبان آلمانی ترجمه کرد

الادب الصغیر مجموعه امر از آراء و اقوال پراکنده و

بیرون ارتباط با یکدیگر است

الادب الکبیر حاور مطالبی مرتبط و منظم

بر حسب موضوع و دارای تفصیل است

این دو کتاب بیانگر آراء ایرانیان در باب حکمت

ابن مقفع در فلسفه

در ادب و اجتماع و اخلاقیات

رسائل

الادب الصغیر و الادب الکبیر

دوره عباس اول

DATE: / /

SUB: _____

ص ۱۷

حکومت و روابط میان سلطان و رعیت است
یکی از منابع مهم آشنایی با سیاست داخلی ساسانی هستند

الاجاب

کلیله و دمنه

از زبان بهایم و پیرندقال
در سغال با هم برادرند و نامکنند از آن از باب نامسر ل
کل به جز است
دارا سر دو باب است . الاسد و النور
برخی میگویند او خود این کتاب را تألیف کرده ولی از اثرش
پادشاهان تصفه است از فارس به بر عربی ترجمه کرده ام
اصل این کتاب به زبان سانسکریت (مردم هند)
در کتاب سنجو شتره (مسند و قبه معانی دل) هند هم آمده است
در کتاب برخی از داستانها کلیله و دمنه آمده است
ابو یحیی بن علی در کتاب تحقیق مال الهند اشاره کرده
که اصل کلیله و دمنه هندی است
هدف این مقصود از ترجمه این کتاب
۱- عرب را به آثار صوفی خود آیرایشان آگاه سازد
۲- بی آن که مورد خصم منصرف قرار گیرد خلفاء را اصلاح کند
بعد از ترجمه عبد الله مفضل بن یبارد بن عبد الله بن هلال اهو از
آن را امیر ابریحی بن خالد بر مکی ترجمه کرده است
بهترین چاپ کلیله و دمنه چاپ شیخ خلیل البازجی است
این کتاب از پیلوس به سریانی هم ترجمه شده است به لاتینی
یونانی - ایتالیایی - هندی - فرانسوی - اسپانیایی - آلمانی
دانمارکی - هلندی هم ترجمه شده است
کلیله و دمنه را نخستین بار ابان اللاحق در ۷۷۴ هجری
بیت به نظم در آورد و به یحیی بن خالد تقدیم کرد
کلیله و دمنه از نظر فلسفی و تاریخی ارزشمند است حکایات آن
متواصل و متداخل است و این از غول بلاغت است

دوره عباسی اول

DATE: / /

SUB: _____

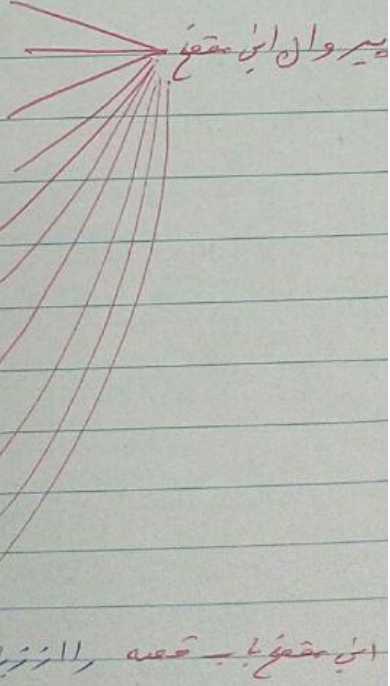
۱۸

مثل قصه هار کوتاهی است که بازگشت آن حیوانخانه
 لاغزشن ساعر فرانسیس مری کوپه
 مثل نایسنامه امر بزرگ است که مرده هار متعدد دارد
 مثل از ساینهترین و قدیمیترین ابواب ادب است
 مثل هار کلیده و دمنه جنبه نایسنامه دارند

مقل

ابن مقفع مصلح اجتماعی بود
 انگیزه او از ترجمه هجرتی با اعراب بوده
 ابن مقفع از چهار اولین مکتب نویسندگن در عصر عباسی
 است
 یکی از بنیانگذاران فقهی عربی است که به همت او در
 تعلم و ترجمه هم قام نهاد
 ابن مقفع در نوشتن از مطالعه در آوردن صنایع
 سخت بهره‌مند است

ابان الاحق: منظوم کننده کلیده و دمنه و کتاب بزرگ
 کلید بن عمر و معروف به عباسی و مدنی
 ابن قتیبه در کتاب عیون الاخبار
 ابن عبیدر به ذوالعقد الفزیه
 طوطوسی در سراج الملوك
 ابن خزم در کلمات من الاخلاق و سیر او بودند
 سهل بن هارول به تبعیت او (سقله و غزه) را
 پدید آورد
 ابن الهیبار به (الصلاح و الباعث)
 ابن عربشاه (فاکفه نوالفلاء و مناظره الطغاة)
 ابرالقلاء المهرس (القائف)

ابن مقفع با جمعده را از بنیان حیوانات در ادبیات کشور

دوره عباس اول

DATE: / /

SUB: _____

۱۹

این مکتب آراء اصلاحی زیاد در دست او نماندند و فرزند و پسر و اندیشه روشن است

فارابی

ابن سینا

تقلید از فلسفه

ابن مقفع

در کوفه متولد شد

علاوه بر شعر در علوم سحری هم قوی و کاتب بود

او تحت تأثیر اسلوب عبد الحمید بن یحیی بود

انسانا او مرسل و خالی از تصنع و تکلف است

احمد بن یوسف

ایرانی الاصل

از شهبویه بود با اعراب سرگردان

او را بزرگواران اسلام تا صد چو نه حکمت اشتیاق داشت

پیرو مکتب عبد الحمید بن یحیی

در تألیف و تصنیف برتر از ابن مقفع بود

از آثار او نقله و عجزه در معارضه با کلیه و دمه است

کتاب الاخوان المسائل و الخرو و الهندیه

الشم و الثقب

الوامق و عذراء

بذعد و دود و لردود

العزیزین

القزائین

ادب اسل بن اسل

ال عیس بن ابان فی القمات

تدبیر الملوک و السیاسة

رسالة الخلاء

سهل بن هارون

آثار سهل بن هارون

سهل بن هارون مکتب ابن مقفع و عبد الحمید را جمع کرده و به مشابه حلقه امر است

که مکتب عبد الحمید را به جا حفظ پیونده زده است

DATE: / /

SUB: _____

ص ۲

ترک در دست
همه نزدیکین وقف دبیر کی و وزیر کرد
وزیر مأموله کسرت
به حاجت مندا ال کد م کرد
در کتابت انتخاب الفاظ سهل و رسا و اسلوب مرسل
داست
به شیوه سر عبد الحمید یحیی بود
آثار مکتوب کم دارد

عمرو بن سعود

DATE :

دوره بازگشت سفر
SUB: در دوره عباس اول

ص ۲

ترک - تر دست

همه زنجیرین وقت دبیر و وزیر بودند

وزیر مأمول گشت

به حاجتمندان کمک کرد

در کتابت انتخاب الفاظ سهل و رسا و اسلوب مرسل داشت

به شیوه سر عبد الحمید یحیی بود

آثار مکتوب کم دارد

عمر بن سعد

دوره بازگشت سفر

عقل هشتم (دوم هجری) دوره انقلاب ادبی

تجدد و نوآوری بود

چون ابو نو اس و مأمول بودند انقلاب ادبی شد خود افتاد

در عقل نهم (سوم هجری) دوره بازگشت چه ادبی چه اجتماعی بود

سین دین در برابر اباحیلر ایستاد، لا اباحیلر

عز و کس کرد

تألیف و تصنیف دوباره روعود

در سوره بیکهار کهن بازگشت و ب تحقیق آثار

قدمایر داشتند

سفر صیغه یونانی به خود گرفت

صنایع بدیعی و لغظ که با سفر مسلم بن ولید آغاز شد

بود و صورت علم خاص درآمد

دوره بازگشت سفر

ذوره بازگشت سفر
دوره عباس اول

ص ۱

DATE: / /

SUB:

در جاسم نزدیک دمشق متولد شد
 پدرش تدوس یونانی الاصل و صیحبی بود
 وقتی سلمان شد نام پدر را به او می تغییر داد و به طای
 معروف شد
 نخستین قصائدش را در هجاس بود
 شاعر مقتدم عباس شد و در جنگ های تو صیف حوادث
 جنگ مرزدخت
 در ایران دیوان الهامه را گرد آورید کرد

ابو تمام

دیوان ابو تمام بر حسب قافیه مرتب کرده است
 و بار دیگر علی بن حمزه اصفهانی بر حسب موضوع
 او آثار هجاس سایر شاعران را گرد آورید کرد
 دیوانش شامل ۷ کتاب است
 ۱ - کتاب الاختیار است من اشعار القبایل
 ۲ - کتاب الفحول: منتخبی از بهترین اشعار جاهلی و اسلام
 ۳ - کتاب الهامه: که در خانه ابو الوفاء محمد بن ابی سلمه
 در همدان جمع آورید کرد که شامل نیکوترین اشعار عرب
 از عصر جاهلی تا عباس است
 ۴ - اختیار القطعات: به سبب الهامه مرتب کرده ولی
 با نثر آغاز نموده است
 ۵ - مختارات من سفر المعین
 ۶ - نقائض جریر و اخطل: که علاوه بر نقائض ابی دو شاعر
 نقیضه امر از غززدق و اشعار سجاح القبلی
 ۷ - مرقس الاکبر: زبانه السیبانی - عمرو بن لاس
 التمیم است
 نقائض تو سعا اب انظورن صاحبان چاپ کرده است

دیوان ابو تمام

قسمت اعظم اشعارش در مدیحه سرایی است
در مدیحه سرایی از کسب کهن استفاده می کند

اغراض شو اوتام
هجا
مرثیه

اخواتیات — اشعارش که در وصف دوستانه است که اوتام در اخواتیات بر اعنی
شرف دارد

دو قصیده هم در رثای دارد

۱- سوگند فرزندش

۲- در مرگ برادرش

۱- وصف طبیعت

۲- وصف میدانها ر چند

رثا

شو و وصفی اوتام

پرواضل زباید به محسنات بدیعی و به کار بردن

زباید مجازک + بر همه سر اعراف بدیعی سبقت
جسته است

در وصف میدانها ر چند شهرت فراوان دارد

ویژگی اوتام در شو و وصفی

شهرت در کافیه و اوتام ← قصیده یارینه است که در هتج عموری
که متنی در این وصف ها از اوتام

تقلید کرده است

امتیاز وصف اوتام ← تحلیلی وسیع و خلافت شرف او

کلماتش و جلاستش را (الکلمات الجامعه)

و (موطن النظمی) نام نهاده اند

او را هکسار می همه شاعران معنی ترا بر بعد از

هوت بود

در آوردن محسنات بدیعی از مسلم بن ولید

بهر دست می کند (علوم و معارف زمانش را وارد

سفر می کند

به طبایع علاقه دارد و در شوش را غرق حجاز می سازد

اوتام شاعر معانی

دوره عباسی اول

DATE: / /

SUB:

۲۴

اعتراف کرده کسانی است که علم و فرهنگ را وارد شهر کردند

متراب المل را بر زبانها جاری ساخت

راه را برابر ابوالعلاء در شعر فلسفی و بهار مثنوی در شعر

آمیخته با حکمت بازگرد

ابو عامر شاعر صفائی

ابو علی علی محمد بن علی وزیری الخراسانی حلقه به دعبیل عرب الاصل

اهل قحطال در کوفه متولد شد

به مسلم بن ولید پیوست

بفرستاد مارون الرشید سید و حکومت بصره ستمکار را

به اورداد

او مردی استقام جو و هجو گو بود

در زندگیش از نوع جسرینز آری بود

بیشتر عمرش را در مصاحبت با دروازه داران و راهزنان بود

به کسی که عواقب سخن او را برایش گفت گفت: ای سال

است چوبه دارم را بر دوستم کشم و کفن را هم باجم کنم

بپرداز کند

از محال اهل بیت بود

کتاب طبقات السعراء

شاعر هجو گو بود

به قول عقاد: زاده کنه تا مذلت کند و کینه در زخم نماید

۱- عامل روانی

۲- تکسب در این طریق میروید و بسیار بود که مردم از روی

زیان منی به او پول دهند

۳- سیاسی خلفای عباسی را هجو می کردند

۱) شاعر دعبیل خراسانی

عوامل هجاء دعبیل

در بکار گرفتن صنایع ادبی پیرو مسلم بن ولید بود ولی او سوسن را از معصومیت

و تهاجم نامانوس با به دور می داشت

در منبع میال حلب و خوات متولید
با ابونعمان دوست شد و لازم او گردید و سیرت او را در بیرون
ادامه داد

عمر در باغ داشت

ایشان از خلفای عباسی را دید

مقیم عباسی شهر (سامرا) را برابرتر کمال بنا کرد

بجای کتاب الحاسه خود را به تقلید از الحاسه ابونعمان نوشت

بود و وزیر متوکل فتح بن خاقان تقدیم کرد

بجای

دیوان (سلاسل الذهب) این کتاب بر حسب اسما و خاندان و احوال

است که شاعر در وصف آن سؤ کشفه است

ابو الفداء موسی دیوان بجای شرح و نقد کرد و نام آن

را عیث الولید بناد

محمد بن اسحاق الزونی - ابوبکر الصولی - علی بن حمزه

اصفهان بر آن شرح نوشته اند

کتاب الحاسه او بر الحاسه ابونعمان برتر دارد

۱- ۱۷۴ باب متضمن معانی ادب است ۲- سفر به شاعر

جامع و اسلام را در بردارد ۳- حسن انتخاب و سلامت

ذوق داد

از دیگر آثار او معانی السفر است

تحت تأثیر عوامل قدیم بود هم عوامل جدید

آثار بجای

او در سیرت بدوی پیرو کبک و پیشانی بود

او شاعر و ریاست

چون در غزلهایی رویا بر عاشق و آمیخته مسوق را بیان کند

مشهورترین مرثیه او در وصف خاندان بنی حمید و واقعه

قتل متوکل است

او تکسب و وصف را همت خود در آرد

سؤ بجای

دوره عباسی اول

۲۵

DATE: / /

SUB:

مدیحه شایعترین ابواب شعر عرب بود
 وصف بناها و مظاهر عدل
 قهرها و عجزها
 کاخ مستوق و ماستوق
 وصف سفینه ابر به نام زاو که خلیفه بر ابر تفرج بود
 آل من نشست
 جنت المرفق
 وصف ایوان کسری
 وصف قصر المعترز موقوف به الکامل

وصف بختک

بختک نخستین کسی است که وصف بناها را کرده است
 او از حیث احساسی و شعری و اسلوب از شاعران بزرگترین شاعران عرب است
 او شاعر فطری جاهلی است در سبوح طبعیت مقلد امر و القیس بود
 موسیقی شعر بختک دل انگیزترین موسیقی عرب است و او را قضایا ترسناک
 می گویند
 ناقده او را شاعر مکتب شام می دانند یعنی به حکومت عربیت و جزالت
 و فصاحت معروف است

در بغداد متولد شد
 از کودکی تا بیست و سه سالگی در علم آموزش بود
 از همه شاعران عرب اندیشمندتر بود شاعر طبیعت
 اعضای علیل و رفته رفته استثنایی داشت
 دنیا در مذاقش تلخ بود هم راه با همه ترس کودکانه همیشه فقیر بود
 رساله امر تحت عنوان بنده فی تفصیل النرجس
 دیوان مفضل که ابو بکر الصولی جمع آورنده آن است
 دیوان او کاملترین دیوان شعر قدماست
 شاعر مدیحه سراست

ابن الروم

آثار ابن الروم

دوره عباس اول

۲۶

DATE: / /

SUB: _____

ویژگی‌های مرابع او اطلاق کلام است

غرض در ذکر جزئیات مرابع

مدایح این استلال منطقی دارد

در عیاشی سنجیده‌ترین کلام را به کار می‌برد

به بد زبانی و قائل و نظیر اعتقاد داشت

طبیعت - خوراکی‌ها

وصف طنزگونه

در وصف طبیعت از همه هواسی (لامسه -

شامه - ذائقه) بهره می‌گیرد

سوق طبیعت او سفوس عمیق و دقیق دارد

در وصف طبیعت به وصف نفوس هم می‌پردازد

به قول عماد: این رومن نقاشی است که کلمه و موع

ن دارد و به عوین آن از کتابت استفاده می‌کند

اوست تواند حتی حرکات را هم رسم کند

در طنز و سخریه به تلویش زشتی خاص می‌پردازد

ابو ترابی در این رومن در مکتب ابی‌لو روم می‌رسد

آنها را از هم جدا می‌کند بقوه به خدمت گرفتن می‌فراست

هدف ابو ترابی چسبیدن لذت است ولی این رومن با روم

کردن لذت

این رومن معتقد بود سوس پیورس است در دست شلو

این رومن گفته از اسلوب دیگران تقلید کرده است

سنجش به اسلوب نزدیک است تا سوس

سخریه که بر اثر غنا در او زوال خاص می‌ساختند

ابو العیاشی متقلب

موشح

دوره عباسی اول

۲۷
ص

DATE: / /

SUB:

ابو العباسی خردمند معتز متوکل عباسی در سامرا متولد شد

شعوه ایلیکوس را در زندان بزرگید و در ورطه

لا ابا البکر و نوسنخوارس افتاد

بیشتر در وصف شراب صید و مسوق

طبیعت حیوان نبات سرود

دو منظومه دارد یکی در تاریخ خلیفه معتز با

۲۴ بیت که حماسی است دیگر منظومه

ذم الصیوح که در مزاج و قزل است

دارای موشح است چون به موسیقی و زبانی معنیان

استجاب بود

سفر او جنبه شخصی دارد و سطحی است

در وصف شراب و سفار از **ابو نوایس** تقلید کرده است

مهرتخی موضوعات او وصف طبیعت است

در صنایع ادبی بیشتر در اسفار مهارت دارد

سفر او نمونه کامل ریواثری و شیرین ترینی شعری است

از قبیله کنانه است برخی او را عرب برخی او را آفریقای

دانسته اند

چون چشمانش از خرقه بیرون زده بود به جاحظ

معروف شد

در بصره متولد شد

به نخبه یونان پیوست یعنی کسانی که در مسجد به کذب

علم و ادب می پرداختند

شبهه در دکان درس می خواند

در نزد ابن وهب و ابن الزبیر شوا موقت

در آغاز نوشته های خود را به ابن مقفع و سهل بن هارون

نسبت میداد

مأمول کتاب الاماچه او را خواند و خوشش آمد

کتاب الحیوالت را به ابن الزبیر تقدیم کرد

ابن المعتز

آثار ابن المعتز

جاحظ

DATE: / /

SUB: _____

کتاب الیصال والتبیین والنسب
کتاب مناقب آلکرم و عامه عند الخلافة را به فتح
بن قاعمال تصحیح کرد

درهیر سر ضلع سند و کتاب بایر سرش ریختند و مرد
با وجود زشتی ققامت و طرز از ویران عالم او بود
و شادمانی

به وقت حریص بود

اینها همال در مورد او می گویند هرگز ندیدیم و نشنیدیم
کسی بیشتر از او کتاب و دانش را دوست داشته
باشد

گاه دکان کتابغزوشال را گزاید مرگد و تا صبح
کتاب می خواند

در زمان جاحظ ادیب کسی بود که علاوه بر فنون ادبی به هنر نه و حیات و
حرب و فقه و تاریخ ... آشنا باشد

اسفار و نوادر را از ابو عبیده - اعمی -

ابوزید الانصاری - اخصی

فلسفه و دین - از نظام

علوم یونانی - ابن الباریق - جنین بن اسماعیل

بختیسوع - سلوه

جاحظ پیر و معتزله بود و طرفدار حریت در ادب

در فلسفه و اعتزال دینی!

۱- کتاب الاستطاعة و خلق الاعمال

۲- کتاب الاعتزال و فضله (فضله العتزله)

۳- کتاب خلق القرآن

۴- کتاب امر القرآن

۵- کتاب الاحتجاج لنظم القرآن

۶- وجهه - الرد علی المستبهه

کتاب الدلائل والاعتبار علی التذییر

الخلق

جاحظ حدود ۱۷۰

کتاب داشت

دوره عباس اول

٢٩

DATE: / /

SUB: _____

١- الاستعداد والمسؤولية في الحرب
 رسالة في مناقب الترك وعامة جنود الخلافة
 رسالة في الزواج

حافظ در سياست و اقتصاد
 كتاب اقسام فنون الصناعات و مراتب
 الصناعات
 كتاب الزراعة و المصل و الزيتون و الاعناب
 رسالة في امر السكر

حافظ در اجتماع و اخلاق
 كتاب الاخلاق السطار
 اخلاق الفتيان و فضائل اهل البطالة
 حكمة الحول و العور
 كتاب البخل

حافظ
 در تاريخ و جغرافيا
 طبقييات و رياضيات
 الاخبار و كيفية فتح
 الملوك و الامم السالفة و الباقية

الامصار
 رسالة في الكيمياء
 المعادل
 نقش الطب
 رسالة في الفتيان
 في طبقات الفتيان
 الحيوان - الكلاب - الاسد و الذئب

حافظ
 در عصبيت و تأثير محيط
 القطنية و العرنانية
 الفرب و العجم
 العرب و الهول

رسالة في فتح السودان على البيهقالي
 مقاضة مودال و الخيال

حافظ در موضوعات ~~هلونا اول~~
 رسالة التريبيج و التدوير
 رسالة عشق و النساء
 كتاب الاخوان

دوره عباسی اول

۳۵

DATE :

SUB :

علت این همه تألیف به خاطر نامینایی و زشتی روی در محفل خلفا و ظهور دولت راه نیاخت - بیشتر در خانه بود و نوشت

در عهد احمد بن عبد الوهاب

او مردم کوتاه قد و غریب بود التریج (چهار

گوشه کردن) لا التدریر (گرد کردن)

بارها در مصر چاپ شده است

این کتاب هم از نظر علم (از شیخ محمد است

هم از نظر ادبی و فنی

صحت این مسائل علم و فلسفی و تاریخی زمانه

در کتاب آمده است

صد مسئله علم را در این کتاب آورده است و

از احمد بن عبد الوهاب جواب خواسته است

شبا هت انسان و صیول

مئل رنکها

صورت جزو مد و تأثیر ماه و ...

هر فنی استغناء دست انداختن احمد بن

عبد الوهاب بوده است

در عهد احمد بن تألیف او است

به احمد بن این داوود تقدیم کرده است

علوم بیانی را با ادب و تاریخ در آمیخته

بیان کننده گرامری او به عربیت است

این خلاصه هر گوید اصول او را کمال صناعت

ادب چهار کتاب است

۱- ادب الکاتب از ابن عقیبه

۲- الکامل از حمید

۳- البیانه و التبیین از جاحظ

۴- النوادر از ابو علی قالی

۵- ادب و رسوم عرب در باب خوردن و پختن می

از مهمل

مدفون اصلاح بیخلاف است

رساله التریج والتدریر
جاحظ

کتاب البیانه و التبیین
جاحظ

کتاب البیانه و التبیین ←

و صف طبایع خیر انات

به تصدیق و سرحد عبد السلام محمد دعارول

بارها چاپ شده است

از کتاب الحيوان ارسطو اخذ کرده است

کتاب الحيوان لاخلو است

جا حقا مرد عقل و جبر است

مقتضا بر حال را رعایت میکند

در کلام او دقت و موسیقی وجود دارد

او رئیس مکتب دوم شد در ادب عربی است

عبد الحمید و ابن مقفع رؤسای مکتب نخست بودند

در مکتب دوم به موازات پیشرفت در تمدن

نوعی تازه تر پدید آمده بود

نویسندگان بر وفق تمایل مردم شهر نشین

نوعی پرگویی گرایشی داشتند

استفاده از صنایع ادبی و

علاقه به مطلق از خصوصیات آنها بود

جا حقا آزاد اندیشی بود

جا حقا نمونه کامل آزاد اندیشی بود در

عصر خود

۱- وسعت معلومات

۲- کثرت آثار

۳- گرایشی به مقبول

۴- نظر اقتصاد بر به مسائل معقول و تجربی

۵- تنوع در آثار

۶- اسلوب طنز و مطالبه آمیزش و

آمیخته شدن حد با منزل

مردم میان خود و جا حقا ارتباط یافتند

بر خلاف ابن مقفع که آثارش مربوط به زمانی

غیر از زمان آنها بود

کتاب الخیرال جا حقا

خصوصیات جا حقا

مقام جا حقا

مکتب دوم شد

ویژگی عصر جا حقا

علت استهلاک جا حقا

دوره عباسی اول

۴۲

DATE: / /

SUB:

۱- عبداللطیف بغدادی و کتاب الخیوال
را خلاصه کرد و آن را اختصار کتاب الخیوال
نام نهاد

ساکردان جاحظ

۲- ابن سناء الملک الساعی المهری که
الخیوال را روح الخیوال خلاصه کرد
ابن قتیبه (صاحب عیون الاخبار)

ابوالعباس المبرد (صاحب الکامل)

ابن عبدربه (الفقه الفزید)

ابوبکر الصولی (الاوراق فی اخبار الخلفاء و

السفراء)

آمدی و ابن فقیه الجغرافی

عقابی (بیتیه الدهر)

بیهمتی (الحاس و الماسوس)

الفتزویین (حیة الخیوال الکبری)

کتاب التزییع والتدویر از عوامل ظهور من مقامات در ادب عربی بود
جاحظ فلسفه و علوم را به نظم مردم نزدیک کرده و به آن ساختار

ادبی داد

کلام ارسطو را با اشعار جاهلی درهم آمیخت و به زبان عربی

صورتی زنده داد که هر علم را بیان می کند

دوره استقرار ادبی و حرکت تدریجی به سوی جهود

از جهت دین بعد از شکست عباسیان دوره شکست

و تنزل و ضعف در عقاید دینی بود

در هر گوشه یک دعوی پیامبر می کرد

از جهت فکر قرن دهم میلادی از حیث تفنن

افکار و اعتقاد عقلی یکی از اعصار درخشان عربی بود

دوره استقرار

دوره عباسی اول

۴۲

دوره استقرار SUB ادبی و حرکت تدریجی به سوی

در عصر عباسی نهفتن ترجمه به شعر منسوخ بود	
دو حالت در پی بارور ساختن علوم بودند	
و مرتب کردن آنها و نوشتن دائرة المعارفها	
در قرن دهم و یازدهم بابتختن علم و ادب بوجود آمد	دوره استقرار ادبی و حرکت تدریجی به سوی جهود
حلب مشهورترین شهر علم شد	
در زمان سیف الدوله متنی و ابن نباته کاتب و قاریان در نزدش پناه بردند	
کار جاحظ را احوال المفاہیسط و کسریس داد	
اوضاع ادبی شمار ادیبان رومیه افزایش بود	
به تقلید تراستی شدند بود	
شعر غزلی و حماسی به سبب شیوع جنگها رونق گرفت	
(دهیات) اسفار در ضمن شکایت از روزگار و واقع یافت	
نویسندگان غزق در تصنیف شدند	
رسائل ابداع شد که از یک طرف رساله و از سوی	
پاسخ رساله بود یا رساله امر بدون حروف منقذ	
شاعران قصاید بدون نقطه و	
سقاقت موهنوع رواج یافت و شعر وارد منزل و	
هرگز نگرفتند	
شعر و ترانه در هم آمیخت	
شیره هارتر سل رواج یافت	
در آغاز اسفار بر اهت استعمال و در آن دعوا	
تکرار و حس و جلات مفرجه	
اسلوب را نیز که در پی پایه هار ادب قلمداد کردند	

دوره عباسی اول

۴۲

دوره استقرار SUB ادبی و حرکت تدریجی به سوی جهود

در عصر عباسی نهفتن ترجمه به شعر منسوخه بود	
دو حالت در پی با رور ساختن علوم بودند	
و مرتب کردن آنها و نوشتن دائرة المعارفها	
در قرن دهم و یازدهم بابتختن علم و ادب بوجود آمد	دوره استقرار ادبی و حرکت تدریجی به سوی جهود
حلب مشهورترین شهر علم شد	
در زمان سیف الدوله متنی و ابن نباته کاتب و قاریان در نزدش پناه بردند	
کار جاحظ را احوال المفاہیسط و کسریس داد	
اوضاع ادبی شمار ادیبان رومیه افزایش بود	
به تقلید تراجمی شدید بود	
شعر غزلی و حماسی به سبب شیوع جنگها رونق گرفت	
(دهیات) اسفار در ضمن شکایت از روزگار و واقع یافت	
نویسندگان غزق در تصنیف شدند	
رسائل ابداع شد که از یک طرف رساله و از سوی	
پاسخ رساله بود یا رساله امر بدون حروف منقذ	
شاعران قصاید بدون نقطه و	
سقاقت موهنوع رواج یافت و شور و ارد نزل و	
هرگز نگرفتند	
شعر و ترانه در هم آمیخت	
شیره هارتر سل رواج یافت	
در آغاز اسفار بر اهت استعمال و در آن دعوا	
تکرار و حس و جلات مفرجه	
اسلوب را نیز که در پی پایه هار ادب قلمداد کردند	

اوبه عثماني مؤلفه ملت وکيد عفر در جامه سید

شاعر بود

عربی الاصل و از بین جعفه بود

متولد کوفه و در خانه امر ضعیف متولد شد

به او لقب کندس هم می دهند چون متولد محله

کندس بود

به ابو الفضل گوئی که مذهب قرمطی داشت

پیوست و قرمطی شد

او ستورشی را رهبری می کرد که رند و بون

سیاس و دین داشت و ظاهراً طرفدار

علویان بود

دعوی نبوت کرد و به این دلیل او را متنبی می گویند

به دربار سیف الدوله رفت

این خلقال هم گویند! در دربار هیچ کس به اندازه

سیف الدوله شاعر و ادیب نبود

دیوان او را ابن جنی و علی بن حمزه البصری

نسخه بردارم کردند

نثر او آمیخته با صنایع بود

او نخستین کسی بود که دیوانش را کتبی آورد

و بر این مردم تدریس کرد و برخی از ابیات را شرح

و تفسیر کرد

عمر بن احمد القوی دو کتاب در فضائل و زائل المتنبی

نوشته

شرح بر دیوان او نوشته شده مشهورترین

ابو العلاء المصنف عکبر بن ناصیف یازجی است

الیا زجی ناصف شرح خود را الفوق الطیب فی شرح

دیوان امی الطیب ناصف بنادند

مشهورترین دیوان متنبی را ابراهیم یازجی در بیروت

ابو الطیب المتنبی

انثار المتنبی

سفر او بنام دیگر شخصیت فردی است و در این

باب هیچ شاعری به او نمی‌رسد

در مقابل عهد و حسن نشسته و سفر گفت

لذت زندگی سوار کارس و نیزه گذار بود

وقتی به سیف الدوله پیوسته بود سفری فتوت بود

در دوره امر که به علویان و قحطیان پیوسته سفری

فخر بود و تهدید و صیغه انسانیت دارد

با سیف الدوله سفری سفر قومیت و جهاد است

قصاید او از مستکرانه ترین و پامانه ترین اشعار است

متنی شور آمدی کرد که دیوانش در مدح سیف الدوله است

در مدایحی وصف کاغذ هنر قلب کردن معانی را بکار برده

یعنی مدح را با بیستخند و عتاب را با ملاحظت

و نگره من تو که آمیخته است

بیش از هر شاعر دیگری از ضرب و عربی و سیاه نوشته

لیکن رثاء جده خود

یکی رثاء مادر سیف الدوله

سفر متنی

مدایح متنی

رثاء متنی

عتاب متنی

وصف در تومثلی

در وصف جنب ها (قصیده و ۷۷ بیت

دارد

در وصف کعبه به جزئیات مهم دارد

در قصاید نیز به درجه ای رسیده که هیچ کس

به یار او نمی‌رسد

حتی در ایلیاد و سیا فنامه هم نیست

چاسه هار او از زیباترین و باشکوهترین چاسه هار

عربی است

از هجایب اوست

در هجایب او دفاع از حسینی است
او بیشتر از خنزه استفاده می کند تا هجاء
در این کار از ادبای عرب استاد است

هجا در شعر متنبی

او در عالم کمال هستی کسی را هم با من خودمزداند
خود را در مرتبه پیامبران می شمارد
در سفر او مثل کم است

متنبی در

عجز

متنبی در

عزل

در غزل او شعر و ادب سانس کم است
و او زان را با جنگ در می آمیزد

از نظر او صحیح تنازع بقا است و برگ امر محترماست
به دین توجهی ندارد

بهم روح به دیده تحقیر می نگرند

آرایشی را با جزمیت بیان می کند

همچون ابوالعلاء المفسر و اهل سگ و تردید نیست

حکمتیاس او بذر فلسفه بی ابوالعلاء المفسر بود

زندگی متنبی

سفری آکنده از قومیت عربی است

او را میرزترین ائمه لغت هم به شمار می آمد

به اسبای به زیباترین شکل شخصیت می دهد

از ترکیبات در نهایت ایجاز استفاده می کند و

هیچ کسی در این باب به پاس او نرسد

در غم و غم هیچ کس به پاس او نرسد

یعنی در اشعارش هم متناقض بود و هم متباین

انگار رسیده در مورد او می گوید: سپس متنبی آمد و عهد

جمال را بر کرد و مردم را به خود مشغول کرد

ابوالعلاء المفسر را خدا را بود و بر دیوانش نوشت بانام

دهج احمد

صاحب این عباد و العیدس از مخالفان او بودند

سفر متنبی

DATE: / /

SUB: _____

ابو هلال عسکری

مهور ترجمان خالق متنبی در عصر عثمانی - ابن خلدون

سلیخ ناصیف یازجی؛ متنبر بر آسمان راه می رود و دیگر شعاعان بر زمین
تعداد زیادی در دیوان او شرح نوشته اند و از سینه او
بیرون کردند

صق له موصل بود پدر و مادرش رومی بودند
 پدرش در سه سالگی او فرد و پسر عموی سیف الدوله
 او را بزرگ کرد
 در جنگها و پیروزیها هم راه سیف الدوله بود
 دو بار توسط رومیان اسیر شد
 یک بار اسارتش ۴ سال طول کشید که در اسارت
 جمعه رومیات را سرود
 رومیات از زیارتش نکات سفر انسانی است
 در وی سالکی کشته شد
 از گرد آوری و تحقیق آثار خود اعراض است
 اعتمادش ابو خالویه اشعار او را جمع آوری کرد
 دکتر سامر الدیال در دیوان او را چاپ کرد با طرز زیبایی
 بیشتر دیوان او رومیات است

ابو فراس همدانی (رومیات)

قصایدش که دو بارال و خوشبختانه اختصاف دارد
 او چگاه اس در وصف سگ و اسب تا سخن در ۱۴ بیت

ابو فراس اخوانیات

دارد
 هفت زندگی ابو فراس را شرح کرده است حتی در اسارت
 اشعارش که در اسارت سروده برای مادر و پسر
 عموی سیف الدوله صمیمانه یاد آشتی روزانه است
 برخی از رومیاتش مرثیه در کوفه مادرش است
 شهرت او به رومیاتش است
 ادب او و عاطفه اش عمیق و صادقانه در شعرش دارد

مخبر ابو فراس رومیات

منسبتی به امام علی (ع) مرید
در بغداد متولد شد

ضعة را از شیخ سیف عقیق آموخت

در زمانه خلیفه المصلح الطائی - القادر بود

دوره الطائی مبارزه میان ایران و ترک بود

مدایح او بخاطر تکسب بنود بلکه به دلیل درگیری و دشمنی

در کشتن کشتنهای سیاسی بود و به این دلیل به وزیر و

ملوک نزدیک تر شد تا در مشکلات سیاسی خود

صاحب اهمیت جلوه کند

۱- کتاب - حایزات الآثار النبویة به اهتمام استاد

محمود مصطفی چاپ شد

۲- کتاب حقائق التأویل و مناسبات التمثیل

۳- کتاب تلخیص البیان عن مجازات القرآن

۴- الضمان

۵- اخبار قضاة بغداد

۶- نهج البلاغة

و دیوان شعر که توسط ابوحکیم الحیریز جمع و گردید

۱- حایزات (آنچه که در موسسه حج یاد

راه حج سروده بود

۲- شایعات (برابر علویان سروده است

۳- قصایدی در زحمی از میر و بهار

۴- حایزات ضعة الیاریال و در سوال

۵- مغزایات از عزت و شرف کهن یاد کرده

روم پر و هندو ادب صفا من یافت مکر آن که

هاسنیات (کمیت)

خمریات (ابونواس)

زهديات (ابوالصاهیه)

تسبیحات (ابن مقفر)

مدایح (بختی)

حایزات (سیر صفتی) را از سر کرده بار

السیرة الرضیة

آثار السیرة الرضیة

اشعار سیرة الرضیة

در وصف او گفته اند

DATE: / /

SUB: _____

مفسر قرآن را به خیر امتیاز داده است و به سبب آن مرد
 بهترین استقامت را او مراستی او است مخصوصاً مراستی امام
 حسین (ع)
 شاعر عزیز النفس بود و غرضش بود که هیچ کس
 به پیام او بیفزاید
 تصاویری را با سبک و از روزگام آغاز می کند
 از عفت تقلید کرده در مباحات و وصف های
 حروف نداء و مژه و استقامت ... را در جابجایی
 زیبایی به کار می برد
 در به کار بردن مناظرات متبحر است
 از صنعت و جرایم استفاده کرده در این سبزه
 پیرو و بجزر است

فیلسوف سقراط

پسر نابینا در اتریش بر آبل
 از خاندان امیل
 در عهد سلطنت لودویگ
 تردید در علم و ادب آموخت
 در محضر شیخ الدوله در حلب بود
 بجهت بفراد رفت و مشهور گشت
 مرگ ملارد را بخاطرش کرد و خود از زندان دور زندان نامید
 دور زندان خانه و کوسن بفرستد زندان روح و جسم نامید
 کتاب الزومیه و رسالة الفزاة را آورد
 شعر بر او مرصع خواندند
 خطیب تبریز است و به نظر بنده که عرب کلمات را
 بر زبان آورده که معنی نداند
 ابو العلاء حاشیه امر قوی است: قوی و ضعیف
 خاطر سپردم و از یاد شردم

DATE: / /

SUB:

از کوشش و تلمیح و تفسیر و غسل پر هیز کرد
سی کتاب و در رساله تا لیف کرد
سقا الزند - درعیات

ابوالعلاء العری

رسائل ابی العلاء

رسالة الفخرال

رسالة معلق السبیل

کتاب الأئید و الفصول

رسالة الملائکة

کتاب الفصول و الفایات

کتاب محجز احمد (در شرح دیوان مثنوی است)

کتاب ذکر سر حبیب (در غرائب شعر ابوتام)

عمیق الولید (شرح بحر)

حاشی بر مزار بیت

آن را سقط الزند نامید چون شخصی جرقه

چاق و جود او جهیده است (زند: آهنی که

بر سندان چاقون می زنند)

ابوالعلاء خود شی آن را شرح کرد پس امام

فخر رازی و مجدالدین ابوالفضل و محمد خوارزمی

موسوم به (مرآة السقا)

آثار ابوالعلاء در شعر

سقا الزند

در صدر دزیره ما است

در وصف دره - بیره - و چشم ملخ است

در مدایح پیر و ابوتام است

از جهت کثرت معانی سنجیده به مثنوی است

از جهت دقت تصویر شبیه به بحر

استلزام تشبیه و تمثیل است

زبان ساعر در الدرعیات زبان جاهلی و بدوی است

(بیشتر مقلد مثنوی بوده است)

درعیات

مدایح

در وصف ابوالعلاء

DATE: / /

SUB: _____

دیوانه بزرگ بر حسب حروف الفبا
 هر حرف عبارت به صورت بیت در
 قاضیه آمده است
 اقرار بیت دارد
مبارک و عمود کتابها اللزومیات کتاب
 مذهب فاطمه است.

اللزومیات (لزوم مالایزم)

در فلسفه و طبیعیات دست داشت و در مذهب الطبیعی و اخلاقیات استاد بود
 در این کتاب فراسه با قرآن معاومه کند
کتاب - الفصول و الفایات - هر دو حرف (ا) ط در قاضیه التزام داشته باشند

رسالة الغفرال
 رسالة الغفرال مثل کمدی الهی دانسته است در
 مورد بیست و دو حرف است
 در جواب نامه علی بن منصور حلی معروف به ابن القابع
 است

نقد ابرو العلاء آمیخته با سخریه و طنز است
 اصل او از حماة در قاهره بود
 مدتی را در تبریز و ری اقامت گذراند
 ۱۶ سال محاوره کرد
 در قدرت صنی تبدیل کرد

ابن الفارض
 شاعر عشق
 (سلطان العاشقین)
 دیوان او از مشهورترین دیوانها شعر عربی است
 دیوان او را شیخ حسن البردیسینی شرح کرده است
 مشهورترین شرح معروفیانه آن از عبد العزیز بن علیس
 است

مهر و خورشید قصیده امی تائیه (الناتیه الکبری) نظم
 السلوک (نظم السلوک) راه رسیدن به خدا
 که سعید الدین فرغانی آن را شرح کرده است
 او عفو و اعفو الهی محقق مرادند
 به موسیقی شعر توجه دارد
 شعرش با سبب افزای در صنعت دچار شکل و شمایل کرد

متولد اخطا کیه
 چنانکه در وصف طبیعت نام آورده که او را
 نخستین شاعر طبیعت خوانند
روضیات او مانند خمیات ابونواس مشهور است
 در مورد طبیعت

ابوبکر الصنوبری

هفته را اصل
 طباح سیف الدوله
 تألیف او (ادب النذیم) سفرش واقع
 که ابرمانه است

کساجیم

متولد موصل
 سفرش سرشار از فضایل
 زبانی سهل و آواز دلپذیر
 موصیعتی شاد

السری الرفاعی

متولد بغداد
 شاکرد شریف رفق
 دیوان بزرگ حاوی اعزاز و منقول
 شعری دارد
 مدایح او رند رسائل مندرج دارد
 مهارت او در توصیف حالات روانی است
تشبیهات و استعارات قریب به ذهن

مصیبار دیلمی

متولد اصفهان
 دیوان بزرگ (لامیه العجم) در برابر
 (لامیه العرب الشنفری)

طفرای

متولد مکه
 شاعر مشوق
 سفرش خالی از آرایش و تصنع

بیاو الدین زهری

تشریحی (ترسیل)

تشریحی در این دوره غرق تحمل و آرایشی و صنایع بدنی و سجع بود

از مردم غیر

وزیر آل بویه

۲ ستایه علم الصل (مکانیک بود)

اوراجا جفا ثانی مر گویند

شیوه شیخ او در کتابت شیوه نقس و نقار و آرایشی بود

(قالی باغی)

التزام به سجع هاس که تاه و پی در پی

میل به ترادف و اطناب

استاد در استعمال حروف ج

(تشریحی العمید علی است میان عهد سجع برداشتی و تصنیع و عهد

پیشین)

۱- ابوبکر خوارزمی

۲- ابوالسحاق الصعابی

۳- صاحب بن عباد صاحب (الهیات)

در مورد صاحب بن عباد گفته اند او از سجع

بهر گذرد حتی اگر باعث خلل در کار که عملت

سود چون در آرایشی و صناعت مغز بود

۴- سید یحیی الزمحل همدانی (رسائل بدیع الزمحل)

متولد فلسطین

او وزیر و كاتب الملك الفریح حکم قاهره بود

و او در وصفش گفت: نیندارید با شمشیر

بر سر زمین هام له اسد نام بلکه با شمشیر قلم فاضل

به این یاد تمام رسیده ام

تمام همش صرف استفاده از صنایع بدنی و بیانی بود

شیخ صناعت کتابت لقب گرفت

سبکی العریق القاملیه نام گرفت

مقلدال ابن عمید

قاعن الفاضل

(شیخ صناعت کتابت)

۱- استفاده از جناس و طباق و تورية
 ۲- افزافا در بعضی (امثال و آیات و ...) در
 میان متن خود می آورد

ریزه گار سید المرینی الفاضل

به - اطناب

قاصی الفاضل رهبر خطیب اندلس بوده است

سبک او چیزش جز ردیف کردن الفاظ و آرایشی بیاد نبود

داستان از رشته های ادب است که بیان حوادث تاریخی
 یا خیالی را به صورت منظوم و منثور بر آورده دارد
 داستان منظوم (حماسه و حکامه) و ...

داستان غیر منظوم (خبر حکایت - روایت حکایت
 افسانه)

ادبیات داستانی

داستان با خرافات و اساطیر شروع شد

سفرنامه - در روزگار اخیر خرافات و افسانه

منقول ادبی را دارد

موضوع - متضمن حکایت و روایت است

منقول : نقل داستانها مثل ملل دین

اغای ابو الفرج اصفهانی

مجموعه های ادبی مثل اللغلاء حافظ

اخیار حقه عشاق و غیره ابطال

لیل و منقول

جمیل و سینه

داستان در ادب

حکایت

روایت

داستان حسین یقطان به علت گرایش به فلسفه نوشته

سیره عشره - قصه الزیر - قصه های بنی مالک

قصه الملک سیف بن ذر بنین - اخبار جنگی

این طویل

داستان پیره عنتره

عنتره مشهورترین مردمان عصر جاهل فرزندی
 کثیر بسیار که عاشق دختر عموییش علیه است
 در قول چهارم و یوسف بن اسماعیل معری به دستور
 خلیفه قاطمی آن را گرد آورده است
 کلدز میر خاوری شناسی داستان عنتره را به
 دل کیسوت تشبیه کرده است
 برخی آن را ایللیا در عرب من دانند
 داستان عنتره ششم آمیخته به سفر است
 ولی ایللیا سفر است

داستان تاج منقول

در عهد اموی و عباسی نقل و ترجمه داستان سایر
 ملل رواج یافت
 کلمه و دمنه ← داستان تعلیم
 الف لیلیه و لیلیه ← داستان تفریحی
 ۲۶۴ داستان و کلمه الف برای بیان کثرت
 است نه شمار معین
 اصل آن هندس به ایرانی و ترجمه هزار افسانه
 است که آن ژنرال پلوس به عربی ترجمه کرده
 بود
 مصدق بن عبدوس الجهشی بر به آن داستان اضماع کرده
 از نظر ادبی ناچیز است
 هزار حسه و زواید و الفاظ بازار است
 الالب صالحانی الیسوعی هم در بیرون آن را
 چاپ کرده به اکثر زبانها و دنیا ترجمه کرده
 است

مقامات

مازند دارستان کوتاه پیرامون یک شهر مال موهوم می‌خواند
و سرگذشت او را روایت می‌کند

شهر مال مقاصد مردم است جمله کز و گدا

موضوع آن گدایی و خدعه و غیره است

گویند بدیع الزمالم مبدع فن مقامات بوده است

جرعی زیدال برکت بدیع الزمالم مقامات است را به

شیوه امام لغویال ابو الحسن احمد فارس نوشته است

مقامه

بند ریج در روایت قصه ها و اخبار پدید آمد

بدیع الزمالم آن را تنظیم و شکل خاص داد

بدیع الزمالم از حکایات این درید استفاده کرده است

بدیع الزمالم را آن مقامه نویس راگسود

بدیع الزمالم به ترسل و نثر مصنوع توجه دارد

از ادب الزمالم استفاده کرده است

بدیع الزمالم مهدانی

مقامه نویسی

ابو محمد القاسم الحریری در عهد عباسی

ناصری یا زحی در عهد نهفت

اه مقامه دارد

متولد همدا

راوس مقامات او عیسی بن همام است

عمر مال آمنه ابو الفتح الاسکندر

مهدف او در مقامه های بنی تعلیم است

در بصره پدید آمد

۱- کتاب درة الفواص من اوامع الخواص در شفا است

که اعلاها نویسنده قال را بر سر کرده

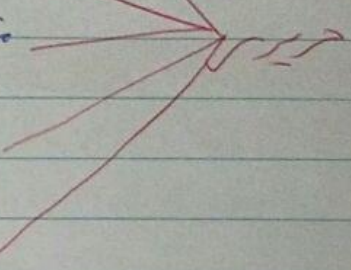
۲- که از جوته اس موسوم به ملحة الاعراب فی النعم

مهمترین شرح مقامه است از شرح المطرز و الفکر

بدیع الزمالم مهدانی

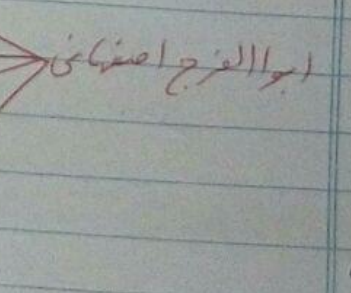
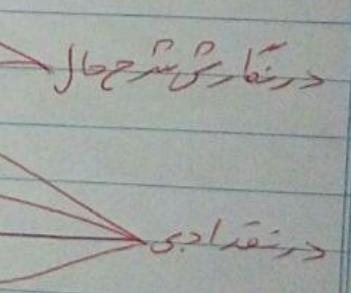
حریری

و شرح السمرقندی و به زبان فارسی خرازسه و انگلیسی و آلمانی
 و ترکی و فارسی ترجمه شده
 مقاماتش میرا مول ترخند که ایان است
 مقاماتش از زبان حارث بن هیام و مترجمانش
 ابو نزیه السروجی است
 با کلمات بسیار زیاد یا زمری می کند (کبر جاد اجوری)
 که از آخر هم بخوانی حال می شود
 مقاماتش از حدیث صنعت دقیق تر از مقامات
 بدیع الزمان است

تألیف و تصنیف در ادب و شعر ادبی

تألیف در تصنیف ← در آخر دوره اموی آغاز شد و در دوره اول
 عباسی رنگ ترجمه و نقل گرفت
 ابوالفرج اصفهانی (الافغانی)
 ابومنصور الثعالبی (بصیحه الدهر فی بحار الکمال الفی)
 آمدی (الموازنه بین ائمه و البجتر)
 صاحب بن عباد (بیان عیوب المتنبی)
 القافیه جربانی - الوساطه بین المتنبی و خصومه
 منیاء الومین بن اشیر المل السائر فی الادب الکاتب
 والشاعر
 عربی الاصل و از خاندان اموی بود
 اصفهانی متولد شد
 در الافغانی از آوازها و آهنگهای که در کجای
 شایع بوده جمع آورده شده است
 بنا بر کتاب بر "الافغانی" است که ابراهیم
 الموصل به دستور هارون الرشید برگزیده
 و ابوالفرج به آن اضاغه کرده و به شرح
 حال صاحب اثر هم پرداخته

۵ سال وقت صرف آن کرد
 در نگارش آن اسلوب داستانی در عین ایجاز
 بلوغ و مهارت به کار رفته است
 از منابع موقوت تاریخ ادبیات عرب در عمر جاهلی
 و سه قرن اول است

ابوالفرج اصفهانی

صاحب بن عباد: افغانی مشهور از منتخبات
 زیبا است. در کتابخانه ام ۱۷ هزار کتاب است
 در کتاب وی همدم سبب هلم افغانی است

ایرانی الاصل
 متولد بغداد

ابن حشبه

قاعنی دینورسند
 مهمترین اثرش **عیون الاخبار**
 در باب (پادشاهان - زنان - طبایع ...)
 مانند جاده ارضی ملال خواننده گال نکته هار

عیون الاخبار

مفید است آورد
 ادب الکاتب

آثار دیگر ابن حشبه

السفر و سفراء
 صاحب کتاب (الکامل فی الادب)
 وحدت تألیف آل هاشم است چون سخن
 در دفع ملال خواننده دارد
 مهارت در بازی شعر نیز
 به شعر نیز معروف شده

ابوالعباس المبرد

کتابش اوراق فی اخبار آل العباس و
 استقامت هم و (ادب الکاتب)

ابوبکر الصوری

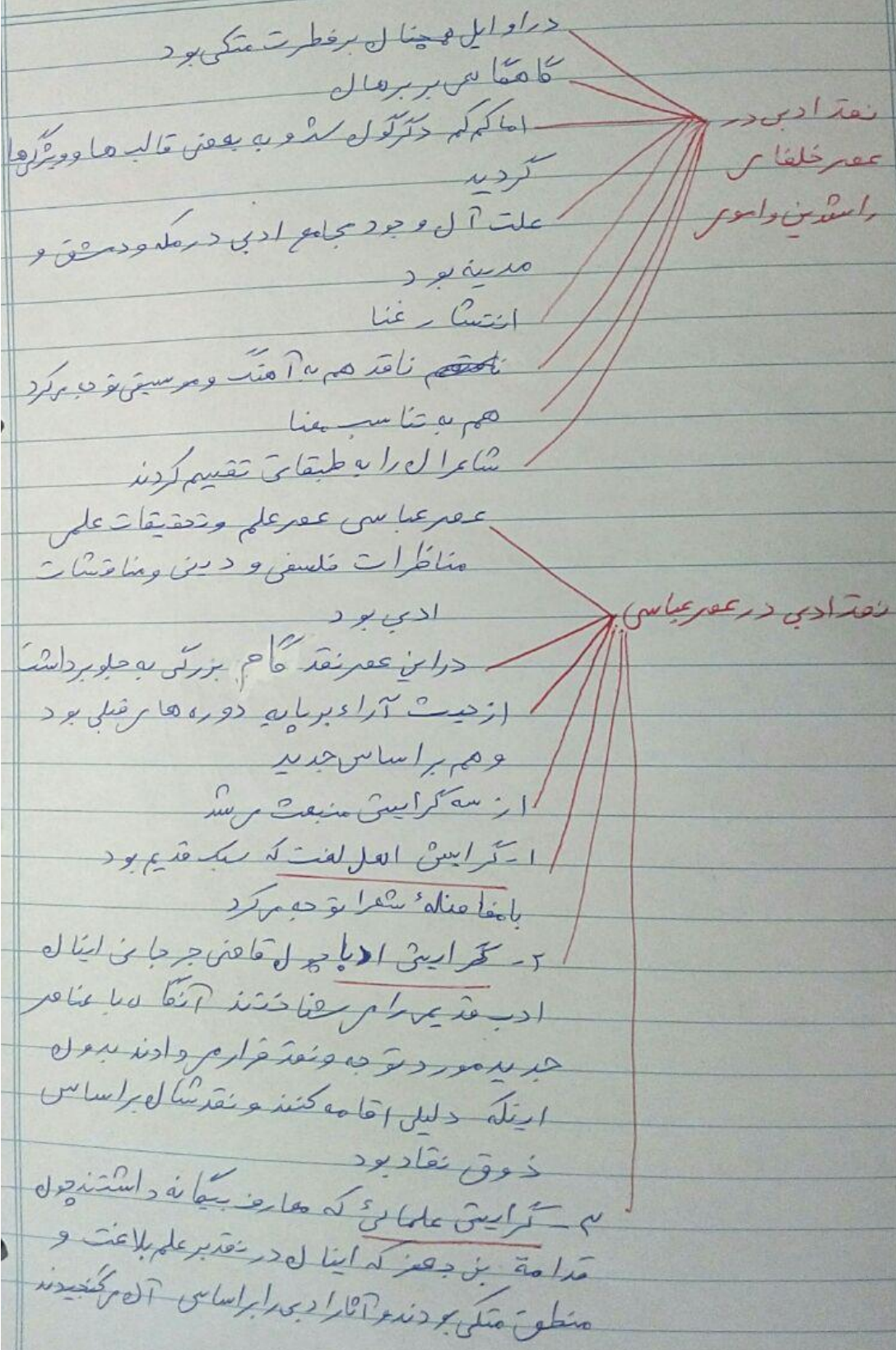
(تیسیمه الدهر فی محاسن اهل العصر)
 اخبار شاعران قرن چهارم در آن است
 ذکر محاسن دولت سازمان و فضایل خوانند

ابومنصور عالی

نقد ادبی

نقد ادبی در جاهلیت

ادب انسانی با ایجاد ادب و صفت یا نقد ادبی را ایجاد می کند
 نقد ادبی از خواطر و احکام و عواطف که ادب انسانی در نفسی برهنه انگیزد تعبیر می کند
 خواه به صورت اعجاب باشد یا انکار و طنز
 نقد ادبی در جاهلیت بر اساس فطرت بود
 بر اصول پیچیده استوار نبود
 هر نقاد در سفر شاعر جاهلی را جدا از عوامل مختلف حتی شخصیت او نقد می کرد
 ارزش شعر بر ساخت خارجی و معانی جزئیته متمرکز بود
 شعر یا محکم بود یا نامحکم و الفاظ یا صیقل خورده بودند یا معقد
 و معنی یا مقبول بود یا مردود
 اما شاعر را مقایسه می کردند مثلثا یا باین معنی
 اعسن را بر خنساء و خنساء را بر حال نقد خود را در عباراتی کوتاه بیان می کردند
 کمتر به حجت و استدلال متوسل می شدند
 مثلثا قیسید و سید بن ابی کاهل را با ابی اریطه
 سیمیه یعنی بی همتا نامیدند
 سبط رابعه العبل لنا فوصلنا العبل کلما اتسع
 نقادان معمولاً شاعر بودند
 چون نقد متنی بر ذوق فطری و شخص بود
 سطحی بود آمیخته با اوامع

متولد تبریزه انجمن
 به سلطان صلاح الدین ایوبی پیوست و کتابت
 اوست
ضیاء الدین بن اظہر
 آثار او: المہل السائر فی ادب الکاتب و المصنف
 متعین قواعد ادب و بلاغت و ذکر اقوال
 متقدمین و بررسی آنها
 در این کتاب گراہی به بلاغت نظر وضع
 قوافل علیہ دارد
 این کتاب از حیث حسن تألیف در خرد
 نوحه است

متولد بصره
محمد بن سلاو
 شارح دخیل بن احمد
 مشہورترین اثرش (طبقات الشعراء)
 و آل نخستین کتاب تاریخ ادبیات عرب است
 شعراء را به ده طبقه تقسیم کرد آل هم بر اساس
 کثرت شعر و نقد اغراض و
 نقد فنی را چندال پیش برد

اهل بصره
ابوالقاسم الآمدی
 مشہورترین اثرش (الموازنہ بین الطائفتین
 این تمام هو البحتری)
 سخنرانی و مقایسه بین دو شاعر بود بدو
 صدور حکم

متولد بغداد
صدایه بن جعفر
 نخستین مسیح بود مسیحی بود و به
 دست الکاتب سلمان شد
 کتابش (نقد الشعر و نقد الشعراء)
 است

مألف یعنی مبتنی بر تأملات درونی
نویسنده است

از خصوصیات کتابت و معنی

نقد علمی ادبی از اصطلاحات و پدیده‌ها
ولی چندال ارض در نقد ادبی نداشت

نقد السوف قدامة بن جعفر

منو لاکر حال

کتاب الوساطة بین الممتحنين و خصومه در
رد کتاب صاحب بن عباد در معایب
سفر مقنی است
و نقدی بر اساس قیاس استنباه است

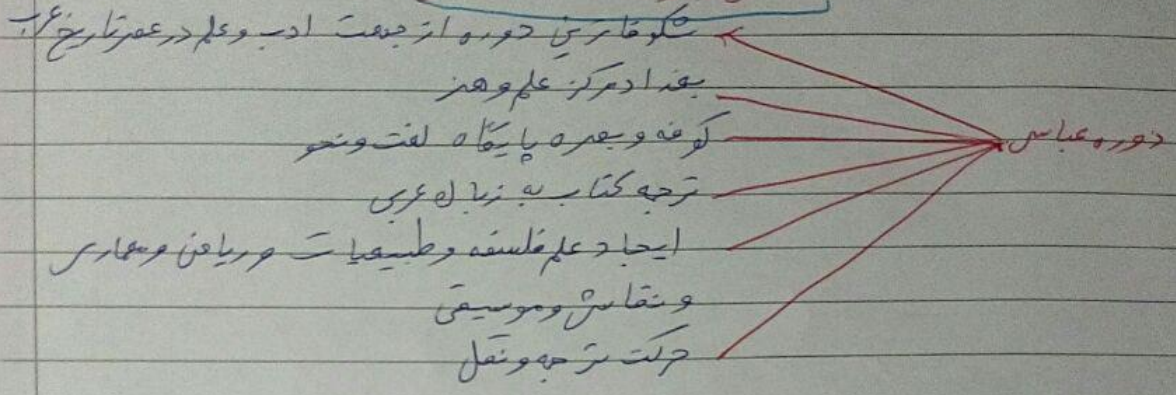
قاصد العرجانی

مشکله اهل اصفهان

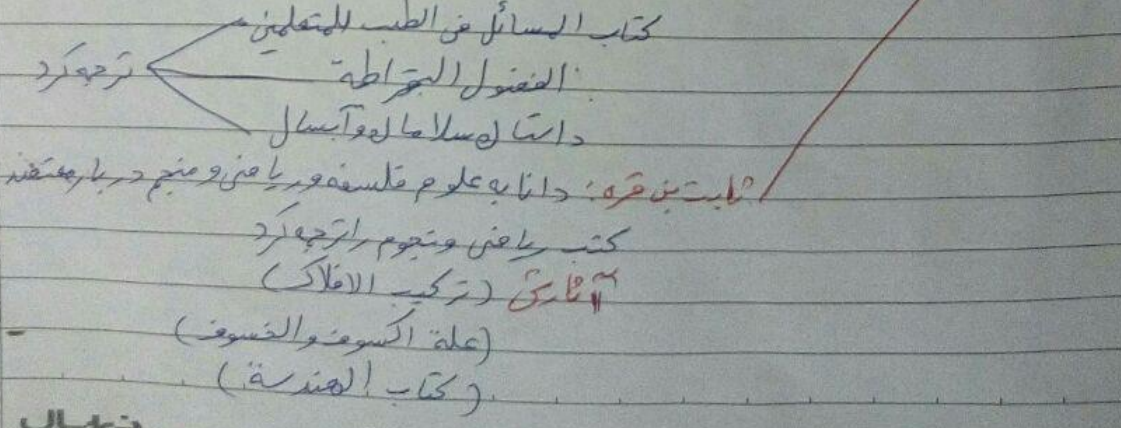
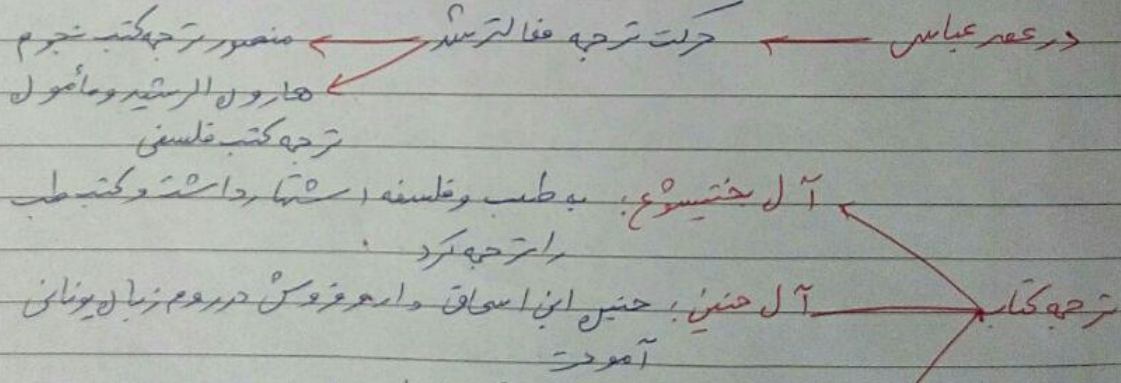
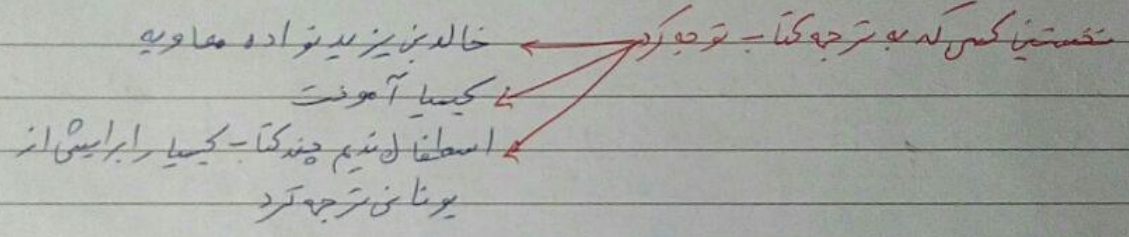
ارزش (الصناعین النظم والنثر)
روشنی او تقریر و تعلیم است
و بر تقسیم و تقریف استوار است
و به بلاغت هم توجه دارد
کتاب او بیانگر اوجی است که علم
بدیع به آن رسیده است

ابو هلال العسكري

فتوح و علوم در دوره عباسی

نهفت ترجمه و افرآل

فقول معلوم (دوره عباس)

ع

قسط ابن لوقا: احوالاً رومس در بعلبک بدست آمد
مترجم بسیار از کتب یونانی
در طب و بعد از آن فلسفه و ریاض و هندها
کتاب الفلاحة الرومية
الفضل بين النفس والروح
المرایة
المعرفة
کتاب هیرک در برداشتن اسباب سنگین

ترجمه

اسحاق هنین بن
کتاب السياسة
کتاب المواضع
را ترجمه کرد
علوم متفکره

کتاب الفقه

در عهد عباس از ترس تحریف زبان عربی کتاب لغت تألیف شد
کتاب الفنی خلیل بن احمد مخمسین کتاب لغتی که به
الفاظ شرح داده است

کتاب لغت

کتاب الکامل المبرد
المجهره ابن دریمه
التهذیب از هریر
المحیط صاحب بن عباد
المجمل احمد بن قاسم رازی
والصالح جوهری
اساس البلاغة بن عسکری

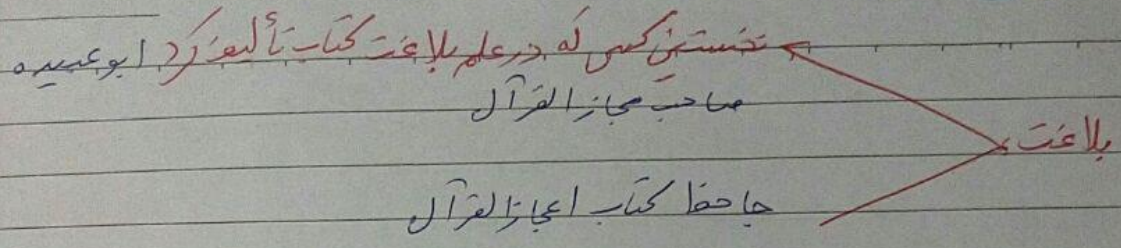
ابو الاسود دولی قواعد نحو را عیب کرد

نحو

مخمسین کسی که قواعد برای اوزان مرتب داد خلیل بن احمد
۱۵ اوزان ایجاد کرد
اخفص بر آئینا مجرد مکرر اغزو دو آل را مندارک نام نهاد

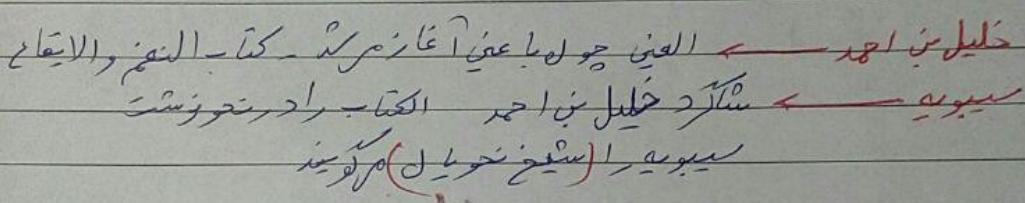
مروض

فتول و علوم در دوره عباسی

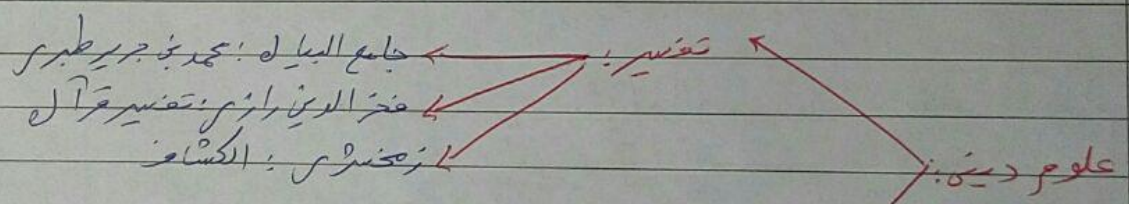

واضع علم معانی و بیانیه جرجانی صاحب اسرار البلاغه است

علم بديع اولین تفرکه ۱۷ صنایع بديعی کرد آورد ابن معتمر

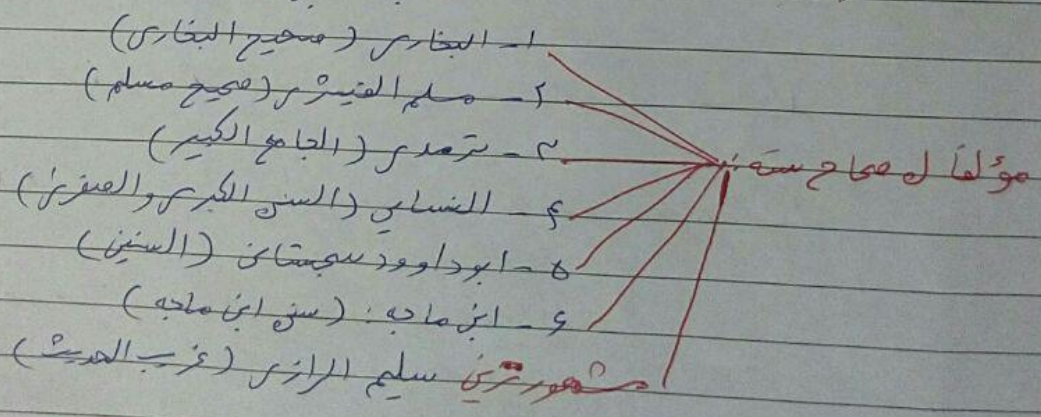

کسائی یکی از قراءه صیغه بود و شیخ نحویان گویند

حجیر:

- مالک بن انس (الموطا)
- ابن العنبر (السنن)

فصول و علوم در دوره عباسی

۱- ابو مالک جندیقه صاحب مذهب حنفی - بنابر کارش استنباط احکام بر رأی و قیاس بود
به احادیث اطمینان نداشت
پیروانش از سایر مذاهب بیشتر بود

۲- مالک بن انس؛ بر حدیث و تقلید اعتماد دارد
کتابش (الموطاء)

۳- شافعی مذهبش آمیزه‌ای از ابوحنیفه و مالک است
بر حدیث و تقلید تکیه دارد
ولی رأی و قیاس را هم ردیف کند

۴- ابن حنبل کتابش المسند حاوی ۴۰ هزار حدیث
در احکام منطبق به حدیث تکیه دارد نه به
رأی و قیاس پیروانش اندک

مهم‌ترین فقهاء؛ ابوالحسن مازندرانی صاحب (الاحکام)

الاسطغانیه در فقه (۲۰ صفی)

علی بن ابوبکر (المداویه فی شرح البدایه)

صنعا کننده انساب عرب و ایام ← ابن السائب الکلبی

علم کلام؛ ← براسر اقیان عماد دین بر براهین عقلی
و اصله بن عطا

متکلمین معتزله؛ ← ابوالعزیز العلاف
نظام

جادقا
و در اصل سنت؛ اسوز

تصوف:
 - ابن مینومر العلاج
 - محسن الدین عربی (دیوانه سفر) (الفتوحات الکبیه)
 - ابن قارض

تاریخ:
 - در عهد اموی نگونیا یافت
 - در عهد عباسی به کمال رسید

تاریخ:
 - محمد بن سعد الزمیری (طبقات الصحابه)
 - محمد بن اسحاق (السیره النبویه)
 - الواقدی (المغازی النبویه - فتوح الشام)
 - ابن السائب الکلبی (جمهره الانساب) (سیرت ابن عباس مکرر کرده)
 - ابونصر العینی (تاریخ الیمن)
 - یعقوبی (تاریخ الیعقوبی - البیلول)
 - طبری (تاریخ طبری - اخبار الرسل والاولاد)
 - ابن الجریقی (تکلیف الجواهر - از آذم تا سال ۹۴۵ تاریخ جهان)
 - مسعودی (تاریخ مسعودی)
 - ابن ندیم (الفهرست - در احوال شاعران و نویسندگان و فلاسفه)
 - ابن الهیثم (تجارب الاصل)
 - بیرونی (الآثار الباقیه عن العزیز الخلیف)
 - بیرونی (تحقیق مالمند)
 - عالم علمی ما (عالم علمی ما)
 - ابن الاثیر (تاریخ الملک) به ترتیب سالها مرتب شده

جغرافیا:

- ابن خردادبه (المسالك والممالك - مسافتها وراهها)
- ابن العائک (صفت جزيرة العرب)
- اسطرخس: (المسالك والممالك) بحیث که ابن حوقل کتاب او را تصحیح و تعدیل کرد
- ابن الجوزی (مختصر السير والآثار)
- (الهمس)
- (تبعرة الاحبار)
- (المنتظم)

فلسفه:

- یا حوت هموی: اصلالتاً روح و به الطرات به بغداد آمد
- معجم اللغات - الابداء و الهال
- ارثا و الارحیب - معجم الابداء
- یحییو الکندی: الهیات ارسطو - رسالة عن العقل
- ابونصر فارابی: الهدیة الفاضلة - الابانة عن عرفان ارسطاطالما
- فخر بن عبد الطیب
- ابن سینا: (الارشارات و التبہیات - ^{الشفاء} ~~الشفاء~~)
- النخبة - القانول
- خلاصة شفاء ^{بهرنگار}
- غزالی: نیر و با فلسفه و تدبیر - مقاصد الفلاسفة
- احیاء علوم الدین - شہادت الفلاسفة - معیار العلم
- المنقذ من الضلال - میزان العقل
- اخوان الصفا - رسائل اخوان الصفا

علوم طبیعی:

- عرب در کیمیا و دسترفت کرد
- ابن مایمونیه: نوادر الطب - الهیات
- ابن سہل: شوق الاطعمہ صفاها و منافعها
- و کربا و ارض من العاصم (دائرة المعارف بزرگ عربی)
- زیست الارواح (الوکر و المستکر و الکل باساخت)

جالینوسی به طب حیات داد

راشدی طب را جمع او کرد

ابن سینا طب را کامل کرد

ضخون و علوم در دوره عباسی

۷

خوارزمی - (حساب الجبر والمقابلة) (الاسطرلاب)
(صورة الارض)

ابو كامل سنجار بن اسلم (كتاب الجمع والتفريق در چهار عمل اعلى و الكامل)

ديونسيوس المدخل الى صناعة النجوم - الارض بطيقتي

موسى بن شكر الحليل (مكائيك)

ابن هيثم = المناظر والبصريات رسالة في انكسار الضوء

خازني: ميزان الحكمة مكائيك وفيزيك

عمر خيام : - - - - - در جبر مشهور بود

مباحث نجوم

هنرهای

قصر سامر به امر متعمق
الهاروني والجعفر بن به دست متوكل

اسحاق بن ابراهيم موصلی

از مشهورترین معنیان

ابراهيم بن الهيثم برادر هارون
که در موسیقی نیز آهنگ ساز بود
و شیوه ای به نام الفناء العبریه
آورد در برابر موسیقی اسحاق
به نام الطریقه العذیه

دوره عباسی
از دوره صفار
در قسائل هنر
طهارت و موسیقی
است

کتاب الادب الرفعی (عمید اللہ بن طاهر)

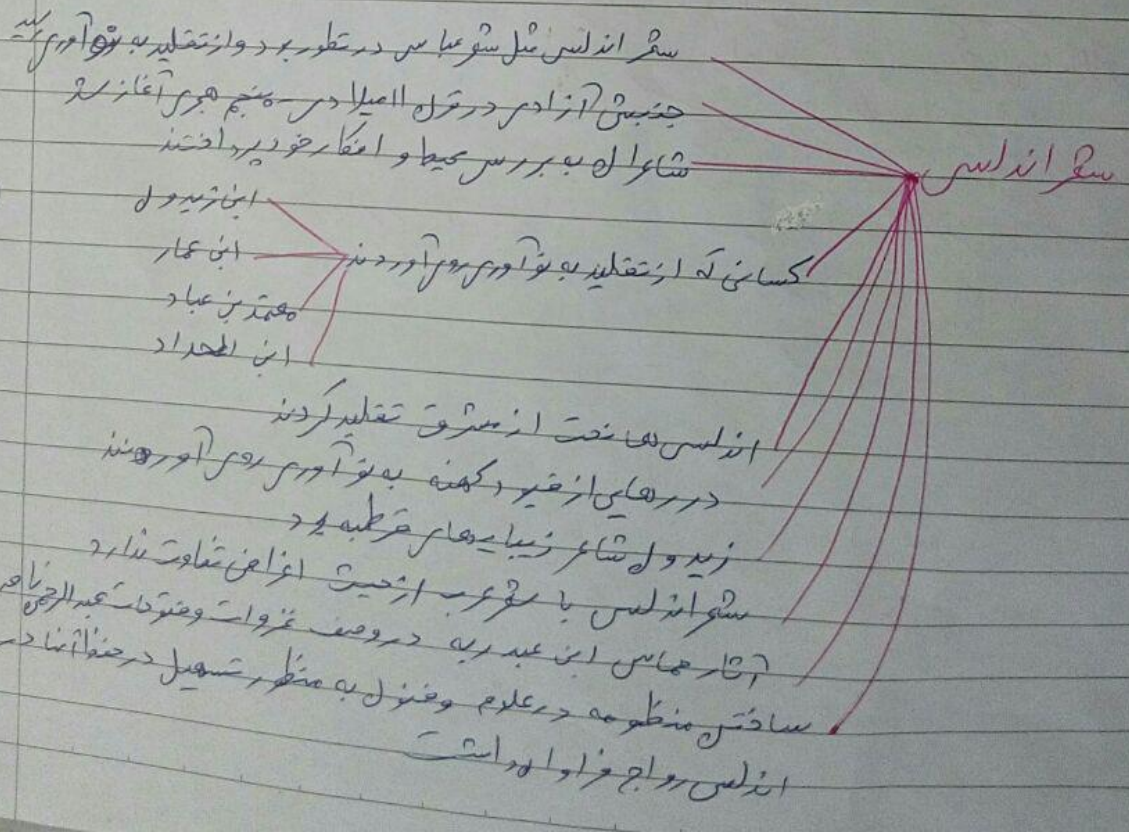
الموسیقی (فارابی) که خود مخترع آل بود

دوره عباس دوم - عباس در غرب - ادبیات اندلس

موسی بن نصیر از طرف خلفای اموی حاکم شمال آفریقا بود
 به طارق بن زیاد دستور داد اندلس را فتح کند و با پیامی به طارق پیوست
 بعدها فرزندش عبد الفزیز جانشینش شد
 بعدها اعراب تا رود رن فرانسه پیش رفته ولی عبد الرحمان
 قاضی از مارتل شکست خورد
 بعدها خردینانند دوم پادشاه کاستیل ملکان را از آن سرزمین بیرون
 راند و آخرین حاکمان اندلس غرناطیه را برداشت

ابو غالب اندلس را اوجام
 ابن زیدون را بحر
 ابن هانی را مقنی
 نامیدند

ترجمه کتاب به زبان عربی توسط خلیفه الفاروق در اندلس صورت گرفت
 ابن باجه نخستین کسی که در اندلس فیلسوف شناخته شد
 شعر موسی ← اشعار آل اندلس ابداع کردند

دوره عباس دوم - عباسی در غرب - ادبیات اندلس

۵۰

مردم خوانند که بفرستند تا از دست رفته بود

زبان شعرا و اندلس شعر و سلیس بود

این هاست از متنی تقلید کرد و در سبک تازه معانی

اندلسی ها در سبک سبک از اهل مشرق تبعیت

مردند و این اوزان تازه شعر به شعر افزودند از

جلد مو سجات

موسیقی پیدا کرد تازه در شعر عربی و سبک علیها سالیب

قالب شعر عربی قصیده بود و قصیده و وزن و قافیه

در اواخر عمر عباسی قالب جدیدی به نام الوایت در شعر

الموالیا و القوماس بغدادی شعر عامیانه

الموالیا به کنیزان بوده که دو بیت در کوفت بر آمده

و آخرت الموالیا (ام سروال) آورد

قوما که در بغداد به هنگام سفر خوانند قوما سوزمانه

(نظم و الغزل) هم بر وزن این آمده است

موسیقی قطع شعر کنده سبک ها و عفت هاتقسیم

موسیقی لایت دارد و در اغراض غزل و مدح و بکار رود

بیت یا چند بیت شعر است که در شعر با آن آغاز می شود قفل ^{کردن}

همه می گویند و آن را لازمه هم می گویند

زیرا آنرا از لال می بیند از هر دو لازم است و کمتر از دو جزء نیست

بقدر ادبیاتی که می ل دو قفل خوانم کرد و اغلب سه جزء است

از موسیقی به دو آغاز شود آن را قرع گویند

نخستین کسی که فن زحل را آورد ابو بکر بن قنانه بود

قفل پایان موسیقی است به شرطی که جنبه های شعری داشته باشد

و غالباً بیانی عامیانه دارد

اغراض موسیقی: غزل و سرب و نوستروا و وصف طبیعت

نخستین کسی که موسیقی را در اندلس آورد مقدمین معاصر الغزلی یا تبریزی بود و بعد از

صاحب عقد الغزلی

دوره عباس دوم - عباسی در غرب - ادبیات اندلس

اندلس در شرق مثل شرقی و شرقی ها بودند
 بعد ها مثل شرقی تطویر یافت
 متوله خطابه ترسل تصنیف را در بر گرفت
 شعر دوره اندلس در اوایل عصر اموی
 ادبیات منحصر به خطبه و مسائل بود

شعر دوره اندلس

خطابه
 تصنیف
 ترسل

انواع شعر اندلس

در آغاز مولود شعر و در ضیق راه پیروش بود
 خطابه طاروق بن زبیا و ولید بن عبد الرحمن بن غام در عصر اموی
 عبدالقهار در عهد امپاطری و ابوالحسن متذکر
 سعید البطون قاضی قرطبه

خطابه

در ابتدا ترسل منحصر در امور سیاسی بود
 ترسل حتی مستقل شد
 دو نوع ترسل دیوانی و ادبی بوجود آمد

ترسل

ترسل دیوانی ← موضوعات مکاتبه امرای و مجال است

ترسل ادبی ← شامل افواضیات، مناظرات، مقدمات، مقامات
 در دوره نخستین اثر از تصنیف نبود اما وقت فرست
 عباس به اندلس آمد مقال شد
 العمدة الغزیر (ابن عبد ربیه)
 الذخیره (ابن جسام)
 قلانة الفقیان و مطامع الانفس (ابن خاقان)
 التوابع والزوابع (ابن شهید) که جنبه نقدی دارد

تصنیف

رساله اکر در باب حلوا یا استقاده انعامه مفریه
 بدیع الزمان توشیه
 رساله حانوت عطار
 التوابع و الزوابع که به هر الفعال مصر شایسته دارد
 شعر جنبه فکاهی دارد

ابن شهید

دور عباسی در علم - عباسی در غرب - ادبیات اندلس

علم و فنون در اندلس

- ابو علی القالی (کتاب الاجالی و البارع)
- ابو بکر الزبیدی (الوافع عن نحو)
- ابن لیتال (الموعب)
- ابن سعید (الحکم) (الحصن)
- سنترمس: شرح دیوان متین
- شرح العجاسه

علوم دینی

- یحیی بن یحیی اللیس
- ابو القاسم زملوس (التقرین)
- اوغزستین کس است که برار جوگیر از خوزستان
- سریال را بیسته
- ابن البطار (الجامع المبرورات الادویه والاغذیه)

ریاضیات

- ابو القاسم اصفهانی
- ابن فرناس (که کتاب المثلثات نوشت)
- برار شناخت اوقات
- اولین کسی بود که در فنایم و انتر

فلسفه

- ابن یاجو (در فلسفه اندلس)
- فی الفتن - تدبیر الموحده - رساله الاتصال والولاء
- ابن طفیل (رساله حی بن یقطان)
- ابن رکنه بزرگترین فیلسوف اندلس (تفاوت التهاضه)

ریاض و جغرافیا

- مهمترین کسی که تاریخ اندلس پرداخته
- ابن حیجان (المقتضی) است
- وشتخ بن خاقان (قلاده العقیال و مطوع الانفس)

موسیقی در اندلس

- زریاب معنی کسی که تاریخ تار هارس عمود افزود
- و آن را تار تار کرد

دوره موقول و عثمانی

ص ۱

DATE:

SUB:

دوره موقول از سقوط سلاطین آتتا عفره و لاکو خال شروع
یا استیلا سلطان سلیم بر شام و مصر یا یاق
یاقت

از استیلا سلطان سلیم شروع شد

یا جمله ناپلئو له به مصر یا یاق یاقت

هر دو آثار فرهنگ عمده بودیم ریختند
اوضاع اجتماعی این دوره در فشار و ناامنی بود

بار مالیاتها سنگین بود

یک گروه به کینه و بی ابروس روس آوردند

گروهی به زهد و ترک دنیا

خانقاهها زیاد شد

سؤال به مدح پیامبر و طلب شفاعت (زاویا)

روسی آوردند

دوره افضل ادبیات بود

مصر و شام تحت حکومت ممالک بود

آنها غیر از موقول رفتار می کردند

کتابخانه ها و مدارس تأسیس کردند

به خاطر انتساب بر زبان ترکی در حکومت عثمانی ادبیات

عرب سقوط کرد

معانی تقلید می شد

سؤال از راه صنعتگر و پیشه وران

روزی می گذرانند

سفر عهد موقول تصنیف لفظ گرفت

به کار بردن صنایع بدیع نمایان ترین هنر

سنا ع بود

صفی الدین حلی حاکم ماردین ۹۰۰ هجری

دوره موقول
و عثمانی

دوره مفول عثمانی

ص ۲

DATE: / /

SUB:

که هر کدام ۲۹ بیت داشت و هر قصیده
به حرفی از حروف الفبا که هم در آغازش
بود هم در قافیه اش در وصف حاکم مادری
الملك المنصور الارتمن سرد که به ارتقیات
ارتقیات معروف است

صفی الدین حلّی و دیگران به سرودن بدیهیات
روم آوردند در هر بیتی سه بیت را به کار
مربودند

شاعران به توریه روم آوردند که توریه از
قصاید سفر زمانه است

ماده تاریخ سازش در سفر راه یافت
مدایح نبوس رونق گرفت

قصیده برده که به تقلید از بابت سعاد کعب
بن زبیر بود

قطعه هنر کوتاه و مفاهمی رواج یافت

سفر موالی موما راحل و دو بیت و موسخ رایج
شد

و وصف جامعه

تسبیح - باد بزل - فرس - سجاده رونق یافت

سفر دوره مفول
و عثمانی

متولد دلاش مهر

حاکم ناحیه سمرقند

قصیده برده در وصف پیامبر به زبان فارسی

مختلف ترجمه شد

ذخیره ماده برونزل بابت سعاد بر سرود

بو صیر

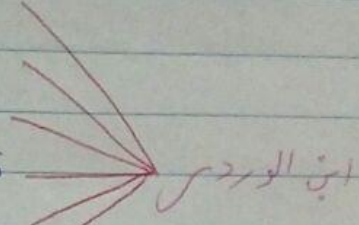
دوره مقول عثمانی

DATE: / /

SUB: _____

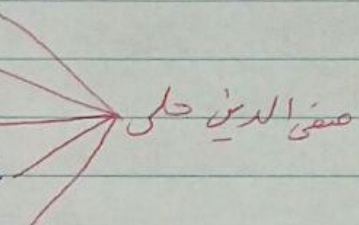
ص ۲

تتمه الهذت هر فی اخبار الغنر در تاریخ
 الباب فی الاعراب در سنو
 شرح الفیه ابن مالک و ابن معطل
 قصیده امر در فصیح موسوم به لامیه ابن ورد
 مقامات سرود و پراز توریه
 مشهورترین شعرش لامیه
 (اغترل ذکر الاغانی والقرل . وقل الفصل وجانب من قول)

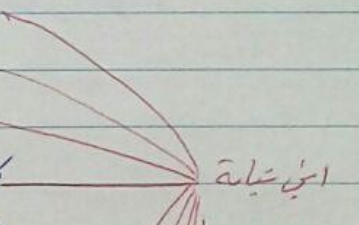
ابن الوردی

در حله نزدیک کوفه متولد
 القصائد الارقیات
 چهره در ضلالت ادبیات در عصر مقول و عثمانی
 نخستین کسی که قصیده بدیعه ساخت
 با متمیز به معارضه برخاست

صفی الدین حلّی

خطیب دربار سیف الدوله بود
 متولد میان قارصین معمر
 دیوانش موسوم به المؤیدات و در وصف امیر حمزه
 کتاب شرح العیون من شرح رساله زبیر و ان که
 شرح حال صفتش شاعران جاهل و صدر اسلام
 است

ابن نباته

با صفی الدین حلّی در امر زعامت شاعران منازعه داشت
 در شعرش شکوه زیاد است
 به صناعات لفظی توجه زیاد در داست و او را
 امیر ادبا گویند
 تعبیر با زار و عوامانه در شعرش زیاد است
 پیشو امر شاعران عصر خود بود
 صلاح الدین الصفدر بسیار از اسفا او را بیروت کرد
 ابن نباته سرقات او را در کتابی به نام (خبر الشعیر) آورده است

دوره حقوق و معنای

DATE :

1 / 1

SUB :

ص ۴

نثر این دوره هنر علمی

مکتوبات دیوان احکام و فرامین شامل احکام و مسائل ادبی

نثر ادبی

بر مکتوبات ادارت دیوان انشاء تأسیس شد

جزه ترین مردان ادب سیاست و فرهنگ

در دیوان انشاء من نوشته شد

معنی الدین بن عبد الله الطاهر

پسر معنی الدین

(فتح الدین)

تاج الدین بن اشیر

شهاب الدین محمد الحلبي

قلقشند صاحب الاعشى

نثر ادبی شامل اخوانیات

مثل نویسنده قال دیوانی

به بارش با الفاظ پرداختند

بدر الدین حلبی صاحب (نسیم العبا)

قلقشند صاحب (حلیه الفصل و زینة الکریم بین السیف و العلم)

قلقشند در آوردن صنایع کهنه افراط کرده

لغویان

مورخان

سفرنامه نویسان

نثر علمی دوران تکلف بود

هدف علمی دنبال می کردند

مثل ابن خلدون

گروهی دیگر جمع آوردن برگزیده ادبیات

بودند

جمال الدین و طواحا (غزیر الخصائص الوامنه)

علاء الدین بهاس (مطالع البهور من منازل السرور)

شهاب الدین الاسکیمی (المستطرف فی کل من مستطرف)

یمین الدین النواحی (حلیه الکمیة)

تحفة الادیب در قریب المثل

داوود الطائی تزئین الاسواق در باب عشق

نثر ادبی

نثر علمی

جمع ادبیات

DATE: / /

SUB:

بازار تألیف رواج داشت علتش تصویق به
 تألیف کتب نادر بود
 شهاب الدین نویر (منهاج الادب فی فنون
 الادب) در آسمان و آثار علم و زمین و نبات
 ابن عقیل الفهرس (مسائل الابصار و الهمالک الامطار)
 تاریخ و جغرافیا
 قلقشندر (صیغ الاعس من صناعة النساء)
 مباد الدین عاملی (الکسکول) در ادب و تاریخ
 فلسفه کسکول
 حاج خلیفه: کشف الغنول من اسامی الکتب
 و الفنون (هاور پانزده هزار نام)
 در این دوره مؤلف کتاب به عجز می نوشت و دیگر
 آن را شرح می کرد و دیگر حاصله می نوشت
 (الفیه ابن مالک)

علوم

مختصر کردن کتابها در طولانی کردن
 کتابها در مختصر
 جهل الدین محمد بن عکرم ابن منظور صاحب کتاب
 لسان العرب (لسان العرب) بزرگترین
 قاموس عربی است
 لفت
 محمد الدین محمد شیرازی آبادی: القاموس المحیط
 که بعد از او در کتاب لغتی را قاموس گفتند
 مرتضی الزحیر: لغت نامه تاج الفروس را به
 استحضات از لسان العرب و القاموس نوشت
 که بزرگترین لغت نامه زبان عربی است

دوره مفول و عثمانی

DATE: / /

SUB: / /

ص ۶

ابن مائک : صاحب الفیہ کہ ابن محفل آن را شرح
کرده
الفیہ ارجوزہ امر است طولانی موسوم بہ الکافیہ
الشافیہ الاعلام هر وارہ سه معنا دارد
عبد اللہ ابن ہشام : قطر النفس بل العدم
و معنی اللیب
محمد العنایہ : المقدمۃ الاحرفیہ عن مبادی
العربیہ
جلال الدین سیوطی : دایرہ المعارف زندہ بود
صاحب المنزہ و الاستیلاء و النظائر

احمد بن تمیمہ
استاد سربیت
حدود ... تألیف از جملہ زمان من الحق و الباطل
الرسائل الکبری
الجمع بین العقل و النعل
شمس الدین قیم الجوزیہ :
زاد المعادہ
مفتاح السعاده
فوائد سترق الی القرآن و البیان

و عفر کتابہا من تاریخ علم البلاغ و سونامہ
ابن خلدون در فلسفہ تاریخ
ابن خلفاں (وضیات الامیان) در شرح حال
علماء و ادباء مخصوصاً تاریخ وفات آنها
و ابن ساعر (الکتبی) کتاب اورا شرح
کرده بہ نام (الوضیات)

دوره عقول و عثمائی

DATE : / /

SUB :

ص ۷

قزوینی (عجائب المخلوقات و غرائب الموجودات)
(آثار البلاد و اخبار العباد)

ابوالفداء : (المختصر فی تاریخ البصر)
تغویح البلاد

ابن بطوطه

تحفه - النظائر فی غرائب الامصار
عجائب الاسفار بمرتبی سفرنامه آل عمر

علوم تاریخ
جغرافیا

ابن خلدون در اندلس ساکن شد و بعد تونس
کتاب العبر - دیوان المجدد او خیر - که مقدمه
آن یارها چاپ شده است
کتاب الترفیع بابن خلدون که یادشمار او است

مقرئین : در علم تاریخ شهر بود
المراکظ والاعتبار بذكر الخطا ط
و آثار معرفت به خطا مقرئین
السلوک فی معرفة دول الملوک - در تاریخ مصر
نبزه العهود فی امور الفتوح
سلک هار کهن و اسلام

ابن عربشاه

عجائب المقدور فی نوابغ شهور
سفرنامه مشهور
فاکمه

الخلعاد که مثل کلید و دمنه از زبان حیوانات است
و آینه زندگی یادشماران است و تقلید است در زبان نامه

دوره نهضت ۱۸۹۷ میلادی تا امروز

دوره نهضت

- مشرق عربی بعد از جنگها رهایی درآورد و بعد از ۱۵ قرن ۱۵۰۰ سال غرب پایه های نهضت را محکم کرد
- برخورد مشرق با غرب صدها سال نهضت در مشرق بود
- مختصراً معروف لبنان
- اروپاییان دانشمندانشان را به لبنان فرستادند
- فخرالدین امیر لبنان با اروپاییان بحال تجارت دست
- کسانی که در پایه گذار من نهضت مشرق سمی دانستند
- همه فارغ التحصیلان هم بودند

پایه ژنرال روس میزدیم ← در مصر مدرسه فاروقی را تأسیس کرد

فارغ التحصیلان

مدرس عربی و برپایین دعا میس

کتاب ترجمه المشافق مشرف ادوین را به لاتین

ترجمه کرد

کادرمینال استیلو او را مترجم دربار خواند

خلاصه اللفه الربیة

تأسیس کتابخانه در لبنان

جمع آوری نسخ قدیم عربی

ابراهیم العاقالی

جرمانوس فرحات

تحت المطالب این دانشمند با تألیف و

تصنیف و ترجمه و ترجمه خدمات زیاد داشت

فارغ التحصیلان

مؤسس مدرسه عیظوره لبنان

بطرس مبارک

دایرة المعارف

استاد فقه طبیعیات و فلسفه

بطرس البستانی

بطرس التولوس

دوره نهضت

۲

DATE: / /

SUB:

در فلسفه و الهیات به مقام دکتر رسید
الکتاب الشرقیه

دوره نهضت
یوسف سیمال السیمالی

مترجم تاریخ العبریه بولانتین

استعمال عواد الهمانی

عنوان نخست سلطنتی مادرید

میخائیل الفریزس

صاحب کتاب کتابخانه عربی اسپانیا

در ارتبای طسرق یا عرب نسخ خطی جمع آورد

کتاب عربی به عربی و اروپایی ترجمه شد

صنعت چاپ وارد لبنان و سوریه شد

مدرسه عینی و رقه تأسیس شد که مدارس

ملی بود

دوره نهضت

تاپیلون نخستین چاپخانه را وارد مصر کرد

محمد علی در مصر مدارس بسیار تأسیس کرد

به تعویق نظام پرداخت

از ایتالیا و فرانسه و انگلیس استاد آورد

دیوالمدرسه یا بازرسی آموزشی و پرورش را

ایجاد کرد

زبان عربی را زبان رسمی کشور کرد

کار چاپ را رونق داد

محمد علی رکن حکم نهضت بود

کاتال کوئز در عهد اسماعیل پاشا باز شد

انگلیس بر مصر مسلط شد و دانشجو یان به انگلیس

رفتند

در لبنان عهد امیر بشیر شهابی عهد شکوفایی بود

در سال ۱۸۶۰ متصرفین (فرمانداران) به حکومت رسیدند

سال استقلال لبنان بود

آغاز شکوفایی مدارس و معارف بود ولی روزنامه ها

محدود شد

دوره نهضت

دوره نهضت

۳

DATE: / /

SUB:

اعلام قانون اساسی ۱۹۰۸ سیم مهم در انعکاس

ادب عربی داشت

نهضت در عراق دیرتر از مصر و شام بود

عصر فدیصل این نهضت آغاز شد

مبرزترین روشنفکران عراق در نیمه اول قرن ۱۹

صاحب تفسیر مشهور

دوره نهضت

شهاب الاولی لو

۱- مدارس

۲- صنعت چاپ

۳- روزنامه و مجله

۴- مجامع علمی ادبی

۵- کتابخانه

۶- نشر

۷- خاورشناسی

عوامل و مظاهر نهضت در بلاد عربی

مدارس لبنان سابقه قدیم تر ~~را~~ دارد که شامل

مدارس ملی و خارجی

قدیم ترین مدرسه خارجی **عمیتطوره** که مؤسس آن

پطرس مبارک لبنانی

مهمترین مدرسه ملی **عینی حرقه** که یوسف اسفحالی

آن را تأسیس کرد

مدرسه **الوطیینه** پطرس البستانی

در مصر پیش از محمد علی تعلیم و تربیت منحصر در

الازهر بود

الازهر را راجره فاتیح مصر بنا نهاد

در آغاز قرن ۲۰ برنامه الازهر را اصلاح کرد

تدریس علوم جدید را در آن پایه نهاد

الازهر را پایگاه زبان عربی در عصر انحطاط بود

مدارس

معهده عبده

DATE: / /

SUB:

در قرن ۱۵ اختراع شد

اولین نوشته عربی در شهر قانوا ایتالیا
۱۵۱۴ چاپ شد و گمان کتاب - اورولو جیون
معروف به السواعیه حاوی نمازها و ساعت
کلیساها و نیز انش بود

صنعت چاپ

در سال ۱۶۱۰ چاپخانه در لبنان به وجود آمد
سوره قدیس ترین کسور در چاپ عربی
است

اولین کتاب چاپ شده **غراهیرو** دلوودنی بود

صنعت چاپ وانتشار روزنامه مؤثر بود

مهم شخصیت کسور در صنعت روزنامه بود

اولین روزنامه **الوقایع المصریه** در زمان

محمد علی اخباره لبنان ترک و عربی بود و

مدیرتی رفاعة الطهطاوی بود

روزنامه نقارس عربی به همت لبنان بود

اسکندر شهبوب (روزنامه السلطنه)

روزنامه **الانوار** بزرگترین روزنامه عربی

روزنامه و مجله

اولین مجله **البیروت** در زنگ ۱۸۶۵ از بزرگترین

کسانی که در پیشرفت انشاء جزایر کمک کرد

ادیب اسحاق شیخ ابراهیم البازجی

تخصیص **مجمع** (الجمعه السوریه) به کوشش

میسونناس مذهبی

آمریکادر بیروت و هدف آن پیشرفت علوم

و فنون بود

از اعضا آن شیخ ناصیف البازجی و معلم

بطرس البستانی

اولین مجمع مصر سال ۱۸۶۸

مجلات

مجامع علمی و ادبی

المكتبة الظاهرة در دمشق
المكتبة الخديوية در مصر
کتابخانه‌ها

تأثیر
تأثیر اول دو هنرمند است که برابر سر بازال
تأثیر اجرا می‌کردند
در نیمه قرن ۱۹ م در لبنان به نام مارسل
النقاسی نمایستنامه عزیز اثر مولی را به
عربی ترجمه کرد و بنام سینا را اجرا کرد
توسعه‌دهنده نام او در کتابی تحت عنوان ارزنة
لبنان با نام عقولا به نام النقاسی چاپ شد
نخستین کسی که نمایستنامه عربی نوشت سلیمان
خلیل البازجی بود نمایستنامه به نام البرودة
والوقاد در بیروت
ابوخلیل القیابی در سوریه منزل و جداره در تأثیر
در هم آمیخت
گروه اسکندر فرح موسیقی را در تأثیر وارد کردند
تأثیر معاصر توسط جورج ادین رونق گرفت
در تأثیر لیف نمایستنامه به احمد سوتی و سعید عقل
سازم زحله نام آور شدند

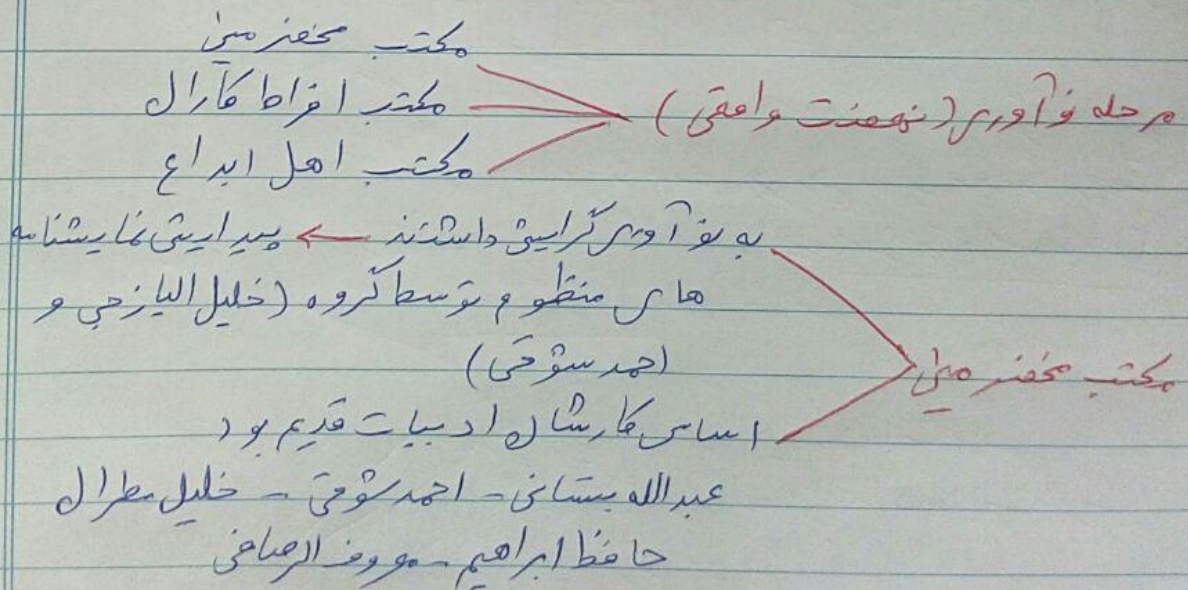
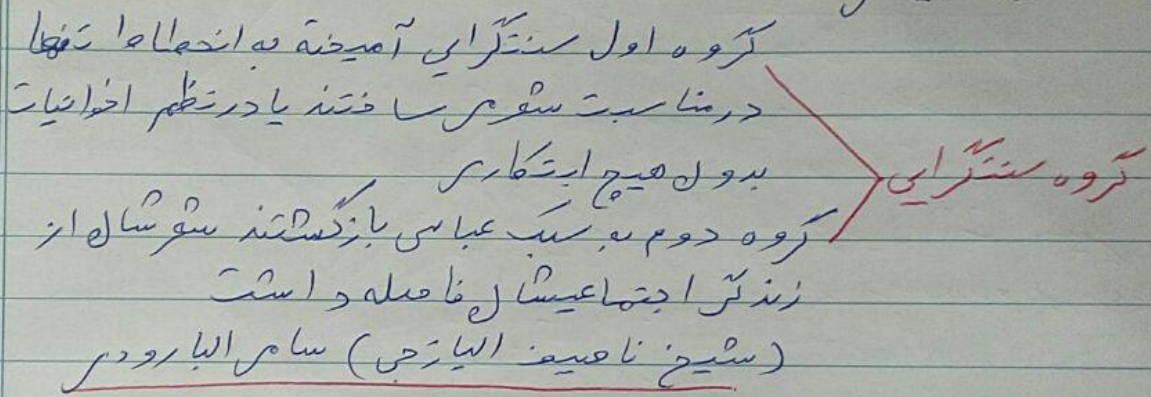
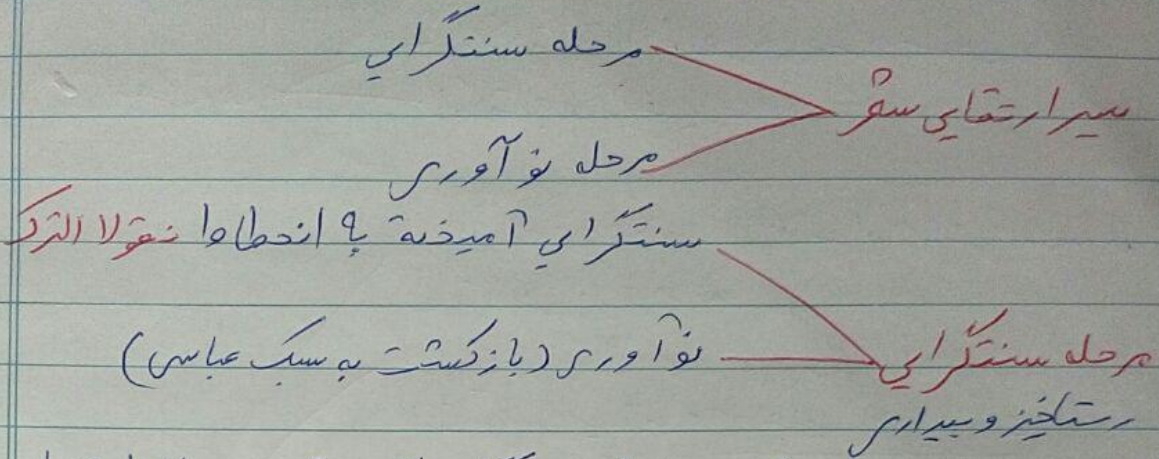
خاورشناسی
از بزرگترین عوامل احیاء ادبیات بود
اروپائیان آن از قرن ۱۰ به ادبیات عرب
توجه کردند
هدف آموختن زبان سامی تحقق در تورات
بود
مشهورترین خاورشناسان سیلوستر و دوسام

سفر دوره نهفت

DATE: / /

SUB: _____

ص ۶

سفر در دوره نهضت

ص ۷

DATE :

SUB :

سفر وسیله ای برای تغییر زندگی جدید است
بسیار فایده

نقود زیاد و فرهنگ غرب
تقلید از مذهب تراشیده

جیرال خلیل جیرال مکتب سمیرا لیسیم (روزی)

در صحن سوق شو به راه صحیح بود
توجه به جنبه های اجتماعی سفر

یوسف عسکری
صلاح لبانیدر
امین اصل
الیاس محمد ابراهیم
محمود طه

مکتب افراط کاران

مکتب اهل ابراع

تطور سفر پیش از سفر بود
سفر تحت تأثیر اسلوب قاضی الفاضل قرار
داستان
اشتراک روزنامه بر بدیع و سجع و صنایع
بدیهی پایان یافت

سفر در دوره نهضت

سفر ادبی مراسلات اخوانی توجه به زیبایی ها
سفر سیاسی سهولت و موضوع
سفر اجتماعی اصلاح مفاسد جامعه

انواع و مقول

معلم پیراوس البستانی

قاسم امینی

جیرال خلیل جیرال

احمد زعلول

سفر اجتماعی

ناحیه الیازجی

احمد فارس

سید محمد ابراهیم یازجی

سلیمان البستانی

مصطفی لطفی

سفر ادبی

به دنبال موضوع بدر عمر سلطان عبدالحمید حاکم متکار

به وجود آمد

ادیب اسواق

مصطفی کامل

سفر - روزنامه به استدلال خطابی توجه داشت

سفر سیاسی

سفر در دوره نهفت

DATE: / /

SUB:

۸

پیش از نهفت به دلیل فقدان آزادرو صنف
 ناگوار بر دست
 انقلاب - عراقی پاشا در عصر از مظاهر آگاهی ملی بود
 بزرگترین جهش خطابه باعث تأسیس دادگستر
 و دادگاه شد
 مصطفی کامل
 سعید زغلول
 احمد زغلول در اقامه براهین دادگاهی
 خطابه در بیان مسائل اجتماعی
 مقلّم پطرس البستانی (محمد عبده و جمال الدین اسد
 لبنانی‌ها ترجمه داستانها عربی از جمله
 نجیب حداد لبنانی - رمان سه تفنگدار
 نفع لاروق اصل داستان سقوط ناپلئون بوم
 سلیم البستانی کسی که باب داستانها طولانی را
 برداشت و دو من گام داستان نویسی را برداشت
 رمان زنوبیا بدور
 داستانها سر جرجی زید ال سیوه روزنامه ام دارد
 داستانها الصیاح عن جبال شام و بنت الصرع
 اسماء از سلیم بستانی ه جنبه اجتماعی و آدم
 و حواهدید از نفع لاروق حداد جنبه موعظه و اخلاق
 بعد از چند جایی اول میل قصه و داستان به راه
 افتاد

خطابه

قصه

توضیح حکیم

محمد دنیور

طه عینی

من هیر داستان بلذمه

DATE: / /

SUB: _____

9

نقد ادبی در عصر عثمانی ناشی از آن بود
در آغاز عصر نهفت جنبه لغوی و نحوی
داشت

نقد در دوره نهفت مخصوصاً بعد از
جنگ جهانی اول به صورت علمی پدید آمد
علم روانشناسی تأثیر زیاد در عصر نقد داشت

نقد ادبی

پیشگامان نقد ادبی ← سلیمان البستانی به شیوه علمی بود
(مقدمه او بر ترجمه ایلیاد) سر آغاز ظهور این فن است
طه حسین (الادب الجاهلی)

در لبنان میخائیل نغیبه صاحب کتاب الفیال از
گمچان نقد ادبی بود
فواد البستانی (الروائع)
مارون عبور (مرد ایفکار در مباحث روانی)
محمد عماد (ابن رومر)

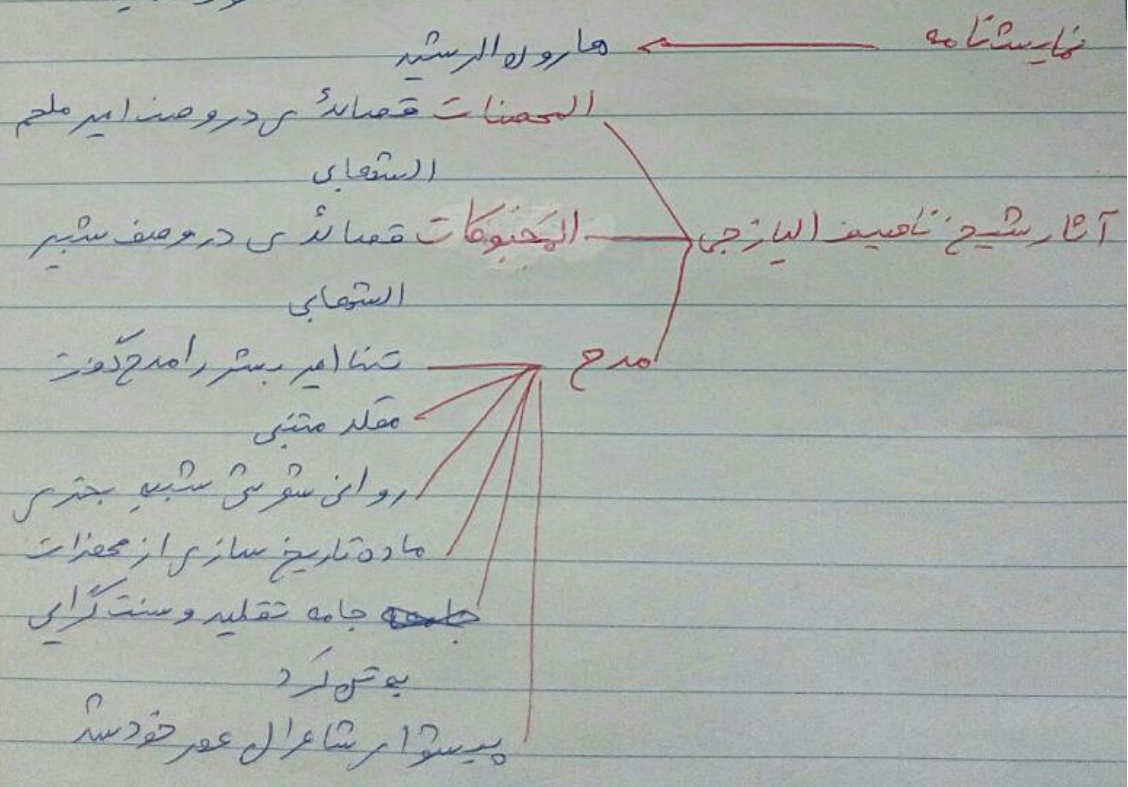
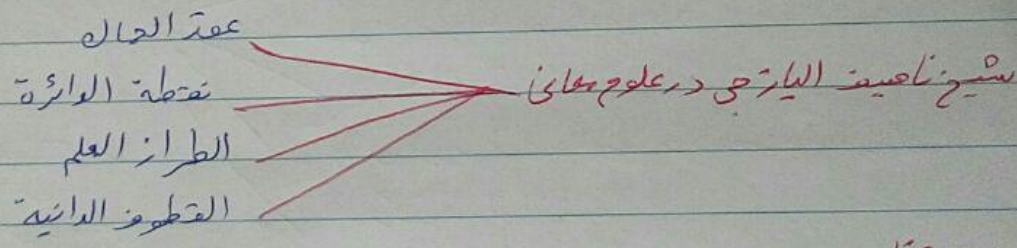
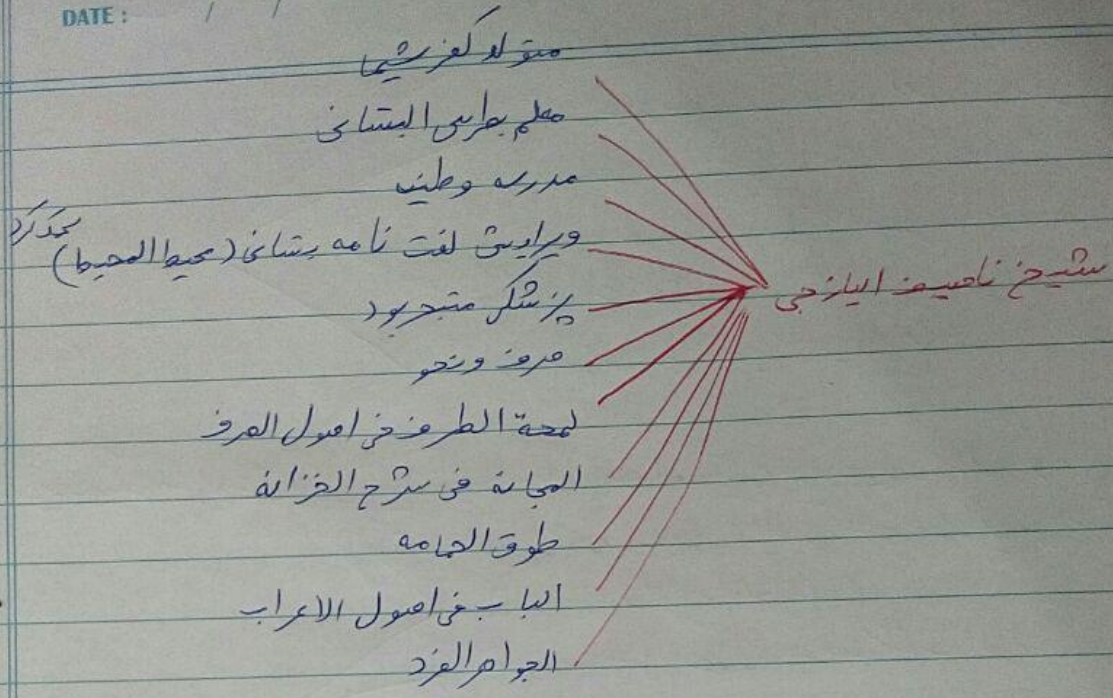
ارکان نقد ادبی

نقد ادبی در

عصر پیشتر از

هر جایی دیگر

پیشرفت کرد

مشاعر سفر

DATE: / /

SUB: _____

ص ۲

مقولہ قائل

آرٹھنا بہ قول جنل

۱۷ سال تبعید

آرٹھنا بہ زبانہ انگلیس

نخستین کسی کہ قصیدہ سُوسنی در برابر زمانہ

وظیفہ دارد

و صدف برق و لکھوتی و زندان و آثار باستانی

باب جدید در ادبیات عرب

رافکسار حافظا ابراہیم و سوجا

مینگر انتقاد اجتماعی بہ صورت طنز و ہجی

بارودیں افکار را بیدار کرد

در معرفت نخستین کسی کہ مکتوب ادبی را بہ حرکت

بیدل کرد

بشارتوں اور اترقی داد

بہ سفر زندگی دوبارہ بخشید

فطنیت امر و القیس در قصیدہ سفر بود کہ

آرٹھ سفر را بہ صورت قصیدہ در آورد

مختارات البارودیں برگزیدہ ار

از سفر عباس

مميزات لغة العربیہ

جاء اللغة العربیہ

پیر و سیر و قاصد الفاضل

آثارش مشہور است نہ منظوم

در فرائض حقوق امومت

سرمشق آثارش اسفار مدارس المعریس بود

شاعر ذوقا بود

محمد سامن البارودیں

آثار محمد سامن البارودیں

حقیق ناصر آثار

اسماعیل حیر

شعر سوره

DATE: / /

SUB:

ع

متولد شعر

باشی فرزند محمد عبده آستانه

شاعر عاطفه

شاعر جامعه

بارودر و کوفتی از او پیر و بر کرد

شاعر موسیقی

شاعر نیل

حافظ ابراهیم

لیالی سطیح

ترجمه لیلیان و یکتو رهلو

ترجمه خلاصه ام از اقتصاد سیاسی

شاعر خدیو اسماعیل

حقوق خواند

به ایلیانیا تبعید شد

عربی یونانی

امیر السواد

بنوعینی در چهار اصل

از ابوتنسی وصف شراب

از بیعت سر صفای خیال

از معنی معانی رضع

در ادبیات فرانسه سبیه لافونتن

تألیف و یکتو رهلو

سوقی در دربار شاعر

احمد شوقی

مقالات اجتماعی - اسواق الذهب

دیوانه شوقیات

دول العرب و وعظمااء الاملاام

فارسنامه مصرع کلمه با ترا

مجتول لیلی

قصید

علی بنیک الکبیر

آثار حفصه ابراهیم

آثار سکر احمد شوقی

مکتب میر سرفراز

DATE: / /

SUB:

۴

نمایشنامه‌های امیرتو اندلس

رساله عذراء الهند

الادبایسی (آخرین فرعون)

عزقة الآس

آثار احمد سرفراز

احمد سرفراز طی مرحله تقلید

اندک قال قدیم به جدید مرحله نوآوری

در تزلزل هیروسیما قصیده امر سروده

در ویرانی شهرها و کسوفها قصیده سروده

در کتاب دول العرب و عطاء الاسلام مورخ زمان خود

بود

بیم و مبتدیان مورخ عرب

به حکایت کوتاه بلند بر اثر تودکال

مسائل آزاد منزل در مصر با پیوسته امین

بر این کشف حجاب سفر سروده

قصیده نهمه نیوی و معارفه با قصیده برده بود

ولاد المدینة فالکائنات ضیاء و ضم الزمان تبسم و قناد

ذکر تواریخ و موسیقی در سوا او زیاد است

در سلسله "بالتوراة" موسیقی مرشد و ابن البتول تعلم الانجلا

قصیده مهلكة النحل

نمایشنامه هرگز کلهو پاترا

نمایشنامه من آنتونیو و آنتونیو

زنبقی در کلدال

نمایشنامه قصید (موجیه)

نمایشنامه امیر اندلس به متخارین نمایشنامه ما سرفراز

تختی کسی که سفر را در خدمت نمایشنامه آورد

قصیده عنای است در نمایشنامه هایسی

پدر نمایشنامه منظوم عربی

متولد بغداد

هيئت تحريريه روزنامه الزوراء

دفاع از حقوق زنان

انقادات

جهيل صدقي الزهاوي

الاجازيه و تعليمها

الجهيل بهائيس

در شعر الكليم المنظوم

رباعيات زهاوي

آثار جهيل صدقي الزهاوي

بندر در بغداد

از علويين بود

ملارم محمود سكر

مشهور ترين اثر در صافيات

شرح حال بينوايان آثار دارد

ام اليثيم

اليثيم من العبد

معروفه الرضاقي

على بساط الريح

متولد زحل

اينها باي ويه حقالي ترجمه

در شو بسفر فقنايي هرود

مشهور ترين آثار

عوازم الملووف

متولد لبنان

كتاب كشف العجاب در علم الحساب

بلوغ الارب في نحو العرب

لفت نامه محبب المعيا

قصر المعيا

مؤسس روزنامه شعر سوريا

مؤسس مدرسه الوطنيه

مؤسس روزنامه الجنان والجنة

كتاب مسلك الدفاتر

بهرسي بستانى

دائره المعارف شخصیتیں دائرہ المعارف زبان عربی
 آثار بطرس بستانى

تعلیم النساء
 خطابہ عام اجتماعی

کشفہ جرحی نقولایاں بستانى شخصیتیں کس کہ از
 مشر خطابہ در سوریه بد دفاع از نزل و تعلیم
 و تربیت

کشفہ جرحی زید ال بطرس بستانى در عهد خود زعم

جنبشی ادبی سوریه
 متولای بعلبک
 آغاز تا استقرار
 دوره اول زندگی
 دوره کمال
 دوره پختگی

دوره اول زندگی
 خلیل مطران
 معروف بشاعر القطرین
 شاعر الاقطار العربیه

شاکر د خلیل البازجی و ابراهیم البازجی
 قصیدہ سورکہ ایانا
 روزنامہ نقار ادیب شاعر
 سردبیر روزنامہ الاحرام
 احمد شوق شاکر د او بود
 مجلہ العربیہ در ہفتہ نامہ تأسیس کرد
 شخصیتیں مجلہ امر در تاریخ شوق بہ ما تل ادبی
 تأسیسی روزنامہ العوائب
 کتاب مرآۃ الايام در تاریخ عموم
 کتاب مرآۃ السمراء
 دیوال الذلیل کہ زیبا ترسی مظاہر خفایہش بود
 دیوان کتاب حکایت عاشقین
 وارد عالم افتخار شد
 قصیدہ الاسد الباکر (شیر گویاں)
 تراشہ بہ شکسپیر
 اولین حماسہ سقر یعنی قصیدہ جاودانہ نزل
 بزرگترین مجلس جشن ادبی در دانشگاہ اہل بکرا

در نثر از توانمندترین
 نویسندگان زمانہ
 خود بود

دوره دوم نثر خلیل مطران
 کتاب مرآۃ السمراء
 دیوال الذلیل کہ زیبا ترسی مظاہر خفایہش بود
 دیوان کتاب حکایت عاشقین
 وارد عالم افتخار شد
 قصیدہ الاسد الباکر (شیر گویاں)
 تراشہ بہ شکسپیر
 اولین حماسہ سقر یعنی قصیدہ جاودانہ نزل
 بزرگترین مجلس جشن ادبی در دانشگاہ اہل بکرا

شاهنامه

DATE: / /

SUB: / /

ص ۷

کتابخانه شاهنامه مدرسه

ترجمه مهلت

ترجمه انکو

ترجمه تاجر وینزر

ترجمه سید

ترجمه سینا

ترجمه بیسوی جوانی

مقتل + بزرگمهر

قناة الجبل الاسود

اسماء

شردل

الاسد البان

آنا ربعلک و...

کتابخانه شاهنامه خلیل مطرال

مهر و خنجرین قصاید خلیل مطرال

در علم - بهمن بفرغ

در شعر - خلیل مطرال

در تاریخ - جرجی زیدال

پیسو ایال رهای از قیود

قدماں عرب بودند

در ادب عربی داستان تصویر بر او وارد کرد

اوشاء و جیدانی تاریخ و اجتماع است

علیه ستمگر و خودکامگی می شود

عادلترین حکومت ها را بر اساس سوادمان دانند

جز ایناروس در وصف کس به پای او نمی رسد

در نظر از تو انقدرترین نویسنده گمان زمان

خود بود

خلیل مطرال

مطرال در میان متأخرین مثل

ابو تمام است در میان قدما

صه حینی درباره خلیل مطرال می گوید

متولد لبنان

استاد خوشنویسی

تاریخ مآلطه را نوشت

سفرنامه کشف الحجاب عن فنون اروپا

الساق علی الساق فی ما هو الفاریق

مدح بایر قصیده ام بروزل یافت سعادت سرود

بایر اوسر دبیر روزنامه الرائد التوتنی کرد

در تونس ملیال واحد فارس نامه بنده

مؤسسی روزنامه الجوانب

الجاسوس علی القاصحی که ارتقا در برقمه و بی

فیر و آبا در

سر اللیل عن القلیب والابدال

غذیه الطالب

وضیة الراغب در معرفت و نحو

تألیف زبان بیجان

المعرف الفرائض

اللغة الانجليزية

سفرنامه والواسطه فی معرفة الماسک

مقالات ارتقا در تحت عنوانه جمل الادبی

کارهای بی سبب استهتار و نفوذ او

متولد دمشق

دوست سید جمال الدین اسد آبادی

روزنامه العصر را منتشر کرد

اسلوب نگارش او قلم بر سجع و موسیقی

افزود مارک

شارلماینی در

تراجم معرفی هذا العصر

احمد فارس السدایق

علاء احمد فارس السدایق

ادیب السحاق

تألیفات ادیب السحاق

متولد لبنان

استاد خوشنویسی

تاریخ مالطه را نوشت

سفرنامه کشف الحجاب عن فنون اروپا

الساق علی الساق فی ما هو الفاریق

مدح یاسر قصیده امیر برونزل یافت سعادت سرود

یاسر اوسر دبیر روزنامه الرائد التونس کرد

در تونس می ملهاله واحد فارس نامه بنده

هو سسی روزنامه الجوانب

الجاسوس علی القا موسی که ارتقا در برقاموس

فیرو آبادر

سر اللیل عن القلب والابدال

غذیه الطالب

وضیة الراغب در صرف و نحو

تألیف زبان بیقانه

العرف الفرائض

اللغة الانجليزية

سفرنامه الواسطه فی موفه الهاسله

مقالات ارتقا در تحت عنوان حمل الادبیه

کار سیاسی سبب استقامت و نفوذ او

متولد دمشق

دوست سید جمال الدین اسد آبادر

روزنامه العصر منتشر کرد

اسلوب نگارشش او قائم بر سجع و موسیقی

انزرو مارک

شماره های در

تراجم معرفتی هذا العصر

احمد فارس السدایق

انصار احمد فارس السدایق

ادیب السحاق

تألیفات ادیب السحاق

متولد قزوین

مبارز با استعمار انگلیس

مؤسس روزنامه اللواء

مدرس الفزب الوطنی

حیاته الامم والرقع عند الرومال

المسائل السعیه

از فواجیه مهر

مؤسس جنبش ملی

پرسونا ناسیونالیسم در مهر

استاد خطباء و سیاستمدار نسل جدید

متولد مهر

اهل جبل بود

به طلاق زبانه وحدت زکا و وقت استقلال

مروفت سید

شاکر جمال الدین اسد آبادی

دکتورا در مهر همه علوم به زبان عربی

تدریس نمود

یک از بزرگترین رجال ملی مهر بود

متولد بیروت

ساخت اولی تفویم عربی

مؤسس روزنامه النجاح

فرهنگ الفرائد را نوشت

نجه الرائد

مشهورترین مقاله اش امالی لغویه

روزنامه الفیاء

اوقات فراغت موسیقی و مینت کار

کتاب العقد در شعر

زبان روزنامه نقار من العلاج کرد

دیوان متنبیه انقدر کرد

شعوره نقار من و مرسل مسجوع و شرم سلی

مصطفی کامل

سعید زغالول

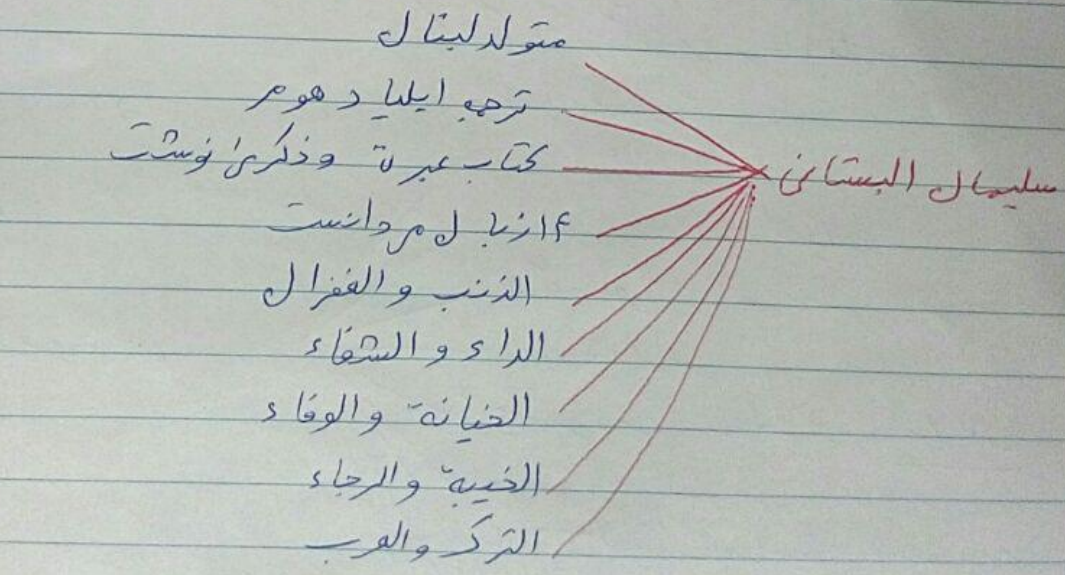
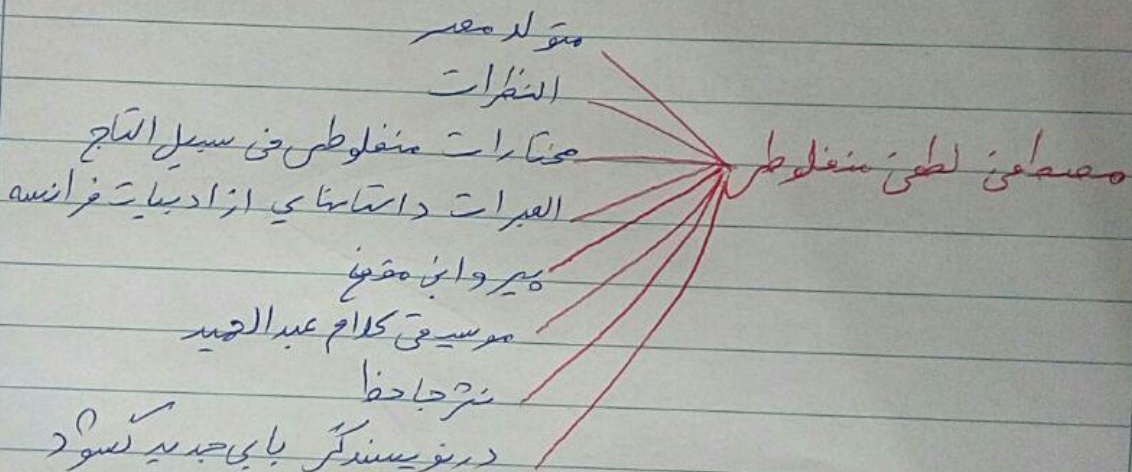
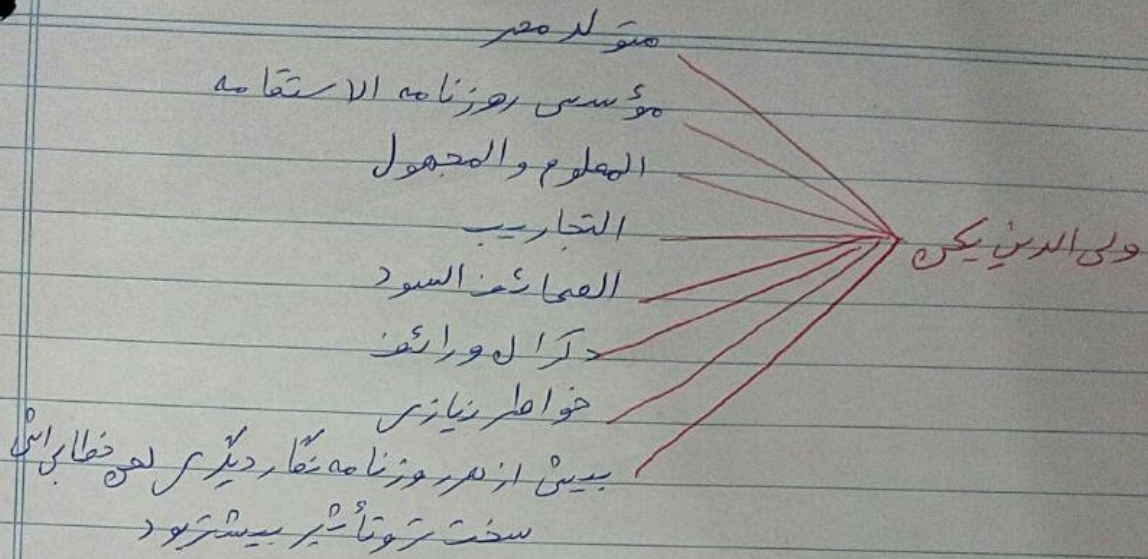
سیخ ابراهیم البازجی

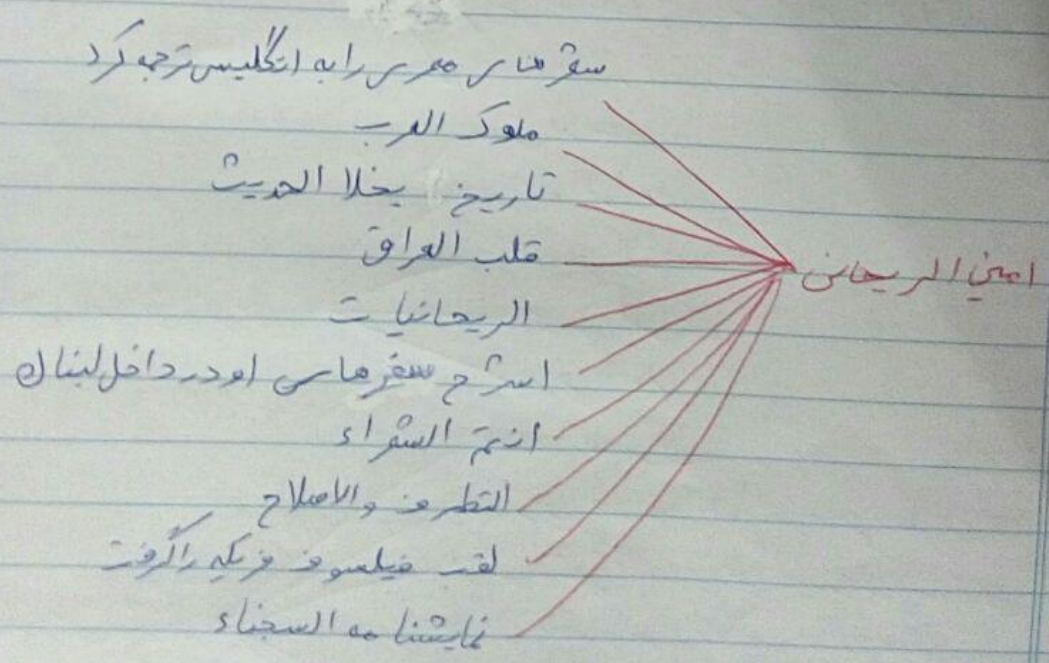
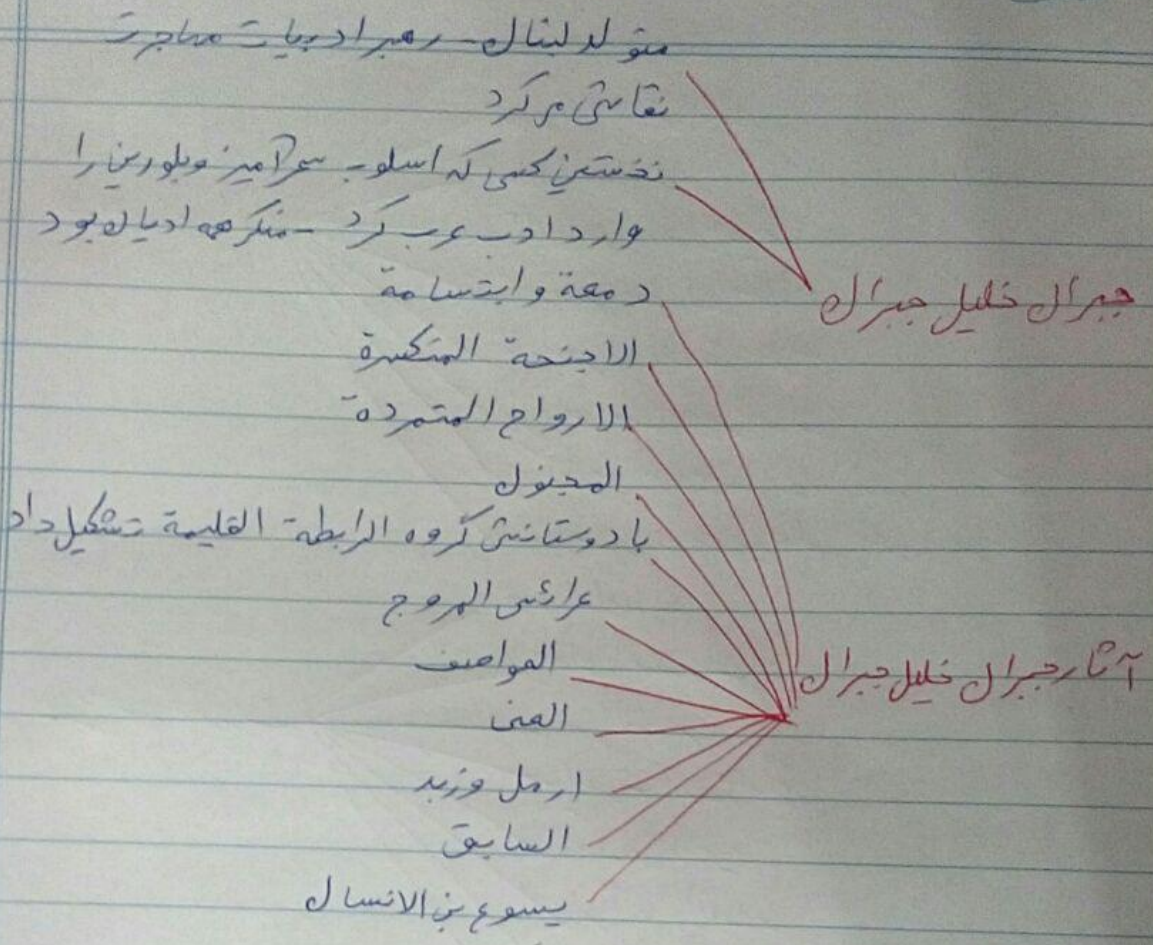
متاهة سفر

DATE: / /

SUB: / /

ص ۱۱

ماه هير سرق

ص ۱۴

DATE: / /

SUB:

مؤلف لادبروت
روزنامه الزمان
مجله الهلال
تاریخ مصر جدید
تاریخ تمدن اسلام
تاریخ ادبیات عرب
تراجم مشاهیر شرق
بزرگترین خدمت زید ال: نظارت بر تاریخ
رايه شیوه جدید علم معقول کرد
مؤلف لبنان

مجله المقطف
سر الخاج
العرب المقترسة
الحكمة الامیه
مرآة العصر
سیر الابطال و المشاهیر العلماء
مطالعه در آثار باستانی مصر

مؤلف مصر
دیوانه الراعی
تاریخ آداب العرب
اعجاز القرآن
وحی العلم

مجله المشرق
مهمترین کار او انتشار نسخ خطی عربی بود
از نخستین کسانی بود که در مباحث ادبی
جمهور نقد و موازنه وارد شد
سواد القطر فیه
الادب العربیه فی القرن التاسع عشر

صاحبه سفر

DATE : / /

SUB :

ص ١٤

دختر الباسي
زياده لبناني
متولد ناعمره
از زبان اروپايي مردانست
ساده برست به زبان انگليسي
ديوانه سفر به زبان فرانسه
ترجمه داستانه به زبان عربي
باحثه الباديه
المساواة
سوانح الفتاة
ظلمات و السفر بين الجزر والمد

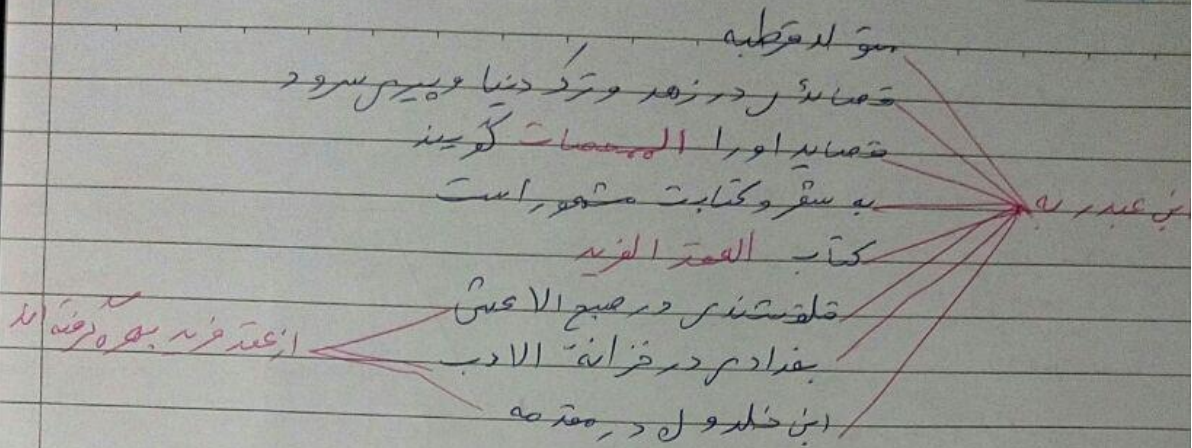
من زياده

تاريخ

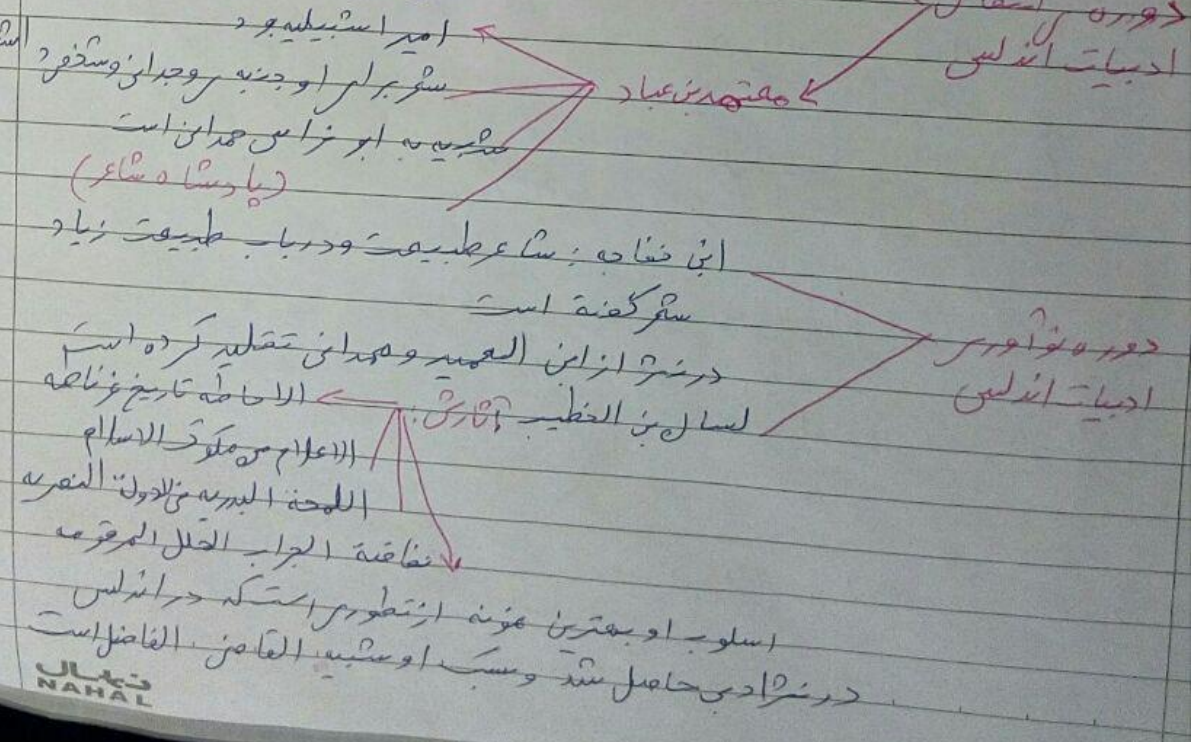
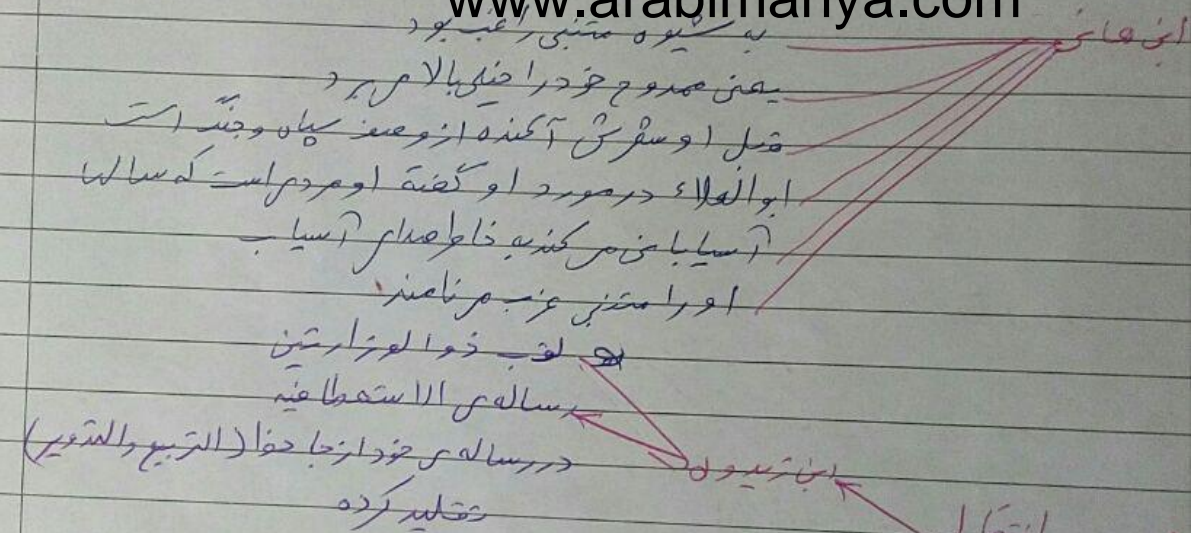
پايان ترجمه حنا فلتورس

دوره عباسی دوم - عباسی در غرب - ادبیات اندلس

۴

www.arabimahya.com

بنال NAHAL